

A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1934. évi április hó 27-én Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

és az 1934. évi április hó 26-iki, április 4-iki és
szeptember 28-iki

RENDES ÉS IDŐSZAKI

BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Összeállította :

KOVÁCS LAJOS

egyházmegyei lelkeszi főjegyző

Nyomatott a „Kölcsey-nyomda R. T.”-nál
Cerei—Nagykárolyban

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE**

1934. évi április hó 27-én Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

**és az 1934. évi április hó 26-iki, április 4-iki és
szeptember 28-iki**

RENDES ÉS IDŐSZAKI

BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Összeállította :

KOVÁCS LAJOS

egyházmegyei lelkeszi főjegyző

Nyomatott a „Kölcsey-nyomda R. T.”-nál
Carei—Nagykárolyban

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Nagykárolyban 1934 évi április hó 27-ik napján a nagykárolyi református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlésén.

Jelen voltak :

Elnökség : Gönczy Sándor esperes és Dr. Nagy Sándor e. m. gondnok.

Jegyzők : Kovács Lajos lelkészi, Dr. Tóth János világi főjegyzők ; Veress Kálmán lelkészi, Mészáros Ferenc világi aljegyzők.

Tanácsbírák :

<i>Lelkészi :</i>	<i>Világi :</i>
Kovács Lajos	Pásztóhy Dénes
Gargya Géza	

Egyházak részéről :

	<i>Lelkészek :</i>	<i>Világiak :</i>
Bere :	Ármós Zsigmond	Bartha Imre Varga Sándor
Börvely :	—	Csáky Ferenc Erdei József
Csomaköz :	Horváth Pál	—
Dobra :	Kupán István	Juhász Sándor
Domahida :	Diószeghy Károly	Szénási Sándor
Érdengeleg :	Simon Imre	Ujj Ferenc
Érendréd :	Gargya Géza	Szaleczky Miklós
Erkörtvélyes :	Kovács Lajos	—
Gencs :	Vöröss Zoltán	Csomai Károly
Géres :	Kiss Ferenc	Miskolczy Sándor
Iriny :	Veress Kálmán	Bakó Mihály
Kaplony :	—	—

Királydaróc :	—	Balogh Sándor
Kismajtény :	Bartus Jenő	Botos András
		Vajda János
Kr.-szentmiklós :	Veress László	Csizma Béla
Nagykároly :	Gönczy Sándor	Neupauer János
		Vöröss Zsigmond
Szaniszló :	—	Berecki Lajos
		Bartha Gábor.

Tanítóképviselek : Bartha István, Ottmayer Gyula.

Vendégként megjelentek : Takács Ferenc nyug. lel-
kész, Kenyeres Lajos börvelyi, Márton Ferenc nagyká-
rolyi segédlelkészek.

I. szám. Közgyűlés tagjai elénekelték a XC. zs. 1.
versét, mely után Esperes ur következő imádsága hang-
zott el :

Örök Isten merre, merre vagy ? Vajjon hol van a
Te országod ? Vágyik Hozzád szivünk, óh Te nagy,
mert érzi a Te nagy jóságod !

Jóságod, kegyelmed és szereteted betölti e roppant
mindenséget. Ez a teremtett világ s ebben minden te-
remtmény a Te bölcsességedről beszél. Mi emberek,
akik ebben a világban parányi porszemek vagyunk csu-
pán, érezzük, hogy a Te atyai jóságodból nem vagyunk
kifelejtve. Óh ki tudná kibeszélni azt a véghetetlen nagy
kegyelmet, mellyel betöltöd a mi életünket. Mi csak
megállunk Te előtted, csodálunk Téged és alázatos
imádsággal borulunk le előtted s könyörgünk Hozzád.
Kérünk mennyei édes Atyánk, hogy a szivünkből fel-
szálló imádságot hallgasd meg most is, midőn a Te
néped előljárói, őrállói buzgó könyörgésben esedeznek
előtted !

Millió és millió virág csodálatosan beszéli bölcses-
ségedet, a megújult természet pompás szépsége megis-
merteti velünk a Te erődet s hatalmadat, mikor szem-
léljük, hogy megújítod ismét és ismét a földnek színét ;
de megtanít minket megismerni a Te örök akaratodat,
hogy a tavasz és nyár ismét eljönnek s vetés és aratás
soha meg nem szünnék, s mindenek óh Atyánk a Te
akaratodnak engednek.

Mi is a Te akaratodnak engedünk, midőn megjelenünk számadástételre. Tudjuk és érezzük, hogy számadásunk fogyatkozásokkal teljes, mert elmulasztottuk az áldott alkalmat, hogy építsük Anyaszentegyházadat, hogy isteni bölcsességed szerint vezessük azokat, kiket reánk bízál. Érezzük, hogy a munka, a feladat nagyon nehéz lett számunkra s a próbáltatás sulya szinte elviselhetetlen, erőnk gyenge, igyekezetünk erőtlen. A Te mindenható erődre van szükségünk, mert csak úgy tudunk tovább haladni, csak úgy vihetjük tovább keresztünket, csak úgy hordozhatjuk a reánk bizottakat, ha Te megerősíts minket. Csak arra kérünk. ne próbálj felettébb csak ameddig elszenvedhetjük. Indíts el innen újra a Te akaratod szerint, hogy szántsunk, vessünk, hogy abból a munkából a Te országod javára mennyei aratás fakadjon.

Áldd meg Anyaszentegyházadat, állíts élére buzgó lelkipásztorokat, tanítókat, hogy hirdessék az evangéliumot alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt, növeljék a kert gyöngye palántáit, hogy amikor a vihar rengeti Anyaszentegyházadnak falait s hullanak a vakolatok s omladoznak a tartó pillérek, óh erősíts meg minket, hogy lelkünk hittel vallja, hogy ha az ég és a föld elmúlnak is, de Te megmaradsz mindörökké. Ez a hit adjon nekünk bátorságot és erőt, hogy szóljunk a Te Igéd szavával, szóljunk a szeretet és megbocsátás igéit; de ha kell, Anyaszentegyházad ellen támadóknak szóljunk a fedlés és dorgálás igéit mert a Te akaratod az, hogy itt mindenek ékesen és jó renddel menjenek. Áldd meg Anyaszentegyházadat, vezesd életét, vezesd biztos révpart felé, hol megtalálják mindazok, kik annak kerítéssein belül vannak, a nyugodt, boldog életet.

Ha itt óh Atyánk a lelkek háboruságát éljük, akkor is tarts meg minket, hogy a Te megtartó hatalmadról így tehessünk bizonyosságot: „Erős várunk nekünk az Isten, balsorsunkban megvéd Ő hiven“. Óh tarts meg minket Atyánk, hogy zengjük a Te dicsőségedet: „Te benned biztunk eleitől fogva“. Amen.

2. szám. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok a nagykárolyi ref. egyházmegye 1934, április 27-én,

Na
nyi

bá
fog

sic
fejl
bel
elz
élé
épi
erő

telt
nél
mil
hol

fra
sta
feld
ker
sze
tuá
sze
Me
dol
az
gét
kik
kül

nak
tus
vak
sug
éve
az

Nagykárolyban tartott közgyűlését következő beszéddel nyitotta meg :

Nagytiszteletű Egyhásmegyei Közgyűlés !

Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae :
bár ha összezúzva rádől is a világ, meg nem rettenve fog állani a romokon is !

Soha nem volt aktuálisabb Horatiusnak ez a classicus mondása, mint a mai zürzavaros időben, midőn a fejlődés utjait lövészárkok és drótakadályokhoz hasonló berendezéssel, intézményekkel igyekszenek erőszakosan elzárni, holott vas logokája az életnek, mikép az együttélés intézményei nyers erőszakkal tartósan soha ki nem építhetők. mert az erőszak természete az, hogy újabb erőszakot szül.

Ha a történelem tanuságaként elfogadjuk ezt a tételt, következik, hogy a fejlődés utja csak az erőszaknélküliség lehet. Ebbe torkollik aztán az a meglátás, mikép : minden valóság a tegnap utópiája volt, és a holnap igazsága pedig a ma utópiája.

Ilyen beállítottság és elgondolás mellett jut egy francia író arra a további megállapításra, hogy lehet konstatálni napjainkban szélsőséges nacionalismusok, másfelől szöges ellentétként baloldali előtörések, új utakat kereső tömegmozgalmak tényeit, de árulást követ el a szellemiség ellen az, ki ezeket a maga istenadta intellektuálisával csökönyösen támogatja alá s nem őrzi meg szellemének Vesta lángját a mai zürzavaros században. Mert, ha az alkalmazkodó pillanat nem is méltatja gondolkodása ujszerűségét, el fog következni az idő, mikor az utópia is megtalálja a maga igazát. Igen-igen elszegegyedne a világ, ha nem volnának mindenütt egyesek, kik átmentik egyik korszakból a másikba az erőszaknélküliségbe való hit csudás varázsát.

Az erőszak nélküli fejlődésbe való ezt a hitet és annak földi élete igazolásával megmutatását, az Ur Krisztus hozta e világra. Arról a golgotai keresztről ez löveli vakító sugarait az emberiség felé. Szemkápráztató e hit sugárzása valóban, hiszen ime, annak fényességét két évezred óta sem volt képes maradék nélkül aperciálni az ember korlátolt szeme.

Pedig a fejlődés ezt a legnagyobb törvényét minden lénybe beleoltotta kezdettől fogva a Teremtő. Nem tudjuk, honnan érkeztünk és hova megyünk. A naprendszerek egész világcsoportokat ragadnak magukkal a végtelen ürbe. Nem látjuk sem a kezdetet sem a véget és a cél előttünk teljesen ismeretlen. Legyen azonban bármilyen korlátolt, véges és tökéletlen is az észlelő képességünk ; s dacára annak, hogy az egyének, fajok és világok sorra meghalnak, mégis tudjuk, hogy az erőszak nélküli fejlődés törvénye uralkodik a természet felett és, hogy minden teremtett lény, minden erőszakos korlát ellenére is, magasabb fejlődési fok felé törekszik. Emelkedni akar valamennyi, süllyedni egyik sem (Flammarion). A látható világ minden pillanatban elmulik : egy van, ami valósággal és állandósággal bír, az, amit nem láthat meg a mi gyarló szemünk, pedig onnan sugárzik felénk szemkápráztató fényességében, a golgotai keresztről.

Tudjuk, hogy a földi fizikai és fiziológiai élet egyetlen energia forrása : a nap. A nap által, a naptól, sőt a naptól élünk. Mindazon népek között, kik a természetben keresték a vallás alapjait, a napimádók jártak legközelebb az igazsághoz. Minden hektár föld 10 ezer milliárd munka egységet kap évenként a naptól, mit, ha gépekkel akarunk pótolni, minden hektárra egy 5000 lóerős gép lenne felállítandó, mely éjjel-nappal járjon, s ezek a gépek pár év alatt megemésztenék a föld összes kőszén készletét.

A szerves, holt természetből keletkezett szerves élet előfeltétele tehát a napsugár.

Ismerve e megdönthetetlen tételt, érthetjük meg a biológia újabb megállapítását (Lakhovszky), mely szerint az életet sugárzás hozta létre, sugárzás tartja fenn és a sugárzások egyensúlyának megbomlása szüntetheti meg.

A fizikai élet, melynek ime egyetlen energia forrása a nap, csak vegetatív, állati létezés egymagában, a teremtés koronája az ember nemcsak egyedül erre, de a lelki életre is van alkotva a teremtő által.

Ennek a lelki életnek pedig szintén egyetlen és legfőbb energia forrása adatott számunkra : a hit, mint az értelem velejárója. Ott szunnyadt ez már bennünk 100 ezer év előtt, vagy még régebben és tovább, a paleolit

kor kezdetleges fokán. Ezer és ezer év kellett mindig ahoz, hogy egyszerű kő eszközeinek idomán valamit is változtasson az ember. Csak a dilluvium végétől, mintegy 50 ezer év óta látjuk művelődésének, s a hit pislogó mécsesének gyorsabb lobogását. Aránylag rövid idő alatt jutott el az újabb kőkör, réz-, bronz-, vaskör és történelmi koron keresztül a kultura mai fokára, mely szemlátomást fejlődik tovább, s szinte beláthatatlan perspektívája tárul elénk, a művelődés egykor elérhető magaslatainak.

És lehetetlen észre nem vennünk, hiszen a historia nyitott könyvéből kiabál felénk az igazság, a nagy tudósok, felfedezők élete tárja elénk a tanuságot : minél erősebben lobog a hit fáklyája, annál nagyobb területet hódít az értelem, a műveltség. Minél mélyebben való behatolásra adatik tehetség, képesség a mennyei Atya által valakinek, annál odaadóbbá válik annak az ő hite.

A lehetőségek végtelenbe nyuló fehér hegycsúcsai ellenében építeni ki a társadalmi és állami élet intézményeit, dőre vállalkozás. Bármilyen nacionalizmusok, avagy pillanatnyilag sikerrel biztató erőszakos tömegmozgalmak, gazdasági autarchiák, csak arra alkalmasak, hogy ezen erőszak ellen másikat hívjanak életre : az örök hegycsúcsok tetején továbbra is ott marad a hó, s a nagyot akaró törpe emberre megvető fintorral tekint le és semmisítheti meg egy elindult lavinájával összes képzelgését, amit az erőszak rozoga pillérével akart örökörvényüként megalkotni magának.

Ennek az erőszaknélküliségbe vetett hitnek ragyogó példája a 150 év előtt született Kőrösi Csoma Sándor élete. Az enyedi kollegiumból kiindulva, azzal a rajongó hittel vette kezébe a vándor botot, hogy minden akadályon keresztül meg fogja találni fájának bölcsőjét. Csak lépcsőnek tekinti vas akarata az ember feletti szenvedéseket. És midőn behatol a tibeti nyelv és irodalom addig ismeretlen rejtelseibe, ahol céljához adatokat remél találhatni, éri a tragikum, rájön arra, miképp téves nyomon mozgott ezer veszély és szenvedés között eddig, kitüzött célját ez irányban el nem érheti. Nem csügged el még sem. A sors ezen erőszakával a saját makacs erőszakát állítja szembe, a sikerbe vetett hite

fennen lobog továbbra is, s mint közbeeső állomást tekinti csak itteni kutatásait, de azért kötelességének ismeri maradandóvá tenni még ezt is azáltal, hogy éválalt ígérete szerint megalkotja a tibeti-angol tudományos nyelvtant és ma is használt egyetlen szótárt, hogy ezek befejezése után haladhasson tovább, a most már biztosként tudott irányban nagy célja felé, szemben minden erőszakkal is. Tragikuma, hogy későn jött rá a helyes irányra, nem engedte mégsem elcsüggedni és vitte volna tovább lángoló hite, ha nem jön közbe az újabb erőszak, életét kioltó mocsárláz képében.

Kötelességünk őt emlékezetünkbe idézni most, ezen a 150 éves fordulón, nekünk kálvinista magyaroknak, hiszen minden erőszakot legyőző rendületlen hitére nagy szükségünk van, hogy csüggedt soraink új reménységekkel tápláltassanak élte példájából. Mert a nemes jóság, a végtelen szeretet, egy ugyanaz, akár isteni, akár emberi természet sugározza azt ki magából. Voltaképen maga az örökkévaló Istent is, mi csak az emberi életben megnyilvánuló magasztos jóságban és végtelen szeretetben ismerhetjük meg.

Társadalmi, faji, egyházi életünk ezer és ezer Scilla és Charibdis erőszakos gátjai között vergődése ne téveszesse meg a jövő távlatait kereső szemünket. Mutatja a história, mikép a ma adottságát mérő utópiának gondoltuk még tegnap. Krisztus keresztjéről ragyog felénk azonban tündöklő fényességben a holnap igazsága, az erőszak nélküli hit makadám utja, jóllehet talán úgy tűnik fel ma még, hogy ez utópia csupán.

És éppen ezért egyházi közéletünk minden munka mezején, arra törekedjünk, hogy ez utópia mielőbb valóra válhasson. Belmisziós alakulataink összhangzatos együtt működésében találhatjuk fel azt a lehetőséget, mely el fog igazítani ebben az irányban. Ne legyen egyik sem állam az államban. Ne igyekezzék férfiszövetség, nőszövetség, fiu, leány bibliai kör keresztezni egymás utjait. A mint a nagy mindenség kepler-i törvénye a teljes harmónia, a spherák üditő zenéjével teltlitsék gyülekezeteink életét, mely mindeniküknek egy azon élet gyökere.

A szív a vérkeringés elosztó rezervoarja, innen vezetnek az artériák és vénák szélében a testben, állandóan megszabott törvényszerűséggel s biztosítják ezzel életünket.

Minden gyülekezet is ilyen élő szív, artériái a belmissziós alakulatok, melyek ha nem működnek a legnagyobb törvényszerű összhangban, megáll a központ, a szíve verése is.

És ha igaz, mikép az életet sugárzás tartja fenn, ugye sugárzások élelfenntartó hatása csak azzal biztosítható, ha az artériák, a belmissziós alakulatok egyensúlyba vannak egymással, s gondosan alkalmazkodnak a központ, a gyülekezettől nyert sugár irányában, s oda adnak vissza mindent mint vénák, ahonnan elhozták azt a sugárzást mint artériák.

Igy visz el református egyházunk a hit egyensúlyba tartott sugárzásán keresztül az örökéletre, nyújt boldog megnyugvást földi életünkre, s viszi diadalra az erőszak nélküli élet megvalósulását, ami ha még ma talán csak mint utópia él előttünk, de elvitázhatatlan igazsága lesz az a holnapnak, hiszen erre tanít az Evangélium, erre a Krisztus keresztje.

Én úgy érzem, hogy ez elgondolás, ha nem is így megfogalmazva, de általánosságban, mindannyiunk szívét megdobogtatja és átütő erejét érezzük mindannyian, amikor az Ur asztalánál magunkhoz vév a szent jegyeket: Jézusunkkal tartunk lelki találkozót. Épen azért ne szünjünk meg hangoztatni azt, mikép belmissziós alakulataink első sorban azt igyekezzenek átsugározni minden testvérünk lelkébe, hogy örömmel ragadjon meg minden alkalmat, s amikor csak élhet, éljen az urvacsorával.

Hiszem és vallom, hogy elkövetkezik, nincsen már távol, hiszen az ég peremén már pirkadás látszik: megvalósul az erőszak nélküli fejlődés, mert győzedelmes hitünk elseper utjából minden akadályt!

Nagytiszteletű Közgyűlés!

Ő állói tisztemből folyó kötelességemnek tartom, mikép pár elgondolással kitérjek az új konverziós törvényre, hiszen nemcsak hiveink nagy részének, de egyházainknak is elevenébe vág annak egyik-másik rendel-

kezése, és akár véglegesnek, akár csak átmenetinek tekintsük e törvényt, alkalmaszkodni azokhoz érdekünkben áll.

Ugyanezért lelkészeink és tanítóink nyomatékos figyelmébe ajánlom, mikép ann k 7-11 §-ban foglalt rendelkezéseit részletesen ismertessék a törvény rendelkezései alá eső egyháztaggokkal, ne hogy a május 7-én lejáró 30 napos bejelentési határidő elmulasztásával elveszítsék a kedvezményeket.

De főként meggondolkoztató a 69 §. azon rendelkezése, mely az egyházaknak 1931. dec. 18. előtti követeléseit nem veszi ki a konverzió alól s így emiatt egyik másik egyháznak és különösen egyházi magtárnak ilyen kintlevőségét csökkentés veszélyezteti.

A törvény ezen rendelkezései azonban csak azon követelésekre vonatkoznak, melyek 1931. dec. 18. előtt kiállított okiraton állanak fenn. Meggyőződése, hogy az egyházi követelésekről novatios jogi hatályu új kötvények állítottak ki, hiszen ezt az egyház látogatás alkalmával elrendeltük mindenütt. Ahol azonban ez meg nem történt, az adósoktól haladéktalanul megújítási új kötvények veendőek. Ha pedig ez kivihetetlen, úgy a törvény 40 §. értelmében május 17-ig a bírósághoz bejelentendő, mikép rag szkodik az egyház a követelés egész összegében, minden csökkentés nélkül leendő megfizetéséhez az adós részéről.

Kérem a lelkészi és tanítói kart, valamint az egyházak minden felelős vagyonkezelőit, hogy a törvény vonatkozó rendelkezéseire legyenek éber figyelemmel.

Engedjessék még végül — Nagytiszteletű Közgyűlés, — hogy néhány igénytelen szóval adózzam a mult hónapban elhunyt tanácsbíránk, boldog emlékű Falussy Árpád szellemének. Hatalmas tölgy dőlt ki ő benne kisebbségi és egyházi életünk erdejéből, mely veszteség fájdalmasan érint bennünket mindkét vonatkozásban. A letűnt régi kor tisztos veteránját jól esett látni ritkult sorainkban, érző lelke, érett tudása sokban volt segítségünk, elizazítónk. Áldó kegyelettel gondoljunk reá, s kérem, mikép emlékezetét örökítsük meg jegyzőkönyvünkben.

Ezek után testvéri szeretettel köszöntve a megjelent alkotó tagokat ; mai közgyűlésünket ezennel megnyitom.

Egyházmegyei közgyűlés gondnok konverziós tájékoztatásáért hálás köszönetet mond, s a megnyitó beszédet teljes egészében kinyomatni rendeli jegyzőkönyvünkben.

3. szám. Egyházközségek képviselői megbízó leveleiket beadván,

közgyűlés 33 szavazati joggal bíró taggal megalakul (Tagok névsorát lásd a jegyzőkönyv elején.)

4. szám. Esperes bejelenti, hogy közgyűlés alkotó tagjai közül dr. Kölcsey Ferenc e. m. ügyész távollmaradását kimentette.

Tudomásul szolgál.

5. szám. Lelkészi főjegyző felolvassa a következő esperesi jelentést :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Epen ma egy esztendeje, amikor ezen a helyen ajkainkon elhangzott az ének, szivünkben felszállt az imádság s egy jobb jövőre vetett reménységgel és hittel eltávoztunk, hogy folytassuk a kevés időre félbehagyott munkát. Egy esztendő múltán ismét itt vagyunk s amint megritkult sorainkon végigtekintek, mintha az ismerős arcok egy esztendő kemény tusájának nyomát viselnék s ott ül a néma kérdés a szemekben, meddig, óh meddig próbálsz Uram még bennünket ? Az élet ma már mint erősebb ellenfél áll lelkészeink és tanítóinkkal szemben, s érezzük, hogy már kevés a tartalék erő, ami megmaradt a további küzdelemhez. Híveink megfakult, erőtelen hitéből nem a biztatás szól, erőt, bátorságot az nem nyújt, a közönyösség, sokszor a hitetlenség, de igen gyakran az ellenséges érzület csak nehezebbé tesz számunkra a szolgálatot s a legnemesebb igyekezet is híveink akartnélküliségén megtörik. Jó menség az általános gazdasági helyzetre való hivatkozás ; a „nem bírjuk“ ma már nem üres frázis, hanem fenyegető, a jövő tragikumát magában hordozó valóság, mert ebből fakad minden az Anyaszentegyház ellen s iskoláink végpusztulását rejti magában ; mert ma már több helyen any-

nyira felszaporodott a tanítói fizetési hátralék, hogy az egyházak megrendült anyagi helyzetében nem bírnak velük. A nagymérvű egyházi adóhátralékok ijesztő méreteket öltenek, azok behajtása akár közigazgatási, akár pénzügyi uton, illuzóriussá vált. Híveink súlyos helyzetét általában a presbitériumok megértéssel fogadják, s a közös sors igen jó kibuvó az esküvel vállalt köteleesség teljesítése alól. A felelősség vállalásához nincs meg a református öntudat a köteleesség teljesítéséhez, nincs meg az a hit, mely hegyeket mozdít ki helyéből. Ennek következtében presbitereink, sőt presbitériumaink, inkább akarnak engedni az embernek, mint Istennek, Pál apostol intelme feledésbe ment, csak mint régi boldog idők visszajáró emléke a messze távolból hallatszik felénk: „minden lélek engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságoknak; mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől és amely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek!“ E keresztyén morálnak a tagadása adja azt a szomorú képet, hogy presbitériumaink, nem veszik lelkiismereti köteleységnek ezt az elvet: „minden munkás méltó a maga bérére“ s ha tanítóink nélkülöznek, szükölködnek rongyosak, éheznek s a nyomor a maga könyörtelen hatalmával elébük áll, nem sietnek segítségükre, s híveink előtt nem igyekeznek jó példával előljárni. Nem ismerik, mert sokszor nem akarják ismerni a törvényt s természetesen nem ismerik ennek páli konzekvenciáját: „a törvénynek betöltése a szeretet“. (Róm. 13 : 10 v.)

Ezért van az áldatlan, minden nemesebb munkát megölő bérharc az egyház belhivatalnokai és presbitériumai, hívei között, amelynek több egyházból a főszereplői tegnap állottak az egyházi bíróság előtt. A legfőbb ideje elérkezett a legszigorubb egyházi fegyelem bevezetésének, a kufároktól meg kell tisztítani az anyaszentegyház belső berendezését, mert hit nélkül, jócselekedetek nélkül, békesség és szeretet nélkül, nem lehet építeni Jeruzsálem köfalait Ide bátor rettenthetetlen hitű hitvallók kellene, presbiterek elsősorban, akiknek nem teher, de gyönyörűség a Krisztus igájának a hordozása.

Igaz, hogy ennek az élet-halál harcnak a lármájába és nyögésébe pörölyütésként vészesen zug bele Angelescu közoktatásügyi miniszter száraz, rideg indo-

kolatlan indokolása, iskoláink jogos államsegélyének interpeiációjára: „Amíg volt adtunk, mostmár nincs, hát nem adunk“ Tény, hogy ez a rendkívül könyörtelen népi logika, „ahol nincs az Isten sem vesz,“ nem sok magyarázatra szorul, de fenyegető veszedelemmé kezd válni, mert református felekezeti iskoláink sőt egyházaink létét támadja meg s ha a következtetést levonjuk, akkor csakugyan a magyar református Sion az elpusztult Jeruzsálemhez lesz hasonlónak, mert, ha hiveink lelkében nincs élő hit, akkor nincs jócselekedet, jócselekedet nélkül pedig a hit meghalt állat s akkor meghalt a református anyaszentegyház s vele meghalt, elpusztult minden ami magyar, amihez nem csak tradíciók, nemcsak évszázados küzdelmek, hanem nagy áldozat, megszámlálhatatlan köny, vér, sóhajtás és imádság fűz; amihez édesanyánk csókja, édes anyanyelvünk zengő muzsikája, szivünk dobbanása s ajkunk első imádsága szorosan hozzáfűz.

Talán nagyon sötéten festettem alá a jövődőt a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés előtt, de szólanom kell, kiálltanom kell, bele kell menny-dörögni a mi kurátoraink, presbitereink, hiveink fülébe s bele a lelkökbe, hogy lássák, érezzék meg a fenyegető veszedelmet s igyekezzenek oda állani a gátra, hogy a nyomoruság áradatának dübörgő rohanását megállithassák.

Ezek a megállapítások nem beteges képzelődések, nem is prófétai jövődölések, de a mi anyaszentegyházunk, református népünk jövőjéért aggódó lé'eknek fájdalmas érzései, segélykiáltás ez, hogy Te református magyar népem értsd meg, hogy a megtartásra való erő a Te hited, — s a Te hited által szabadit és vált meg az örökkévaló Isten a nyomoruság és veszedelem töréből. Saulnak, az Izrael királyának a példája áll előttem, amikor az ammoniták fenyegető veszedelme láttán Izrael fiai előtt felvagdalt ökreinek véres husdarabjait körül hordoztatja az országban vésses időjelként, hogy tette, cselekedetre buzdítsa, bátorítsa Izrael népét. Minekünk fel kell ismernünk itt ezen a helyen is a veszedelmet s meglátnunk, a mi közönyünk, hitetlenségünk, egyháziatlanságunk, áldozat nélküli életünk vésses husdarabjait, hogy ti egyházi őrállók vigyetek innen buzgóságot, áldo-

zatkészséget s szent elhatározást az anyaszentegyház megmentésére.

Templomaink, iskoláink, épületeink megkopott, omladozó falai, papjaink, tanítóink sóhajtozásai, mint szomorú memento, állandóan előtetek legyen intő jelként, hogy közeleg a veszedelem. Egy bezárult iskola, egy református magyar gyermek elmúlt éneke, imádsága, legyen a legkeményebb tetemrehívás mindazok számára, akik nem akarják teljesíteni anyaszentegyházunkkal szemben kötelességüket. Ősz püspökünk azt mondta bihari egyházmegye múlt heti közgyűlésén: „Ha az iskola kihull kezeink közül, akkor megszűnik az egyház és fajunk erőssége is. Könnyelműen sirt ásunk, de azoknak vállalni is kell ám a felelősséget egyházunk, saját lelkiismeretünk, a fajunkkal és a történelem ítéletével szemben“. Én pedig kérdem, ki merné vállalni ezt a felelősséget, ki az az áruló, ha van, vagy vannak ilyenek ám azok vállalják a gyalázatot is, mely az árulóknak méltó osztályrésze, büntetése szokott lenni.

Presbitériumaink addig is, míg a zsinat az egyházfegyelmet kötelezően bevezeti, érvényben levő egyházi törvényünk rendelkezésének figyelembevételével kezdjék meg a fegyelmezés munkáját: de mindenekelőtt magukon, — hivatali, családi és egyéni életükben változzanak át a Szentlélek ujjászülő ereje által, legyenek igazi önmegtagadó keresztyének, látogassák szorgalmasan az istenházát, éljenek az urvacsorával minden alkalommal, vigyék be az evangéliumi életet családjuk körébe is, mutassanak példát a gyülekezet előtt: „Ugy fénylik a ti világosságotok az emberek előtt, hogy látván a ti jócselekedeteiteket, dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.“ S teljesítsék pontosan az egyházzal szemben a kötelességüket, legyenek a mi hitünk szerint „mindnyájan papok“ s ne forduljon elő eset, hogy presbitereket a kötelesség nem teljesítése, sőt megszegése miatt fel kell függeszteni s fegyelmi alá vonni. Ha megindul a hitben erős evangéliumi élet, az Istenben bizó hit — még a mai sokat emlegetett gazdasági válságban is — megnyitja az áldozatkészség zsilipjeit s megindul az élet, mely küzd, de igazán küzd egy szebb, egy boldogabb református jövőért!

Igaz, mindez áldozatot kíván, de ez az áldozat nem lesz nehéz, mert erre megsegít minket a kegyelem Istene !!

Nagytiszteletü és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés I

Szeretném, ha erőteljes szavam nem volna kiáltó szó a pusztában, hanem lenne egy parányi szikra, melyet innen elvinnének a mi Anyaszentegyházunk őrállói, hogy otthon a családi tűzhelyen azt a református öntudat és hit áldott levegőjén felgyujtsák, s lobogjon az minden családban hirdetvén az Isten dicsőségét !

Egyházi életünk megújulásához s történelmi Anyaszentegyházunk megmentéséhez tehát új életre van szükség, ezt az új életet be kell vinni egyéni és családi életünkbe egyaránt s ennek az új életnek az irányítója pedig nem lehet más senki, csak egyedül a Jézus Krisztus. „Mert más fundamentumot senki sem vethet, azon kívül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus.“ (I. Kor. 3 r. 11. v.)

Egyházmegyénk belső és külső életéről s azok anyagi és erkölcsi helyzetéről az elmúlt év május és június hónapjaiban megtartott esperesi látogatás alapján az alábbiakban számolok be a Nagytiszteletü és Nagyságos Közgyűlés előtt.

I. Az Egyház belélete.

A hivek templomlátogatási száma a következő : (százalékban kifejezve).

1. Nagy ünnepeken 47.8%, vasárnap d. e. 36.4%, vasárnap d. u. 24.8%, hétköznap d. e. 4%, hétköznap d. u. 7%.

2. Isten igéje minden vasárnap és minden ünnepnapon mindenik egyházközségben prédikáltatott.

3. Kátémagyarázat tartatott 11 egyházközségben 243 alkalommal, nem tartatott kátémagyarázat : Csomaköz, Érdengeleg, Érendréd, Géres, Királydaróc Krasznaszentmiklóson. Vizitáció alkalmával Csomaközön, Endréden elrendeltem a Heidelbergi Kátémagyarázat bevezetését.

4. Bibliamagyarázat tartatott 13 egyházközségben 352 alkalommal. Berében, Szaniszlón a lelkészi állás üresedése miatt rendszeresen nem tartatott minden vasárnap. Csomaközön csak 6 alkalommal tartatott vasár-

nap d. u. istentisztelet, Dobrán, Géresen felváltva tartatik bibliamagyarázat és igehirdetés, Érendréden csak igehirdetéssel tartatott a vasárnap d. u.-i istentisztelet.

5. Hétköznap d. e. mindennap csak 5 egyházban tartatott istentisztelet, a többi egyházakban csak meghatározott napokon, bűnbánati héten azonban minden egyházban tartatott istentisztelet. Bibliamagyarázat tartatott 7 egyházban : Domahida, Érdengeleg, Érendréd, Érkörtvélyes, Géres, Iriny, Nagykároly 160 alkalommal, többnyire adventben és bűnbánati hetekben. Az imával végzett hétköznapi istentiszteleteken bibliaolvasás tartatik, kivéve Géres, ahol csak imával tartatott. Vízitáció alkalomával, Börvely, Domahida, Endréd, Érkörtvélyes, Gencs Iriny, Kaplony, Szaniszló egyházakban elrendeltem a mindennapi istentisztelet megtartását, Gérest utasítottam a bibliaolvasás bevezetésére, Érdengeleget, hogy bűnbánati héten mindennap istentisztelet tartassék.

6. Gyermekistentisztelet tartatott 10 egyházközségben 44 alkalommal.

7. Iskolás gyermekek minden egyházközségben részt vesznek a rendes istentiszteleteken, vasárnap és hétköznap is, kivéve a téli nagy hidegeket.

8. Vasárnapi iskola működik 16 egyházközségben (Csomaköz Berével együtt) 915 növendékkel. Vasárnapi iskolai csoportvezető legtöbb helyen a lelkész, hat egyházban a tanítók.

9. Konfirmációra lelkészek, illetve s. lelkészek készítik elő a konfirmandus növendékeket. Kismajtényban lelkész és tanító. Konfirmáltak további lelki gondozása bibliakörökben és ifjusági egyesületekben történik.

10. Bibliakör Csomaköz kivételével mindenik egyházban működik 633 taggal. Mivel a bibliakör több egyházban vegyes, nem állapítható meg pontosan, hogy a bibliakörös ifjak között mennyi a fiú s mennyi a lány külön-külön. Több helyen a felnőttek bibliaköre együtt van az ifjakéval, így a fenti számban a felnőtt bibliakörös egyháztagok száma is bentfoglaltatik.

11. Nőszövetség működik 13 egyházközségben 721 taggal. Mindinkább nagyobb erővel kapcsolódik be az egyházépítő munkába s működésének áldásos volta tapasztalható a gyülekezetek lelki életének fejlődésében.

A sok letörölt könny élő bizonyság, hogy a nőszövetség életrehívása anyaszentegyházunk újjászületését jelenti. Berében a lelkészi állás üresedése miatt a vizitációkor nem találtam munkát. Érdengelegesen szervezés alatt van. Géresen a tagok száma váltakozó s működése még kezdetleges. Látszik, hogy nincsen vezető, aki a Nőszövetség irányítását vállalná. Csomaközön a lélekszám csekélysége miatt Nőszövetség nem működik.

Férfiszövetség még csak két egyházközségben Dobrán és Királydarócon alakított meg 46 taggal, működése még annyira a kezdet-kezdetén van, hogy munkáságáról beszámolni nem lehet. A többi egyházakban még az 1932. évben nem alakult meg a férfiszövetség.

12. Énekkar 8 egyházközségben működik 499 taggal, Börvelyben Érendréden, Érkörtvélyesen, Gencsen, Géresen, Nagykárolyban külön férfi, vegyes, illetve női karok is működnek, mindenik énekkar buzgón vesz részt az egyházépítő munkában; az istentiszteleteken, ünnepélyeken, vallásos estélyeken és temetéseken közreműködik. Berében, Irinyben, Királydarócon, Szaniszlón bár meg van alakítva, de nem működik. Krasznaszentmiklóson gyermekkar működik 16 taggal. Csomaközön, Érdengelegén, Kaplonyban, vezető hiányában megszervezve nincsen.

13. Lelkészek 367 alkalommal látogatták meg a hiveket, ezekben a látogatásokban több helyen a presbiterek is részt vettek. A hivek látogatása a református kataszter összeállítása, illetve a családi törzslapok kitöltésével volt kapcsolatos. Tanítók általában meglátogatják növendékeiket.

14. Három egyházközségben van olyan család, amelyik házi istentiszteletet tart s ezeken az istentiszteleteken egy helyen a lelkész is részt vett; hitelveinkkel ellenkező szokásokat ezeken a helyeken lelkész nem tapasztalt.

15. Iratterjesztés mindenik egyházközségben van, kivéve Csomaközt, s mindenütt a lelkész vezeti, illetőleg Börvelyben és Domahidán a s. lelkész. Eladatott: teljes biblia: 34, újszövetség: 67, Árvaházi Képesnaptár: 382, egyéb vallásos irat: 505 drb. vallásos néplap jár a gyülekezetekbe 415 példányban.

16. Népkönyvtár van 4 egyházközségben, használták 135-en.

17. Szegényügyi bizottság 6 egyházközségben a presbitérium, 8 egyházközségben a Nőszövetség. Ezekben az egyházakban a segélyezendő szegények nyilvántartatnak. Felnőtt szegényeknek kiosztatott 11.000 Lei, szegény gyermekeknek 11.215 összesen : 22.215 Lei.

18. Külső jótékony célra kiadatott 15 egyházközségben 14.756 Lei.

19. A hivek jótékonyágának összege : 54.434 Lei, 10.000 Leit a kaplonyi Nőszövetség adományozott a templomépítés céljára. Ezenkívül több egyházközségben a hivek látták el az urasztalát kenyérrel és borral.

20. Urvacsora osztatott minden egyházközségben 6-6 alkalommal, szórványokban osztatott a nagykárolyi egyházközséghez tartozó Kláramajorban 2 alkalommal. Minden alkalommal összesen 23 presbiter élt urvacsorával. Urvacsorával élt az anyaegyházakban és szórványokban 4571 fi, 5372 nő, összesen 9.943 lélek. Betegek a legtöbb egyházban kívánatra bármikor élhettek urvacsorával ; Csomaközön, Géresen, Kaplonyban a rendes urvacsora osztás alkalmával.

21. Törvényesen kivált szektáriusok száma 4 fi 3 nő, összesen : 7.

22. Hitelveinkkel ellenkező szokások uralkodnak 6 egyházközségben u. m. halottak napján a temetők kivi-lágítása, urnapi munkaszünet, nagypénteki s urvacsora-osztáskor testi bőjt tartása. Irinyben babona. Presbitérium, lelkész igyekeznek ezeket a hitelveinkkel ellenkező szokásokat megszüntetni.

23. Vallásos estély tartatott 201 alkalommal, Csomaköz kivételével mindenik egyházközségben, Kaplonyban minden vasárnap délután.

24. Nagyobb szabásu ünnepély tartatott, Berében, Érkörtvélyesen, Gencsen, Irinyben, Krasznaszentmiklóson: 1932 szept. 25-én toronyavatási ünnepély, Szaniszlón: a szokásos lelkészköri értekezlet alkalmával tartatott bel-missziói nap, melyen a szomszédos egyházak lelkészei, presbiterei részt vettek.

25. Egyik másik gyülekezetben, szórványokban előforduló bűn a káromlás, tolvajlás; lelkészek küzdenek ellene.

26. Vadházasságban él 27 pár, lelkész és presbitérium igyekeznek ezt megszüntetni.

27. Egy kivételével minden tiszta református házaspár házasságot kötött egyháziilag. Érendréden egy tiszta pár mellőzte az esketést, lelkész felhívta őket az egyházi eskü igénybevételére.

28. Vegyes házasságok megkötésénél lelkészek, presbiterek megvédik egyházunk érdekeit. (Ez a kérdőpont a mostani helyzetnek megfelelően módosítandó volna.)

29. Keresztelés 4 esetben mellőztetett Dobrán.

30. Temetés nem mellőztetett egyetlen esetben sem.

31. Érkörtvélyes, Géres, Iriny, Kismajtény 14°/_o-os községi segélyben nem, vagy csak jelentéktelen összegben részesült. Érkörtvélyesen főszolgabíró ünnepély tartására engedélyt nem adott. Egyházi adóhátralékok behajtásához általában nem adják meg a segélyt a „ius advocatiae“ nem gyakoroltatik.

II. Az egyház külélete.

32. Egyházi adózók száma 3975, választók száma : 1868.

33. Egyházközségi közgyűlés tartása alól egyházmegyénk mindenik egyházközsége fel van mentve, így egyházközségi közgyűlés nincsen.

24 Presbiterek száma : 180.

35. Lelkészi iroda szükséges naplókkal mindenik egyházközségben fel van szerelve, azokat lelkészek pontosan vezetik, anyakönyvek mindenüt tisztán és pontosan vezetettek, ugyszintén a presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei törvényszerűen vezetettek.

36. Egyházi levéltár mindenik egyházközségben van.

37. Vagyon-leltára mindenik egyházközségnek van, azokat az egyházmegyei közgyűlés megerősítette.

38. Az ingatlanok Érendréd kivételével mindenik egyházközségben az egyház nevének állanak. Érendréden csak részben, mert az agrárreform útján elcserélt 33 hold föld még az egyház nevére nem lett átírva. Erre nézve presbiteriumnak vizitációkor utasítást adtam.

39. Agrárreform útján az egyházaktól elvétellett 137, $\frac{1}{2}$, lelkészeketől 67, tanítóktól 13, összesen 217 hold föld.

Adott az agrárreform lelkészeknek 32 holdat, tanítóknak 44 holdat és temetőnek 2 egész és fél holdat, összesen 78 hold 800 négyszögöl földet. Kaplonyban 46 hold, Kismajtényban 16, összesen 62 hold agrár föld kiméretett, de az vissza is vétetett. A többi egyházakban a kiosztott földeket lelkészek, tanítók zavartalanul használhatják.

40. Egyházközségek tőkepénzei, alapítványai az 1932-ik év dec. hó 31-ik átlag szerint 790,402 Lei 75 bani.

41. Az egyházak takarékmagtárának terményállaga 1932-ik év dec. hó 31-én 2947 egész 41 század Hl. vegyes termény, buza, rozs, tengeri, bor, és 588 leu készpénz. A termények pénzértéke 865,231 egész 88 század Lei.

42. Az egyházak tőkepénzei takarékpénztárban, hitelszövetkezetben és az egyháztagoknál vannak elhelyezve 4-nél nagyobb 15 $\frac{0}{0}$ -nél kisebb kamat mellett.

43. Egyházak adósága 1932-ik évi dec. hó 31-én 1.050,309 Lei.

44. Jogerős költségelőirányzata az 1933-ik évre mindenik egyházközségnek van. A költségvetéseket láttamoztam. Az egyháztagokra kivetett adó összege 703,904 Lei pénzben, terményben 1967 egész 42 század Hl. vegyes termény. Kivetett adó 15 egyházközségben fedezi az évi szükségletet, egy egyházközségben részben, egy egyházközségben nem fedezi.

45. Az egyházmegyei közgyűlés az 1932. évi számadásokat 1933. április hó 27-én hagyta jóvá. Vizitáció számon vette az egyház értékeit, klenodiumait, minden egyházközségben. Az évi zárszámadás mérlege :

pénzben, bevétel	—	—	—	—	—	1.440,071 Lei
kiadás	—	--	—	—	—	1.391,213 Lei
					<u>maradvány :</u>	48,858 Lei
Terményben bevétel	—	—	—	—	—	1385 Hl.
kiadás	—	—	—	—	—	1344 Hl.
					<u>maradvány :</u>	41 Hl.

vegyes termény, buza, rozs, zab stb.

46. Templom jó karban van 11 egyházközségben, javítandó 6 egyházban. Lelkészlakás jó karban van 8 egyházközségben, javítandó 8 egyházban. Nagykárolyban új építendő. Iskolák általában elég jó karban vannak.

47. Új építkezésre költöttek az egyházak 15515·50 Leit.

48. Épületek jókarban tartására kiadatott 91593 lei 50 bani.

49. Tűzkár ellen 7.687.250 leire vannak biztosítva az egyházak épületei. Az esperesi látogatás Börvely kivételével megfelelőnek tartotta. Börvelyben utasítottam a presbitériumot, hogy a tűzbiztosítási díjat legalább 100 százalékkal emelje fel. Tűzbiztosítás évi díja 17.149 lei, Csomaköz kivételével mindenik egyházközségben ki van fizetve. Érkörtvélyesen a tűzbiztosítási összeg és a tűzbiztosítási díj nem volt megállapítható, mert a kötvény nem volt kéznél, így a fenti összegekből az érkörtvélyesi egyház adatai hiányoznak.

50. Belhivatalnokok az 1932. évről 4 egyházban voltak kifizetve, a többi egyházakban azonban nem, utasítottam a presbitériumokat, a belhivatalnokok fizetési hátralékának kiszolgáltatására. Hátralék terményben: 71·20 Hl. buza és rozs és 289.359·50 lei. E nagymérvű fizetéshátralék oka nagy részben a ma már óriási összeggé felszaporodott egyházi adóhátralék, melynek behajtására ugyszólván semmiféle állami támogatást nem kaptak az egyházak.

51. Egyházkerületi és egyházmegyei járulékok sok egyházban nincsenek kifizetve.

Egyházkerületi közig. járulék az 1932. évben	48797 lei
Egyházmegyei közig. járulék	— — 13291 lei
Országos közalapi járulék	— — — 7099 lei
Nyugdíjintézeti járulék	— — — 5000 lei
Kulturtaxa	— — — — 39245 lei

Összes hátralék : 113372 lei

A hátralék oka hiveink anyagi leromlása s főként az emiatt felszaporodott nagymérvű egyházi adóhátralék.

52. Egyházkerületi és községi segélyt 6 egyházközség kapott 42853 lei értékben.

53. Két egyházközségnek van pere.

54. Temető mindenütt az egyházközség tulajdona s kellő gondozás alatt állanak, körül vannak kerítve vagy árkolva.

III. Az egyház iskola ügyei.

55. 13 egyházközség tart fent iskolát.

56. Az egyházközségek költségvetésében 805.326 50 lei teherrel szerepelnek az egyházközségek elemi iskolái.

57. Rendes tanító van 23, ideiglenes 1.

58. Tanítók az egyházépítő munkában buzgósággal és odaadással vesznek részt, énekkarok vezetésével, vallásos estélyek, ünnepélyek rendezésével azokon való közreműködéssel, valamint a belmissiói munkában való segédkezéssel.

59. Vallást és nemzeti tárgyakat általában jó eredménnyel tanítják.

60. Az iskolák felszerelése 3 egyházban törvényszerű, a többi egyházakban pótlásra szorul. Érendréden, Irinyben, Szaniszlón hiányos. Esperesi látogatás alkalmával utasítottam az iskolafenntartó egyházközségek presbitériumait a hiányok pótlására.

61. Az iskolák szellemi állapota a következő tanítóknál kitünő : Bartha István börvelyi, Cseh Olga géresi, Jászberényiné Szabó Ilona dobrai, Ottmayer Gyula kismajtényi, tíz tanítónál jeles, 6 tanítónál jó, 3 tanítónál elégséges, Szikszay Dénes szaniszlói tanítónál elégtelen. Utóbbi tanítót nem függesztettem fel s nem rendeltem el ellene a fegyelmit, de szigoruan utasítottam kötelessége teljesítésére, s tudomására adtam, hogy a következő iskolai évben félévkor kiküldendő lelkész és tanító dékán által megvizsgáltatom iskoláját s annak eredményétől, illetve a következő évi kanonika vizitáció alkalmával tapasztalt eredménytől teszem függővé a további eljárást.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházban.

62. Született törvényes fi 192, törvényes nő 155, együtt 347. Született törvénytelen fi 19, törvénytelen nő 15, együtt 34. Összesen fi 211, nő 170, együtt 381. Állami anyakönyv szerint született fi 212, nő 176, összesen : 388.

Összehasonlítva az egyházi anyakönyvvezetést az állami anyakönyvvezetéssel megállapítható, hogy az állami anyakönyvben 7 születéssel van több bejegyezve. Dobrán 4 alkalommal mellőztetett a keresztelés, Érkörtvélyesen pedig az állami anyakönyvbe egy halva született leánygyermek s egy 1932 dec. 31-én született leánygyermek van bevezetve, aki azonban csak 1933. évben keresztteltetett meg.

63. Meghalt és eltemetett fi 156, nő 116, összesen 272. Állami anyakönyv szerint fi 155, nő 115 összesen 271.

64. Házasságot kötött és megesküdött tiszta pár 138, vegyes pár 30. Állami anyakönyv szerint házasságot kötött 96 tiszta pár, 28 vegyes pár. Börvelynél nem állapítható meg, hogy az egyházi anyakönyv az állami anyakönyvvel összehasonlított volna. Királydarócon egy vegyes párral több az állami anyakönyv tanúsága szerint a házasságot kötöttek száma, mint egyházi anyakönyv szerint. A két anyakönyv összehasonlításából származó különbségnek ez a magyarázata.

65. Konfirmált fi 48, nő 53, összesen 101.

66. Áttért fi 3, nő 5, összesen 8.

67. Kitért fi 6, nő 10, összesen 16.

68. Lélekszám az anyaegyházban fi 7302

” ” ” nő 7478

Összesen 14780 lélek.

Lélekszám a szórványokban — fi 165

” ” ” — nő 189

Összesen 354 lélek.

Lélekszám összesen az anyaegyházakban és szórványokban 15134 lélek.

Megjegyezni kívánom, hogy ez a lélekszám ma még mindig nem vehető pontosan összeállított statisztikának, amennyiben még a lélekszám összeírás teljesen befejezve nincsen. A szórványokban lakó református hivek összeírása még mindig hiányos. Az egyházkerület által elrendelt s ma már az esperesi hivatalokba leküldött új egyházlátogatási jegyzőkönyv sok hiányát pótolja a régi jegyzőkönyvnek s már a f. évben megtartandó esperesi

látogatás alapján felvett jegyzőkönyv tisztább és világosabb képet fog mutatni a statisztikai adatokról is.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Ime ez mutatja egyházmegyénk anyagi és lelki életét. Ha a kettőt egybe vetjük, azt látjuk, hogy az előbbi nagyon erőteljes s ha lelki életünket ezen a mérlegen mérjük, refor mátus hiveink keresztyénsége csak látszat keresztyénség. Azok a kiáltó számok, melyek az egyházi adóhátralékot tüntetik fel 1.053,015 Lei, — szomorú fokmérői hiveink lelki életének, mert a hátralékok nagy részben azért szaporodtak fel, mert hiveink nem ismerik az anyaszentegyház magasztos küldetését s nem érzik a hálát az iránt a lelki édesanya iránt, mely elkiséri őket az egész életen át a bölcsőtől a koporsóig.

Az esperesi látogatást mindenik egyházközségben személyesen végeztem az illető lelkész és tanító dékán urak társaságában, három egyházban Domahidán, Szaniszlón, Géresen, ebben a nehéz munkámban segítségemre volt az egyházmegyei gondnok ur önagysága is s ezért ez uton is hálás köszönetet mondok. Mindenik egyházközségben presbiteri gyűlést tartottam, igyekeztem megvizsgálni egyházaink külső és belső életét. A gondnoki naplót mindenütt lezártam, a pénztárt megvizsgáltam. Meg kell állapítanom, hogy az egyházi ügykezelésnél határozottan haladás tapasztalható.

Nem álltathatom az egyházmegyei közgyűlést azzal a megállapítással, hogy presbiterünk mindenütt hűségesen teljesítik nemes hivatásukat. Bár a presbiterek templomlátogatási és urvacsorával való élési számaránya javult, de általában presbiterünk lelki élete még mindig sok kívánni valót hagy fenn. Nagy általánosságban még mindig nem tudnak kivetközni abból a már elavult felfogásból, hogy a presbiternek csak az egyház anyagi ügyeivel kell törődni. Bár vannak már olyanok is, akik nemcsak megértői, de segítői is a belmissziói munkának, erről részletesebben majd a belmissziói jelentés számol be.

Mint az új idők hajnalodása, úgy világít be egyházmegyénk lelki életébe a múlt év november hó 23, 24. napjain Nagykárolyban tartott egyházmegyei vezető kon-

ferencia, melyen egyházmegyénk világi vezetői, élén dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok urral, Debreczeni István egyházkerületi belmissziói előadó, Szaplóczayné, dr. Sziklai Ilona, Kiss Bertalan utazó-titkár is részt vettek. Ennek a konferenciának belső áldásos volta bizonyára sok lélekben maradandó nyomot hagyott. Az elhangzott értékesebbnél értékesebb előadások nagy jelentőségű szellemi erősödést jelentettek. A konferencia magas szellemi nivójáról mindazok meggyőződtek, akik részt vettek azon. Hiszem, hogy nemcsak a magam, de egyházmegyénk minden hivatalosának véleményét tolmácsolom, amikor ezeknek a vezetői konferenciáknak elengedhetetlen szükségességét e helyről is hangsúlyozom. Az előadóknak, ug az egyházmegye kötelékébe tartozóknak, mint a kívülállóknak értékes munkájukért egyházmegyénk nevében köszönetemet nyilvánítom.

Sokkal kisebb keretek között, de nem kevesebb buzgósággal tartotta meg a múlt év január 20-án Királydarácon a harmadik, december hó 13-án Érkörtvélyesen a második lelkészi kör — lelkészegyesületi gyűléssel összekötött — kör értekezletét s ezzel kapcsolatosan belmissziói napot. F. év április 5-én az első lelkészi kör Domahán, a második lelkészi kör április hó 11-én Érdengelegen tartott lelkész-köri értekezletet, belmissziói napot. Mindezek az áldott alkalmak, mint meggyújtott pásztortüzek világítanak bele sokszor lelki életünk sötét éjszakájába. Ennek a munkának az áldása bizonyára nem fog elmaradni. Igaz, hogy mindez még csak magvetés, de hisszük, hogy utánna az aratás boldog ideje el fog következni.

Egyházmegyénk személyváltozásai az isteni gondviselés rendelkezése folytán rendeződnek. Ugy a lelkészi mint a tanítói karban a következő változások történtek. Tárczy Géza eltávozásával hosszú peres eljárás után a berei lelkészi állás végre betöltetett. Ármós Zsigmond berei lelkészt f. é. január hó 7-én iktattam be hivatalába a sok hullámot vetett választási küzdelem nyugvópontra jutott. Szabó István volt dobrai lelkész a múlt év dec. 1-én Magyarországra távozik. A bakonszegi gyülekezet hívja meg őt, innen áldásunkat küldjük, működésére Isten áldását kérjük. Helyére egyhangulag Kupán István

ifju atyánkfiát hívta meg a dobrai gyülekezet, f. é. január hó 7-én, február hó 4-én személyesen iktatattam be az új pásztort a gyülekezet általános öröme között. Az új munkások itt vannak, egyházmegyénk szeretettel fogadja őket, működésükre Isten segedelméért esedezik. Főtiszteletű Püspök Ur 1933 december 10-től Dobrára Véghoffer Sándort s lelkésznek rendeli ki, a dobrai lelkészi állás azonban rövid idő alatt betöltetvén Püspök Ur február 1-től Magyarremetére helyezi. Január hó 15-től Domahidára Diószeghy Károly jön. Mint veszteséget említem meg Szendrei Dénes királydaróci lelkész távozását, kit a margittai népes gyülekezet választott meg, március hó 11-én már be is iktattatott hivatalába. Beiktatásán Gargya Géza és Veress Kálmán társaságában személyesen részt vettem. A hűséges munkás megérdemelt jutalomban részesült, ennek örvendünk, távozását sajnáljuk. Nagykarolyban múlt év július hó 1-től kezdődő joghatállyal Főtiszteletű Püspök Ur Márton Ferenc I. lelkészképesítő vizsgát tett atyafit rendeli s. lelkésznek.

Az elmúlt évben három tanítói állás üresedett meg. Kaplonyból eltávozott Márk Magdolna, helyére Török Ilon, Jolánt, Érendrédre Erdey Ilona h. tanítónő helyére Lovász Rózát, Géresre Meszáros Elek helyére Mikó Árpádot választja meg a presbitérium. A távozók helyett újak jöttek, az új munkások felé új reménységgel tekintünk. Isten hozta őket, legyen áldott reájuk, s a gyülekezetekre bejövételük napja. A választásaik megerősítése, s bekebelezésük közgyűlésünk tárgysorozatában fel van véve.

Amikor egyházmegyénk életéről beszámoltam kötelességemnek tartom, hogy a magam munkájáról is számot adjak. Több mint 1700 közigazgatási ügyet intéztem el s ezek között azokat is, melyek elnöki hatáskörömhöz tartoznak.

Nem szorosan vett elnöki teendő, de egyházmegyénk lelkészeinek megbizásából részt vettem a múlt év július havában Bukarestbe küldött lelkészi deputációban, hogy államsegély ügyünk jogos felemelését, illetőleg rendezését kérjük Erdélyi lelkésztest éreinkkel 14-en voltunk a deputációban, megjelentünk a miniszterelnök, h. pénzügyminiszter, a kultuszminiszter előtt, feltárva a refor-

mátus papság kétségbeejtő anyagi helyzetét, bár megértéssel találkoztunk mindenütt, ígéretet kaptunk, azonban segítséget nem. Azzal az impresszióval jöttünk haza, hogy a kérésben, a zörgetésben nem szabad megrestlünk, mert csak akkor lehet remélnünk méltányosabb eibánást.

Berei lelkészválasztásra pályázat meghirdetése iránt intézkedtem. Simon Imre érdengelegi lelkésznek 1933. május hó 15-től betegségére való tekintettel két hónapi szabadságot adtam. Egyházmegyei közgyűlésünk 18-1933. sz. határozata értelmében július hó 17-re a tanácsbírói értekezletet a tanítói terménybeli járandóságok értékelése tárgyában összehívtam. Vári Imre krasznaszentmiklósi kántor választását ideiglenesen f. év szept. hó 1-ig megerősítettem. Török Ilona kaplonyi, Lovász Róza érendrédi, Mikó Árpád géresi tanítók választását ideiglenesen megerősítettem, várva az egyházmegyei közgyűlésünk végleges megerősítését. A börvényi lelkészi állásra, miután Papp József a meghívást nem fogadta el, a pályázat meghirdetését eszközöltem. A választás ellen beadott felebbezésre a vizsgálatot, úgy a berei, mint a börvényi lelkészválasztás ügyében az egyházmegyei gondnok urral egyetértőleg elrendeltük. Miután a berei lelkészválasztást az e. ker. bíróság megerősítette, Ármos Zsigmond lelkész részére a koncessát kiadtam. A felebbezéssel megtámadott börvényi lelkészválasztást f. hó 4-én tartott időszaki bírósági ülésünk súlyos szabálytalanságok beigazolása alapján megsemmisítette. Egyházmegyei bíróságunk ítélete végső döntés végett az egyházkerületi bíróság elé kerül. Emiatt a börvényi lelkészi állás már csaknem másfél esztendő múltán ma is betöltetlen. Miután a dobrai lelkészválasztás jogerőre emelkedett, Kupán István lelkésznek a koncessát kiadtam. Krasznaszentmiklósi 750 leus kölcsöne visszafizetésére egyházmegyei gondnok urral egyetértőleg f. é. dec. hó 31-ig haladékot adtam. Ugyancsak egyházmegyei gondnok urral egyetértve az irinyi egyházközségnek 20 Hl. takarékmagtári kamat felhasználására ideiglenesen engedélyt adtam.

Mult év pünkösöd másodnapján résztvettem az érkörtvelyesi egyházi énekkar zászlószentelési ünnepélyén.

Néhány egyházközségben a presbitériumok magatartása miatt rendkívüli intézkedést kellett foganatosítanom, így Irinyben f. év január hó 21-én az egyházmegyei ügyész úrral megjelentem a kinemszolgáltató tanítói fizetések rendezése végett. Kiszállásunk némi eredménnyel járt. Berébe f. év január hó elején. Dobrára f. hó 17-én Vöröss Zoltán számvevőszéki elnököt küldtem ki az egyházi adó kivetése, illetőleg a számadás elkészítése végett. Berében Szombati Sándor, Berei Miklós, Csáthy Imre, és Bereczky Imre, Krasznaszentmiklóson Csizma Géza, Irinyben Veress Ferenc presbitereket kötelességük megszegése, s felsőbb egyházi hatósággal szemben tanúsított tiszteletlen magatartásuk miatt az egyházmegyei közgyűlés elnöksége felfüggesztette, fegyelmi ügyökben tegnap döntött fegyelmi bíróságunk. Ez a büntetés legyen intő példa, hogy hasonló eset presbitereink között többé ne forduljon elő.

Esperesi jelentésem szomorú akkordja következik. Ugy látszik a nagy arató minden esztendőben megkívánja a maga áldozatát, a nagy arató kezét az örökkévaló Isten kifürkészhetetlen keze kormányozza. Egyházmegyénk több mint negyed századon át volt világi tanácsbiráját Méltóságos dr. Falussy Árpádot f. év március hó elején hívta el az örökkévaló Isten számadástételre. Halála egyházmegyénket súlyos veszteséggel illette, a kiváló jogász s egyházi férfi, világi harcosának helye üresen maradt. Mi a legmélyebb kegyelettel és szívében szomorúsággal állunk meg s emlékét egyházmegyénk életében őszinte fájdalommal örökitjük meg. Álljunk fel pár pillanatra s legyen ez egyházmegyénk színe előtt őszinte bucsu.

Nem mulaszthatom el, hogy meg ne emlékezzem a nagyszalontai egyházmegye mély gyászáról. A daliás termetű esperes, a kiváló egyházi férfi, Nagytiszteletű Fassay Béla nincs többé az élők között. Református Anyaszentegyházunk erdejéből egy hatalmas cser dőlt ki, a veszteség mindnyájunkat ért, a hűséges szolga az örök Biró előtt a számadáson megjelent. Mig ezen a helyen is megtehettem, a nagyszalontai egyházmegyének egyházmegyénk nevében részvétet nyilvánítottam.

Midőn elhunyt kiváló vezérférjaink sirjaihoz lélekben elzarándokolunk, boruljunk le a mi Istenünk előtt s buzgó imádságban kérjük a mi mennyei Édesatyánkat, hogy a mi magyar református Sionunknak az elhunyt harcosok helyett állítson új, ifju bátor harcosokat s vezéreket, hogy vegyék át az eltávozottak szent örökét

Ezekben voltam bátor számot adni a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés színe előtt egyházmegyénk egy esztendei életéről, viszonyairól, megmozdulásairól. A mai közgyűlésünkre a tárgysorozatot összeállítottam, az ügyeket az előadóknak kiosztottam, általában igyekeztem legjobb lelkiismeretem szerint a reám bizottaknak eleget tenni.

Midőn emberi gyengeségből származó hiányokért s fogyatékokért a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés szíves elnézését kérem ; kérem jelentésem tudomásul vételét s elfogadását s maradok a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei közgyűlésnek alázatos szolgája :

Nagykároly, 1934. április hó.

Gönczy Sándor
esperes.

Egyházmegyei Közgyűlés Esperes munkásságáért, a gondosan összeállított, rendszeres jelentésért köszönetet mond, s a jelentésben foglalt intézkedéseket határozati erőre emeli. Az anyagi erők gyengüléséről szomoruan értesül, ám ugyanakkor reménykedő lélekkel veszi tudomásul a belmissziói, egyesületi munkák nyomán a hitélet lendülését.

Az egyházmegyébe belépő új munkásokat szeretettel fogadja, a távozókat áldás kívánással bocsátja el

Az elhunytakról kegyelettei emlékeznek meg, s emléküket külön jegyzőkönyvi számban örökíti meg.

Igazoló felszólalás után tudomásul veszi közgyűlés, hogy az érkörtvélyesi tüzdij kötvény az esperesi látogatás alatt díjrendezés végett a Fonciernél volt.

6. szám. Olvastatott a szavazatbontó bizottság 1933. december 18-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint az e. m. 58—1933 sz. közgyűlési határozata alapján a világi aljegyzői állásra beadott szavazatok így oszlottak meg: Mészáros Ferenc nagykárolyi telekkönyvvezető igazgató 7, Biró Lajos érkörtvélyesi földbirtokos 6 szavazatot kapott. Nem küldött szavazatot: Dobra. Érendréd, Királydaróc. Érvénytelen a csomaközi szavazat, mert egy boritékban volt, s a domahidai, mert hiányzott róla a gondnoki pecsét. A világi aljegyzői állásra tehát 1 szótöbbséggel Mészáros Ferenc választott meg.

Egyházmegyei közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi, Mészáros Ferenc aljegyzőt felhívja az eskü letételére. A szavazatot nem küldő, vagy hibás szavazatot küldött egyházakkal szemben pedig az E. T. I. tc. 10 § i) pont 2. bekezdés értelmében felkéri esperes urat a Szabályrendelet szerinti eljárásra.

Mészáros Ferenc világi aljegyző közgyűlés előtt a hivatali esküt leteszi, s esperes szeretetteljes üdvözlése után készséggel igéri munkásságát anyaszentegyházunk tavára.

7. szám. Régi egyházmegyénk magyarországi része, valamint a bihari egyházmegye, jegyzőkönyvi kivonatban fejezik ki részvétüket néhai Havas Gyula börvelyi lelkész, tb. esperes elhunytá felett.

Egyházmegyei közgyűlésünk meghatva veszi tudomásul, hogy a testvér egyházmegyék őszinte szívvvel osztoznak abban a gyászban, ami Havas Gyula, egykori szeretett esperesünk elhunytával egyházmegyénket érte. A részvét-nyilvánításokért közgyűlésünk köszönetet mond, s jegyzőkönyvi számot esperesi hivataloknak elküldeni rendeli.

8. szám. Olvastatott Dr. Falussy Árpád világi tanácsbíró gyászjelentése.

Egyházmegyei közgyűlésünk sulyos vesztes
érzésével hallgatja a több évtizedig oszlopos
tagjának, méltóságos szentgáli és ábrahádi Dr.
Falussy Árpád világi tanácsbírónak váratlan
elhunyatáról szóló gyászjelentését. Dr. Falussy
Árpád sok élettapasztalattal és nagy jogi gya-
korlattal bírt, s e lelki kincseket áldásosan gyü-
mölcsöztette anyaszentegyházunk javára. El-
hunyt a nemcsak egyházi, hanem kisebbségi
életünk terén is fájdalmas veszteség, mert a
jog és igazság erős harcosát ismertük s vesz-
tettük el benne.

Minden közgyűlésünk gyászolja e kiváló
tagjának elvesztését, részvétellel fordul a gyászoló
család felé s kéri a mindenható Istent, gyó-
gyítsa be a szívek sebeit, adjon megnyugvást
tanácsvégzésén.

Közgyűlés a megboldogult emlékét a gond-
noki megnyitó és esperesi jelentés megemléke-
zései mellett külön jegyzőkönyvi számban meg-
örökíti, s a gyásztól sújtott család részére a
a jegyzőkönyvi kivonat megküldését elrendeli.

9. szám. Olvastatott Kassay Béla esperes gyászje-
lentése.

Igaz részvétellel értesül egyházmegyei köz-
gyűlésünk Kassay Béla tenkei lelkész, nagyszal-
ontai esperes haláláról. Az egyházmegye és
egyház gyászát könnyítse az a testvéri kéz, mit
felénk veszteségekkel sűrűn sújtott egyházmeg-
yénk nyújt. A megboldogult hű munkássággal
írta be nevét református egyházunk történetébe
s elhunyt a sulyos veszteség mindnyájunkra.

Midőn közgyűlésünk tudomásul veszi egy-
házmegyénk esperese részvét nyilvánítását s a
köszönő válaszsorokat, e jegyzőkönyvi számot
a nagyszalontai esperesi hivatalnak elküldeni
rendeli.

10. szám. Olvastattak az 1933. évi május hó 22.
napján tartott egyh. ker. közgyűlés következő határozatai :

28. sz. c.) Iskolai beiratásoknál csak túllétszám esetén lehet szelektálni, ami minden esetben bejelentendő espereshez.

d) Az egyház összes hivatalnokai munkájának közre felvilágosítás és meggyőzés erejével, hogy gyermekeink között irástudatlan ne maradjon.

f) Egyházközségek tanítóikat pontosan fizessék; hátralékok esetén tanítók tegyenek panaszt esperesnél, aki eljár a törvény rendelkezései szerint.

h) Esperes a tanítóválasztást nem erősítheti meg, ha a román nyelv tudása a törvényszerint igazolva nincs. A románul nem tudó helyettes tanítók megbízatása 1933 szept. 1.-ével megszüntetendő. A románul nem tudó rendes tanítók lehetőleg csak az I—II. osztályt tanítsák, ha pedig ez nem lehetséges, úgy a román nyelv és tárgyak tanítására helyettesről gondoskodjanak, esetleg csere útján tegyenek eleget a követelményeknek.

k) Iskolafenntartók a 140°-os segély ügyében hozott sérelmes helyi intézkedéseket felebbezik meg a Casa Scoalelor kebelében működő Comisia Centralához.

l) Tanítói fizetések ügyében a 21/k—1932. számú egyh. ker. határozat az 1933. költségvetési évre is érvényben marad.

33. szám. Az egyházkerületi járulékok el nem engedhetők, azonban az 1932 év előtti tanügyi-segély, kultur-taxa és kulturadó járulékok befizetését kerületi pénztár az egyházak nehéz helyzete miatt egyelőre nem szorgalmazza. 1932. jan. 1. utáni járulékok azonban egyházunk létfenntartásának magasabb szempotja érdekében minélelőbb befizetendők.

34. szám. Előbbi elvi határozatban a ker. járulékok törlését kérő csomaközi egyház is értesítettik.

35. szám. Lélekszám csökkenés esetén a kiigazítást esperesi hivatal igazolása mellett a püspöki hivataltól kell kérni. A kerületi járulékok is ennek alapján szállíthatók lejjebb.

48. szám. Csomaköz közalapi segélyt nem kap, hanem csatlakozzék társegyházként Beréhez. Amennyiben azonban fedezet lesz, épületei karban tartására valamilyen segélyben részesülni fog.

51. szám. Lelkeszi és énekvezéri szolgálatok díja a következő: Keresztelés: templomban, vagy lelkeszi hivatalban 40, magánháznál 100 Lei. Esketés: kijelölt napokon 100, más napokon 200, háznál 250 Lei. Temetés: lelkesz díja bibliaolvasással 150, beszéddel 250 Lei; énekvezér díja énekszóval, vagy bibliaolvasáskor 100, beszédesnél 150 Lei. Anyakönyvi kivonat díja 40 Lei. Helyi szokások díját presbitérium állapítja meg.

77. sz. 1. Az anyák-napja ünnepély május 2. vasárnapján megrendezendő s bevétele egy sok gyermekes anya segélyezésére fordítandó.

2. Az egyházmegyék minden évben rendezzenek ifjusági konferenciát az utazó-titkár közreműködésével.

3. Az egyes Nőszövetségek erősítsék a gyülekezet hitéletét és anyagi helyzetét. Öncélokat ne keressenek. Gondoskodjanak a szegényekről, segítsék adományaikkal a szatmári főgimnáziumot és a nagyváradi árvaházat. Rendezzenek evégből árva-napot.

7. A belmissziói jelentést lelkeszi hivatalok 2 példányban állítsák ki, s egyik a kanonika vizitációkor felmutatandó.

81. sz. A lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei a 91—1932. sz. ker. hat. figyelembe vételével minden évben beküldendő esperesi hivatalhoz.

82. sz. Egyházmegyénk 15—1933 sz. alatt felterjesztett egyházfegyelmi szabályrendeletét ker. gyűlés nem erősítette meg, mert a zsinattól várja vonatkozó törvény megalkotását.

91. sz. Közgyűlésünktől felterjesztett berei lelkeszi díjlevél megerősített.

92. sz. A törvényi lelkeszi díjlevelet, — melybe közgyűlésünk 19—1933. sz. határozatával csak 10 kat. holdat óhajtott felvenni a 18 kat. hold 1086 négyszögöl vitás lápi földből, — egyh. ker. közgyűlés az elhunyt lelkesz által élvezett teljes javadalommal kiállítani rendeli.

93. 94. 95. számok. Az érdengelegi lelkeszi, a gencsi és szaniszlói kántortanítói díjlevelek megerősítették.

113. sz. Helybenhagyja egyházmegyénk 42—1933. sz. határozatát, de törli belőle e szavakat: „a presbitérium felelősségének (az egyh. alk. és szervezetről szóló

l, tc. 46. és 47. §.-ai) teljes fenntartása mellett és Szilágyi Kálmán érendrédi lakos felebbezését elutasítja.“

130. 131. számok. A domahidai ingatlan eladás és a géresi ingatlan csere jóváhagyatott.

132 sz. Királydarócnak az állammal folytatott perében a perköltségek megtérítésére nézve egyházkerület elnöksége a saját hatáskörében méltányosan intézkedik.

Egyházmegyei közgyűlés fenti határozatokat tudomásul veszi.

Csomaköz segélyvezését tovább nem szorgalmazza, ennek Berével társítása tárgysorozatunkban van.

A lelkészi és énekvezéri új szolgálati díjak a múlt év július 1-ével egyházainkban életbe léptek.

Egyebekben a szükséges intézkedések megtételével esperes urat bizza meg közgyűlésünk.

11. szám. Számvevőszék a következő jelentést terjeszti elő :

***Nagytiszteletű és Nagyságos
Egyházmegyei Közgyűlés !***

A nagykarolyi ref. egyházmegye számvevőszéke 1934. ápr. 25. napján tartott ülésének határozata értelmében tisztelettel van szerencsénk jelenteni, hogy egyházmegyénk minden egyes egyházközségéből a gondnoki számadások az 1933. évről és az 1934. évre szóló költségelőirányzatok beérkeztek megvizsgálás végett. A gondnoki számadások és költségelőirányzatok megvizsgálásáról a következőket van szerencsénk tisztelettel jelenteni.

Bere egyházközség gondnoki számadását deficittel zárta. Egyházak számadását deficittel zárni nem lehet, így számvevőszék ezt kijavította azzal, hogy a számadás egyensúlyba hozására beállított bevételi oldalra gondnoktól 214 Leit, mint kölcsönt. Költségelőirányzat hiányos, mivel a lelkészi fizetés 146 Kor. 62 fill. tételét nem állította be. Ezt a presbitérium megtagadta azzal, hogy eddig sem fizették, ezután sem fizetik. Számvevőszék múlt évi figyelmeztetését számadási főkönyv kiállí-

tásánál nem vette figyelembe s e munkát teljesen egyéni felfogás szerint végezte. Lelkészi fizetés nagy hátralékot mutat. Adóhátraléka 85 Hl. 66 liter rozs és 4074 lei. Tartozása 20142 lei. Alapjai nagyobb részét kamat mellett presbiteri határozattal kölcsönvette.

Börvely egyházközség számadását nagyon komplikálttá teszi a két gondnoki számadás. A magtárgondnok szintén teljesít pénzkifizetéseket és az általa teljesített kifizetések egy része 3208 lei nincsen átvezetve a számadási főkönyvbe. Gondnokok napidíj címen felvettek 2982 leit. Több alkalommal mind a két gondnok együtt megy egyházi ügyben és mindkettő napidíjat számol fel. A gondnoki napidíjakra kiadott összeg 100 százalékkal felülhaladja a költségvetésbe beállított összeget. A börvelyi egyház nagyon könnyelmű gazdálkodást folytat. A földmunkáltatás, továbbá kovács, lakatos, ács, festő, közműves munkák két, sőt háromszoros díjjal vannak fizetve, mint bármely más egyházközségben. Egyházmegyei közgyűlésre négy világi képviselőt is küld és részükre napidíjat fizet ki. Magtárjának kamatait elköltötte. Számadási főkönyvébe nem a számvevőszék által kijavított költségelőirányzatot vezette be. 14970 lei tandíjhátralékot, mint behajthatatlant a presbitérium törölte. Adóhátraléka 109063 lei. Küldöncdíjban kiadott 545 leit. Ezen küldöncdíjak a felügyelő lelkészi hivatalhoz és esperesi hivatalhoz küldött hivatalos levelek kézbesítéséért fizetettek ki.

Csomaköz. Adóbeszedési külön naplót, alapokról szóló kimutatást, magtárszámadást ismét nem küldött. Gondnoki naplót össze sem füzte. Alapjait kamat nélkül hagyja elsorvadni. Számadás sokkal nagyobb gondot és figyelmet követel, mint ahogy beküldetett.

Dobra. Adóhátraléka 31275 lei, tartozása 71640 lei. Presbitérium a magtár alapból 173 Hl.-t és a bortárból 13? Hl.-t, mint jelenben behajthatatlant, a nevezett alapok összállományából külön nyilvántartásba vezetett át. Ezek után kamatot nem számít. de ha az adósok anyagi helyzete javul, ellenük az eljárást folyamatba teszi, illetve tovább folytatja. A tanítói fizetések korpótlék tartozékát presbitérium a költségvetésből úgy a hátralékokra, mint a folyó évre vonatkozólag törölte, illetve megtagadta. Az

egyházmegyei tanácsbirói karnak azon határozatát, melynek értelmében Györffi András tanító díjlevele 3172 lei 50 banival kiegészítendő a kerület jelenleg érvényben levő fizetés minimumig, — elvetette, illetve megtagadta.

Domahida. Számadási főkönyvét felületesen állította ki. A különböző tételeket összevonta és nem a megfelelő helyre írta be. Hátralékot nem ír elő sehol sem. Külön adóbeszedési naplót nem küldött. Költségvetése irreális, mert a szükségleti oldal V. rovata alá nem vette fel a hátralékokat, a fedezeti oldalon pedig nagyon magasan értékeli a 68 Hl. buza értékét. Költségvetése fedezeti oldala való értékben nem fedi a szükségleti oldalt. Tartozása 159665 lei, adóhátraléka 126919 lei. Dicséretes amaz adakozás, melynek összege 15700 lei.

Érdengeleg. Számadási főkönyve hiányosan van kiállítva, mivel egyes tételeknél az előirányzati, másoknál a hátralékos tételek hiányoznak. Olyan perköltségi kiadásokat teljesít az egyház terhére, melyek nem az egyházat, hanem a presbitereket terhelték. Pálinka kontója 615 lei. Magtárából engedély nélkül adott el búzát és tengerit. Nyugtái hiányosan vannak kiállítva. Engedély nélkül kölcsönt vett fel. Költségelőirányzatába e. m. tartozás címen 7000 leit állít be, pedig ez nem terheli egyház pénztárát. A számadásból nem állapítható meg, hogy a lelkészi díjlevélből mi van kifizetve és mi van hátralékban.

Érendréd. Számadási főkönyve főképen, de a többi számadási melléklete is felületes, javításokkal, átirásokkal és kaparásokkal van tele. A nyugták kiállítása felületes és rendellen, a 96. és 94. számú nyugta felvevő által nincs aláírva. Nagyon sok nyugtáról hiányzik a lelkész kiutaló záradéka. Több nagy tételről szóló nyugtája úgy van kiállítva, hogy azok, mint kifizetési okmányok alig elfogadhatók. Adófőkönyvet és adóbeszedési naplót nem terjesztett be. Alapokról kimutatást nem küldött. A Szilágyi féle telekvásárlás ügye zavaros. Behatóbb vizsgálatra vár. Tartozása 75135 lei, adóhátraléka 48888 lei.

Érkörtvélyes. Alapjai érintetlenek, de nem jövedelmeznek. Tisztviselőit rendesen fizeti, számadása pontos és rendes. Tartozása 66323 lei, adóhátraléka 49514 lei.

Gencs. Hátraléka 97845 lei, egyházadóhátraléka 101645 lei. Tanítói fizetésekre hátraléka 45670 lei. Számadása rendes.

Géres. Tisztviselői fizetésekre beállított magtára szépen prosperál. Tanítói fizetéshátraléka 61500 lei. Összes tartozása 177693 lei. Adóhátraléka 104076 lei. Gondnoki naplója nincsen pontosan és rendesen lezárva. Anyagi helyzete gyenge.

Iriny. Adóhátraléka 84971 lei, rendkívüli adóhátraléka 98972 lei. Tartozása 159197 lei. Tanítóknak tartozik 32529 leivel. Alapjai nagyobb részét presbiteri határozattal kölcsönképen használja.

Kaplony. Gondnoki számadását 5373 lei túlfizetéssel zárta, mit a templomalapból fedezett. Alapok kamatait elköltötte és nem is akarja visszafizetni. Egyházi adóhátraléka 25872 lei. Tartozása 6046 lei. Számadása rendben van.

Királydaróc. Alapjainak kamatát felhasználta. Az eddigi kamatokat is eltüntette. Az elmaradt kamatokról nem akar tudni s költségvetése fedezeti oldalára alapok kamatait ismét beállította. Alapjainak kezelése nagyon zavaros. Tűzbiztosítási díjának befizetése szintén zavaros, mivel a gondnoki napló hét tételszáma és a püspöki hivatal által adott nyugta 1229 leüről szól, az erre a célra küldött pénz postai feladó vevénye pedig 1024 leüről. Harangozó 10 köből kétszeres fizetését saját maga veti ki és szedi be a hivektől s elszámolva sehol nincs. Terményről beszédési napló nincs. Sem lelkész, sem harangozó nem nyugtatja, mit vett fel termény fizetésben. Költségvetésben orgonavételre nagyobb összeget állít be, ide használva be templomfelszerelési alapját is, de presbiteri határozat orgonavételről nincs sehol. Gazdálkodási költsége nagyon sok. Gazdálkodási kiadása 300 százalékkal túlhaladja az előirányzatot. Pálinkára kiadott 3512 leit. Tartozása az egyháznak 5131 lei, eladó terménye 116 q. 83 kgr.

Kismajtény. Magtárából eladott engedély nélkül a templom javítására. Tartozása 22228 lei, adóhátraléka 38203 lei, számadása rendben.

Krasznasztentmiklós. Tartozása 14450 lei, hátraléka 10779 lei. Számadása rendben van.

Nagykároly. Egyházadó hátraléka 332236 lei. Tartozása 305278 lei. Tisztviselőinek tartozik 32990 lejjel. Számadása rendben van.

Szaniszló. Számadása rendesen és pontosan van elkészítve. Költségvetést az 1934. évre nem küldött be. Tartozása 28184 lei. Egyházadó tartozása 3127 lei.

Ezen észrevételek alapján kéri tisztelettel számvevőszék a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlést, hogy utasítsa, illetve ismertesse el Bere egyházközség presbitériumával a gondnoki napló lezárásának számvevőszék által tett kijavítását és nevezett egyházzal Varga Sándor gondnok javára téríttessen vissza 214 leit. Utasítsa e. m. közgyűlés Bere egyház presbitériumát, hogy a lelkészi fizetés fentnevezett tételére állítson be fegyelmi felelőség terhe mellett 3518 leit, mint 146 Kor. 62 fill. átszámított értékét és erről lelkész 14 nap alatt tegyen jelentést esperesi hivatalnak. Utasítsa továbbá Bere egyház gondnokát, hogy a jövőben a számadásokat a bevételi és a kiadási hátralékokkal együtt pontosan készítse el és vegye figyelembe a számvevőszék által adott utasításokat és figyelmeztetéseket.

Utasítsa e. m. közgyűlés Börvely egyházközséget a második gondnoki állás olyképeni átszervezésére, hogy az a buza, illetve termény bevételeket és kiadásokat kezelje, de a magtárföldek haszonbéréből bevételezett, vagy címén bevételezett pénzüsszeget azonnal számolja át a gazdasági gondnoknak és a pénz kifizetéseket egyedül ez a gondnok teljesítsen. Utasítsa e. m. közgyűlés Börvely egyház gondnokát, hogy 800 leit, mint illetéktelenül felvett, illetve kifizetett napidíjat a börvelyi egyház pénztárába 14 nap alatt fizessen vissza és erről felügyelő lelkész a terminus letelte után azonnal tegyen jelentést esperesi hivatalnak. Kéri tisztelettel számvevőszék e. m. közgyűlést, hogy szigorúan utasítsa Börvely egyház gondnokát a legnagyobb takarékosagra, mert a jövőben hasonló tulzott kiadások miatt anyagilag teszi felelőssé s a számvevőszék által el nem fogadott, vagy leszállított kifizetési tételek differenciáit általa fogja visszatéríttetni. Utasítsa továbbá e. m. közgyűlés Börvely egyházközséget, hogy az egyházmegyei gyűléseken csak egy világi képviselői joga van, tehát ha több képviselőt küldene

be, napidijat csak egynek fizethet ki. Presbitereknek e. m. gyűlésre napidij nem jár; más kiküldetések alkalmával is csak a felmerült készkiadások téríthetők meg. Tiltsa el e. m. közgyűlés Börvely gondnokát fegyelmi felelőség terhe mellett mindennemű felesleges küldöncjárás és mindennemű tulzott kiadás teljesítésétől. Akkor, amikor tanítói fizetésekkel hátralékban van az egyház, nem engedhető meg továbbra is az a gazdálkodás, amit eddig ott folytattak. Utasítsa e. m. közgyűlés Börvely egyházközséget, hogy számadásait a jövőben a megadott utasítások és figyelmeztetések figyelembe vételével készítse el. Kéri továbbá számvevőszék e. m. közgyűlést, hogy Börvely egyházközséggel egyetemben utasítsa minden egyházközség gondnokát, hogy napidijat csak a határozati javaslatban megjelölt alkalmakkor és csak egy gondnok számíthat.

Utasítsa e. m. közgyűlés Csomaköz egyházközséget, hogy számadását a jövőben nagyobb pontossággal és teljesen felszerelve küldje be.

Tisztelettel kéri számvevőszék e. m. közgyűlést, hogy szigorú fegyelmi és felfüggesztés terhe mellett utasítsa Dobra egyházközség presbitériumát, hogy költségvetését 14 nap alatt a tanítói fizetések rovatában úgy hátraléknál, mint a folyó évre az egyházkerület által megállapított és elrendelt fizetések alapján állítsa, illetve javítsa ki az esedékes és megillető kórpótlékok tekintetbe vételével. E terminus letételével lelkész a kijavított költségvetést azonnal terjessze be esperesi hivatalhoz. Ha pedig presbitérium vonakodnék a költségvetést az adott utasítás szerint kiállítani, ellenük a felfüggesztéssel járó szigorú fegyelmi eljárás azonnal folyamatba tétessék.

Utasítsa Domahida egyházközséget, hogy realisabb költségvetést küldjön be, mert a beküldött költségvetés fedezeti oldala a való értékben nem fedi a szükségleti oldalt. A számadások elkészítését a jövőben nagyobb gondal végezze s a törvényben előirt időben beküldje.

Kéri számvevőszék e. m. közgyűlést, utasítsa Érdengeleg gondnokát, hogy a perköltségre jogtalanul kiadott 750 leit 14 nap alatt fegyelmi felelőség terhe alatt visszafizesse s erről lelkész tegyen jelentést esperesi hivatalhoz. Költségvetése tehertétel alatt szereplő 7000 lei

egyházmegyei tartozását törölje, mivel az nem terheli az egyházat. Utasítsa továbbá a számadások pontos és törvényszerű elkészítésére

Utasítsa e. m. közgyűlés Érendrédet, hogy jövőben az egyházi számadások elkészítésére nagyobb gondot és figyelmet fordítson, mert hasonló rendetlen számadást többé nem fogad el a számvevőszék és nem ajánl megerősítésre.

Tisztelettel kéri számvevőszék e. m. közgyűlést, szigoruan utasítsa Kaplony egyházközség presbitériumát, hogy templom alapból felvett 5373 leit, mint kölcsönt kezelje, róla kötvényt állítson ki s ezen eljárásáról esperesi hivatalt 14 nap alatt értesitse. Utasítsa továbbá az alapok elköltött kamatainak visszafizetésére és nyilvántartására. Szigoruan utasítsa a presbitériumot e. m. közgyűlés a nagymérvű adóhátralékok befizetésére, minden uton való szorgalmazására, melynek eredményéről lelkész 30 nap alatt esperesi hivatalt értesitse.

Szigoruan utasítsa e. m. közgyűlés Királydaróc egyház presbitériumát, hogy alapjainak kamatait írja hozzá az alapok jelenlegi állagához, a kamatokat tőkésítse és nyilvántartsa. Kötelezze el Királydarócot, hogy földjeit haszonbérbe adja ki, mivel nem nézheti tovább egyházmegye azt a szabadgazdálkodást, amit házi művelésben kezelt földjei gazdálkodása érdekében folytat. A legszigorubban rendelje el e. m. közgyűlés, hogy az 1933. évben pálinka kontóra kiadott 3512 leit a királydaróci presbitérium tagjai egyenként és összesen 14 nap alatt befizessék egyház pénztárába. Amennyiben ennek eleget nem tennének ellenük a felfüggesztéssel járó fegyelmi eljárást azonnal beindítsa.

Utasítsa e. m. közgyűlés Szaniszló egyházközséget, hogy költségvetését 1934. évre 14 napon belül elkészítse és esperesi hivatalhoz beterjessze.

Ezen utasítások figyelembe vételével tisztelettel kérjük az egyházközségek számadásainak megerősítését.

Számadások megvizsgálásával kapcsolatban szomoruan kell megállapítanunk, hogy egyházközségeink anyagi helyzete napról-napra gyengül és romlik. Beszédes bizonyossága ennek a megállapításunknak az az egymillió ötvenháromezer tizenöt lei egyházadó hátralék, mellyel

az egyházmegye hivei egyházainknak tartoznak. Továbbá az az egymillió háromszázharminckétezer kilencszáztizenöt lei tartozás, amellyel egyházközségeink tisztviselőiknek, különféle című adóknak és más tételeknek tartoznak.

Határozati javaslatunk :

I. Utasítsa egyházmegyei közgyűlés az egyházközségeket, hogy számadásaikat minden év március 31-ig az e. m. szabályrendelet értelmében feltétlenül beküldjék az esperesi körlevélben megjelölt mellékletekkel pontos és törvényszerű kiállításban.

II. Bizza meg e. m. közgyűlés esperest és számvevőszéket az avult számadási nyomtatványok átdolgozására és újabb készítésére s ezeknek megvételére kötelezzen el minden egyházközséget.

III. Utasítsa e. m. közgyűlés egyházközségeket hogy alapjaikat lelkiismeretesen kezeljék, azokat gyarapítsák és az alapokról évenként világos és pontos kimutatást küldjenek.

IV. Utasítsa e. m. közgyűlés szigorú fegyelmi és felfüggesztés terhe mellett az összes egyházak presbitériumait a tanítói fizetések díjlevél szerinti, vagy a kerület által megállapított fizetés minimum szerinti kiszolgáltatására, hogy ezáltal elkerülve a sok közigazgatási bírósági ügy, ezen egyházi tisztviselők fizetése bizonyos alap szerint biztosíttassék.

V. Utasítsa e. m. közgyűlés minden egyház gondnokát, hogy első sorban az egyházi javadalmasok részére teljesítsen kifizetéseket, fizetésük arányos mértékében.

VI. Szigorú számonkérés mellett rendelje el e. m. közgyűlés az egyházközségek presbitériumainak a hátralékos egyházi adó behajtását : akár gondnokok, akár presbitérium tagjai, akár végrehajtó által való szorgalmazását. Harminc napon túli késedelmezőkkel szemben tegye folyamatba a fegyelmi eljárást. Egyidejűleg a hátralékos kimutatást megerősítés végett küld-

jék be esperes urhoz. aki azt végrehajtás végett az illetékes adóhivatalhoz megküldi.

VII. Adjon e. m. közgyűlés megbízást és utasítást számvevőszéknek arra, hogy ott, ahol szükségesnek tartja és a számadások zavarosak, kanonika vizitáció alkalmával az egyházközség terhére kiszállhasson az anyagi ügyek rendbetétele végett.

VIII. Hatalmazza fel e. m. közgyűlés e. m.-i elnökséget arra, hogy ott, ahol számvevőszék jelentése alapján díjlevél csonkításra vonatkozó alkudozásokot tapasztal, az alkudozások helyett azonnal indítsa be az érdekeltek ellen a szigorú eljárást.

IX. Állapítsa meg e. m. közgyűlés gondnokok napidiját 50 leuban, mit csak a presbitérium által, rendkívüli esetekben adott megbízás alapján számíthassanak fel és igazolt készkiadásaiak megtéríttessenek.

X. Az egyházközség gondnoki számadásának nyugtái pontosan és világosan állítandók ki, lelkészek által igazolandók, s felvevők, vagy befizetők által feltétlen aláírandók.

XI. Utasítsa e. m. közgyűlés az egyházközségi javadalmasokat, hogy fizetéseiket ezen túl csak közvetve és nem közvetlenül vehetik fel az egyház pénztárából, úgy mint ezt az E. T. III. tc. 22. §. előírja. A felvételt minden esetben nyugtával igazolják.

Ezekben voltunk bátrak számvevőszéki jelentésünket és határozati javaslatunkat a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés elé terjeszteni, tisztelettel kérve jelentésünk tudomásul vételét és javaslatunk határozati erőre való emelését, alázatos szolgálai :

Nagykároly, 1934. április 22.

Alázatos szolgálai :

Pásztóhy Dénes

e. m. sz. sz. tag.

Vöröss Doltán

e. m. sz. sz. elnök.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Tisztelettel van szerencsénk jelenteni, hogy megvizsgáltuk a nagykárolyi ref. egyházmegye számadását és azt 42463 lei bevétellel, 42381 lei, 50 bani kiadás-sal. 81 lei 50 bani maradvánnyal megerősítésre ajánljuk.

Nagykároly, 1934. április 23

Pasztóhy Dénes

e. m. sz. sz. tag.

Vöröss Zoltán

e. m. sz. sz. elnök.

Egyházmegyei közgyűlés számvevőszék előterjesztését tudomásul veszi, javaslatait elfogadja, s a végzett eredményes szép munkáért köszönetet mond.

12. szám. Számvevőszék jelenti, hogy a múlt évben 12 egyház vagyonleltára érkezett be és erősítette meg. A hiányzó ötből most három érkezett be : Beréből, Ér-endrédről, Nagykárolyból. A három vagyonleltárt azzal a megjegyzéssel ajánlja számvevőszék megerősítésre, hogy a változások évről évre vezetessenek át.

Egyházmegyei közgyűlés a vagyonleltárat megerősíti s Csomaköz, Érdengeleg és Királydaróc egyházközségeket felhívja a vagyonleltár felterjesztésére.

13. szám. Számvevőszék beterjeszti az egyházmegye 1935. évi költségelőirányzatát.

Fedezet — — 80275 Lei 50 b.

Szükséglet — — 75272 Lei 50 b.

Mutatkozó maradvány : 5003 Lei — b.

E. m. közgyűlés a költségvetést megerősíti.

14. szám. Olvastatott a belmissziói bizottság következő jelentése :

*Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei
Közgyűlés !*

Jelentésemet egy általános megállapítással kezdem, — mely egyébként az egész jelentésem rövid foglalatának tekinthető ; — egyházmegyei belmissziói munkánkban bizonyos ellanyhulás, stagnálás tapasztalható. Ez a körülmény kifejezésre jutott az egyes egyházközségek

részéről esedékes jelentések beküldési módjában is. A jelentések nagyrésze elkésve. sürgetésre érkezett be. A jelentés szövegezése és összeállítása néhány esetben olyan rövid és szűkszavu, hogy abból legfeljebb csak következtetni lehet a végzett munka milyenségére. „Igen“ és „nem“ feleletekből, odavetett megjegyzésekből kimutatást, vagy éppen statisztikát összeállítani lehetetlenség. Csomaköz nem is küldött jelentést. Káros befolyással van a belmissziói életre — s így e jelentésre is, — hogy 16 egyházközségünk közül csak 5, illetve 6 egyházközségben van a lelkészi állás változás alatt. Az újonnan munkába álló ideiglenes, beszolgáló helyettes lelkészek rendszeres belmissziói munkát vezetni s az addig végzett munkáról hű és részletes jelentést beküldeni nem képesek.

A belmissziói, s annak keretében végzett egyháztársadalmi kulturális munkának lényeges gátlására, lecsökkentésére, sőt egyenesen beszüntetésére vezettek az államhatalom részéről alkalmazott újabb rendeletek, illetve intézkedések. A közoktatási minisztérium szigorú rendeletet adott ki, hogy az iskolahelyiség kizárólag iskolai vonatkozású célra használható fel. A nagykárolyi főszolgabíró ur s alantás közegei, azzal az indokolással, hogy belmissziós egyesületeink nem törvényesen elismert jogiszemélyek, ezeknek működését és összejöveleit karhatalommal beszüntették. Legnagyobb sérelem érte ezirányban Börvely, Domahida, Géres és Gencs egyházközségeket. A belmissziós munkában észlelhető visszaeséshez nagyban hozzájárult az a prefektusi rendelet is, mely mindennemű — még a szigorúan vallásos programmu — előadások tartását is költséges és hosszadalmas kérvényezés és engedélyezés feltételéhez köti. A belmissziói munkára vonatkozó egyházkerületi és egyházmegyei rendeletek nem lettek betartva. Így pld. az ifjusági munkának egyleti beszerzése, a férfiszövetségi munka beindítása, gyermekistentiszteletek tartása alig egy-két helyen lett keresztülvive. Az 1933. évi e. m. közgyűlés névreszóló utasítást adott pld. Dengelegnek és Dobrának az ifjusági munka megindítására; s nevezett helyeken máig sincs semmi ifjusági egyesület, — talán azért, mert az egyházmegyei intézkedésről tudomást sem vettek. A férfiszövetségi munka megindulását és érdemleges felkaro-

lását olyan kis gyülekezetben, hol a dalárda felnőtt férfiak jelentős részét magába foglalja, — sürgetni s erőszakolni nem célravezető.

A nagyon feikapott és általánosan kedvelt vallásos estélyek iránti érdeklődés csökkenésének meg van a maga fizikai és lélektani magyarázata. A programba felvehető ének, szavalat, előadás számokból való kifogyás, s a sokszor hallott szereplőkkel szemben való megunás. Az érdeklődésnek újból való fellendülését fogja eredményezni, ha a szomszédos egyházközségek és lelkészek a vallásos estélyek rendezésében egymásnak kölcsönösen segítségére lesznek.

A lelkészköri élet és munka, amelyre — szervezettségét és agilitását illetőleg — méltán lehetett büszke egyházmegyénk, bizonyos visszaesést mutat. Az első kör 1, a második kör 2 belmissziói nappal egybekötött lelkészköri értekezletet tartott, s a harmadik kör egyet sem. Hol van ez az eredeti felbuzdulástól, amikor minden körben évi 4 értekezlet tartása határozottatott el?

Szekták egy egyházközségben sincsenek előretörésben.

Általánosan észlelt örvendetes jelenség a Református Jövőnek közkedveltsége és széleskörű felkarolása.

Vezetőkonferencia

1933. november 23—24.

Az egyházmegyei belmissziói életben az elmúlt évben a legkiemelkedőbb esemény volt az 1933. november 23—24-én Nagykárolyban tartott vezetői konferencia s a vele kapcsolatos belmissziói nap. Debreczeni István ker. belmissziói előadó, dr. Nagy Sándor e. m. gondnok ur, dr. Sziklai Ilona, Kiss Bertalan ker. belmissziói titkár s az egyházmegyei lelkészi és tanítói belmissziói munkavezetők mélyenjáró előadásokban ölelték fel a belmissziói élet legaktuálisabb kérdéseit. Résztvettek a konferencián az egyes egyházközségeknek, s a belmissziói alakulatoknak képviselői, akik nem szünő érdeklődéssel és lelkesedéssel hallgatták végig a két napi gazdag műsort. Áldott alkalom volt ez mindnyájunkra nézve, amikor a Szentlélek pünkösti tüzzel munkálkodott a szivekben, lelkekben, s szerzett ott lelki meggazdagodást, felbuzdulást és erőgyarapodást.

Ez általános megállapítások után — a statisztikai kimutatás teljes mellőzésével, melyet az esperesi jelentés részletesen közöl — áttérek az egyes egyházközségekben folyó belmissziói munkának rövid vonásokkal való vázolására, jellemzésére.

Bere, csak az 1934. évről jelent, valószínűleg azért, mert az 1933.-ról nincs jelenteni valója. Rövid időtartamról szóló jelentése viszont igen öröndetes. A legszébb reményekre jogosító munka indult meg a belmissziói élet minden ágában. Az egyesületi élet rendszeres bevezetése folyamatban van. Többek között azt is jelenti a lelkész, hogy három hónap alatt csak négy vallásos estélyt tudott tartani. Ajánlatos e tekintetben jóelőre kidolgozott, megfontolt munka programmal indulni, s kisebb területről szélesebbre terjeszkedni. kevésből többre haladni, mert a tulnag lendülettel meginduló belmissziói munkákban szokott leghamarabb mutatkozni a hanyatlás.

Börvely. Különös adottságainál fogva egész egyházmegyénkben a legalkalmasabb terület egy intenzív és széleskörű belmissziói munkaprogram keresztülvitelére. A politikai község ugyszólván egy az egyházközséggel. Népe jómódu, s magának az egyháznak sincsenek különösebb anyagi gondjai. Az egyháztársadalom nem hátrólódik el különböző rétegekre. A népes gyülekezet belbékéjét szekta nem zavarja. A tanítók nemcsak jóindulatu készséggel, de Istentől kapott képességgel, hozzáértéssel végzik a belmissziói munkának rájuk eső részét. A közönség érdeklődik a belmissziói munka minden ága iránt. S mégis csak annyit lehet jelenteni, hogy a munka folyik, de egyáltalán nem olyan komolysággal és nincsen annyi látszata, mint az elmondottak után várni lehetne. Itt talán épen a lendület hiányzik, amely az egyébként szorgalmas és széleskörű munkát megfelelő szintre emelje, vagy benne legalább egy két kiemelkedő pontot hozzon létre. Szinte felmérhetetlen eredménnyel és áldással járna itt egy nagyszabásu belmissziói nap és lelkészkeri értekezlet tartása.

A vallásos esték rendezésére a nagy látogatottság miatt, az iskolaterem alkalmatlannak bizonyult. Ezért is, — meg a felmerülő közigazgatási akadályok és kellemtlenségek elkerülése végett is — ajánlatos volna a

vallásos estéket szombat esténként a templomban megtartani. A templomvilágítás, sőt a templomfűtés kérdése is egy ilyen gyülekezetben nem lehet probléma. A belmissziói élet teljesebb és érdemlegesebb kibontakozását nagyban hátráltatja a lelkeszi állás betöltésével kapcsolatos áldatlan huzavona.

Dobrán az új ifjú lelkeszre vár a feladat, hogy az eddigi hiányt és mulasztásokat pótolja. A vasárnapi iskolai munkát nem szabad a lelkesznek a kezéből teljesen kiengedni. Gyermekestentiszteletet kizárólag a lelkesz tarthat. A legjobban működő belmissziós szerv Dobrán a Nőszövetség. Félős azonban, hogy az a mód, mellyel tőkét gyűjtött és azt kamatoztatja, sok kellemetlenségnek lesz az okozója. Legjobb felhasználni a vagyont, s csak minimális rendelkezési összeget tartani fenn. Ajánlanám, hogy a Nőszövetség jelenlegi vagyonából néhány arra érdemes tag a kerületi konferenciára küldessék fel. A vallásos érdeklődés felkeltésére s a szekták munkájának egyensúlyozására változatos és gazdag műsorú vallásos esték tartandók szomszédos egyházközsegek és lelkeszek bevonásával s még ez öszön okvetlenül megrendezendő az oly régóta esedékes dobrai belmissziói nap és lelkeszköri értekezlet.

Domahidán az elmúlt évben is intenzív és széleskörű belmissziói munka folyt a buzgóságukról és agilitásukról közismert világi vezetők jelentős részvételével és támogatásával. Kivánatos volna, hogy a munkába — idejében és megfelelőképen — kapcsolódjon bele az új helyettes lelkesz — érzelmileg is. A belmissziói élet kiemelkedő eseménye volt az április 5-én tartott belmissziói nap és lelkeszköri értekezlet.

Érkörtvélyes. Egyházmegyénkben itt van a belmissziói munka a legtervszerűbben kiépítve az egyházkerületi és egyházmegyei rendelkezések teljes betartásával. Igen élénk egyesületi élet van. Az érdeklődés és az előmenetel azonban inkább az egyházas s kulturális kezdeményezésekben tapasztalható, mint a belső hitélet dolgában. A gyülekezet egyöntetű egyházi tevékenysége és áldozatossága példás. December 13-án gazdag műsorú gyülekezeti belmissziós nap s vele kapcsolatban lelkesz és tanítóköri értekezlet tartatott. Az előadók tudá-

suk legjavát, buzgóságuk minden hevét belevitték az itt kifejtett munkájukba, melyet a gyülekezet hálás figyelemmel s állandó érdeklődéssel jutalmazott meg. Ujból hangsulyozom, hogy főként az ifjusági munkának új lendületet adna és épen ezért minden áldozatot és fáradságot megérne, ha a kerületi konferenciák irányában megfelelő érdeklődést lehetne kelteni.

Gencsen a belmisszió minden ágára kiterjedő buzgó és komoly munka folyt az elmúlt évben. 1933. dec 29-e óta azonban a vasárnapi iskola kivételével, a politikai, illetve rendőrhatalósági közbelépés miatt minden más belmissziói munka szünetel.

Kaplony. E kis gyülekezetnek vallásos és kulturális igényeit kellőképen kielégíti az egyébként nagyon életképes négy belmissziói alakulat, melynek áldásos hatása látható és tapasztalható a gyülekezeti életben.

Kismajtény. A múlt években komoly megfontoltsággal és hozzáértéssel megkezdett belmissziói munka lankadás nélkül folyik tovább. Különösen a nőszövetségi élet halad nagy érdeklődés mellett és szép eredménnyel.

Királydaróc. A legteljesebb elismerést és dicséretet érdemli meg az a munka, amit más egyházmegyébe távozott Szendrei Dénes testvérünk itt kifejtett. Mint kópár őszi tájék a tavaszi fuvallatra, úgy ébredt fel és virágozott ki ebben az egyházközségben a lelki élet törzse, a hitélet, s galyaiként hajtottak ki a különböző belmissziói alakulatok. Félni lehet azonban, hogy a lelkészi állás betöltetlensége visszaveti a szépen induló belmissziói életet.

Krassnassentmiklóson az ifjusági munkában tapasztalható bizonyos fellendülés. Követésre és figyelemre méltó, hogy e kis gyülekezet leányszövetsége bevezette a leányszövetségi ügyrendet, s a konferenciákon való rendszeres részvételének lehetőségét pénzbőlileg is megalapozta. Az elnéptelenedett vallásos esték felébresztésének legjobb módjául itt is a szomszédos egyházközségekkel való kölcsönös programcsere, s lelkészközi értekezlettel kapcsolatos belmissziói nap tartása ajánlható. Bár a lelkész esztendőnként hangsulyozza a gyülekezet olvasási vágyát, a jelentésben nem találtam felvilágosítást arra nézve, hogy vallásos traktátusok ingyenes, vagy

olcsó ellátása céljából szerepelt-e a költségvetésben megfelelő összeg, mint idevonatkozólag az egyházmegyei gyűlés felhatalmazást, sőt utasítást adott?

Nagykárolyban a külső keretek megalkotása s a hivatalos rendeletek betartása mellett a belmissziói munka minden ága folyik. A múlt évihez viszonyítva némi haladás tapasztalható az ifjusági munkában. Kiemelendő a presbiterek példásan egyházas és vallásos élete. Sajnos, hogy a jelenleg rendelkezésre álló munkaerő nagyon kevés ahhoz, hogy csak a megkezdett munkát és keretet is érdemleges tartalommal töltsék be. A lelkészek erős elfoglaltsága s e népes gyülekezet lelki igénye kényszerítőn sürgetik egy új segédlelkészi állás szervezését.

Szanisslóról a lelkész távolléte miatt csak párszavas, nagyvonalu jelentést kaptam, de ez viszont teljes megnyugtató afelől, hogy a belmissziói élet rendesen és buzgón folyik.

Géres. A géresi jelentés szorgalmas és egyben nívós belmissziói munkáról, s a munkaágak mindegyikében tapasztalható egyáltalán nem csökkenő érdeklődésről számol be. Így pld, csak kevesen jelentették, hogy a négyes munkaprogramot minden nehézség nélkül keresztülvitték. A férfiszövetségi munka megindítása az egyházmegyei elnökség által kezdeményezett belmissziói nap tartása révén akadálytalan megoldást nyert volna.

A Dengelegen folyó belmissziói munkáról — a beküldött jelentés alapján — képet alkotni lehetetlen. Anynyit azonban le kell szögezni, hogy itt érzelemben, szóban és tettben megnyilatkozó idegenkedésről van szó, azzal a szellemmel szemben, melyet egyházmegyénk minden községe — legalább lényegében — magáévá tett. Pedig f. évi április hó 11-én rendezett belmissziós nap — minden kedvezőtlen előzmény ellenére is — bebizonyította, hogy a belmisszióknak Dengelegen is van tere és létjogosultsága.

Iriny. Az éveken keresztül nagy intenzivitással végzett belmissziói munkában — természetszerűleg is — némi hanyatlás észlelhető. De legfőképen az egyház anyagi válsága idézett elő krízist a valláserkölcsi életben is, s szült észrevehető elkedvelenedést a belmissziós

munkákban és munkásokban. Előrehaladást és kiváló eredményt ez évben a nőszövetség mutatott fel.

Érendréd. A belmisszió minden ágában — a férfi szövetség kivételével — rendszeres munka folyik. Az előadások és vallásos esték iránti érdeklődés kissé megcsappant a már előbb említett s általánosan előforduló indokok következtében. A gyülekezeti összhangzatos éneklés, a dalárda lendületes fejlődése nagyon megérezte szakavatott vezetőjének hosszas súlyos betegségét. Némi felélénkülés a nőszövetségi munkában mutatkozott.

Jelentésemet azzal a megállapítással kezdtem, hogy egyházmegyei belmissziói munkánkban, bizonyos ellanyhulás, stagnálás tapasztalható. S most hadd végezzem jelentésemet azon hő vágyamnak és reménységemnek kifejezésével, hogy az említett hanyatlás csak természetes, hullámzásszerű változás, ideiglenes megpihenés, elcsendesülés, melyet emelkedés, fellendülés s buzgó tevékenység fog követni.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Ezeknek előrebocsátása után bátor vagyok a belmissziói bizottságunk határozati javaslatát előterjeszteni az alábbiakban:

1. Rendelje el közgyűlés az egyházmegyei belmissziói kérdőívek kinyomatását, melynek szövegét az egyházmegyei belmissziói bizottság a mi speciális viszonyainkra vonatkoztatva állítsa össze.

2. Rendelje el a közgyűlés, hogy minden egyes belmissziós alakulat, — mint vasárnapi iskola, ifj. Keresztény Egyesület, Leányszövetség, Férfiszövetség, Dalárda — összejöveteleiről s munkájáról rendszeres jegyzőkönyvet, illetve naplót vezessen, hogy mód és alkalom adódjék arra nézve, hogy a kanonika vizitáció idevonatkozólag is megfelelő betekintést és ellenőrzést gyakorolhasson.

3. Utasítsa az e. m. közgyűlés harmadik lelkeszi kört, hogy minél előbb intézkedjen az új elnökválasztásról és a belmissziói nappal egybekötött lelkeszköri értekezlet megtartásáról.

4. Rendelje el az e. m. közgyűlés, hogy az egyházmegye központjában a vezetők konferenciája minden esztendő őszén összehívassék. Rendelje el a múlt évi s az

ezután rendezendő vezető konferenciák naplójának a kiadatását, s erre már ez évi egyházmegyei költségvetésben megfelelő fedezetet teremtsen.

5. Az e. m. közgyűlés keresse meg a Főtiszteletű Püspök urat, hogy a kultuszminisztériumnál interveniáljon hogy az iskolahelyiségekben vallásos és kulturális előadások tartása lehetséges legyen. Járjon közbe a Sălajmegyei prefektus urnál, hogy a szigoruan vallásos előadások tartásához ne kelljen külön engedélyt kérni. S tegyen előterjesztést ha kell, a legmagasabb forumhoz, hogy vallásos egyesületeink szabad mozgását, munkáját gátló akadályoztatások megszűnjenek, s hogy azok hivatásuknak megfelelően szabadon, bátran buzgolkodjanak Isten országa terjesztésében.

Jelentésem tudomásul vételét, s határozati javaslatom megerősítését kérve vagyok a nagytiszteletű és nagyságos Egyházmegyei közgyűlésnek alázatos szolgája :

Carei, 1934. április 27-én.

Gargya Géza

e. m. belmissziói előadó.

Közgyűlésünk köszönetét fejezi ki a belmissziói bizottság előadójának mindenre kiterjedő jelentéséért. A bizottság javaslatait elfogadja, s határozatokká emeli.

15. *ssám.* Olvastatott a tanügyi bizottság következő jegyzőkönyve :

Jegyzőkönyv

felvétellett Nagykárolyban, 1934. április 24-én, a nagykárolyi ref. egyházmegyei tanügyi bizottság ülésén.

Jelen voltak : Gönczy Sándor esperes elnökle alatt Kiss Ferenc lelkész, Bartus Jenő lelkész, Vöröss Zoltán lelkész, jegyző, Ottmayer Gyula tanító, egyesületi elnök, Dancs Sándor és Radványi Mihály tanítói dékánok mint tanügyi bizottsági tagok.

Esperes elnök üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja

Esperes elnök ismerteti egyházanként az iskolalátogatás jegyzőkönyveit. Berében iskola felszerelése hiányos. Börvelyben iskola felszerelése pótlásra szorul. Dobrán

iskola felszerelése pótlásra szorul. Dobrán javasolja tanügyi bizottság, amennyiben a növendékek száma már jóval felülhaladta a három tanterem befogadó képességét, igyekezzen a negyedik tanerőt beállítani. Domahidán iskola felszerelése hiányos. Gencsen iskola felszerelése pótlásra szorul. Géresen iskola felszerelése pótlásra szorul, Cseh Olga tanítónő iskolájánál hiányzik a haladási napló. Irinyben iskola felszerelése pótlásra szorul. Kaplonyban iskola felszerelése kiegészítendő. Kismajtényban iskola felszerelése kiegészítendő. Nagykárolyban iskola felszerelése törvényszerű. Szaniszlón iskola felszerelése hiányos. Itt iskolai rend, fegyelem, tisztaságra több gond fordítandó. Naplók nemcsak román nyelven, hanem két nyelven vezetendők. Tanító iskolaszék útján levelezhet tanfelügyelőséggel. Esperes elrendelte kanonika vizitáció alkalmával a tanítás eredményének félévkor való megállapítását, amelyet Vöröss Zoltán lelkészi és Radványi Mihály tanítói dékánok a becsapolt jegyzőkönyv alapján folyó év január 25-én megejtettek.

Határozati javaslatunk.

Egyházmegyei közgyűlés rendelje el új iskola látogatási jegyzőkönyvek felfektetését és már a f. évi látogatások e szerint ejtessenek meg. A látogatási jegyzőkönyvben külön tüntetendő fel a tanítás eredménye és a tanító működésére adott megállapítás. A látogatás alkalmával feltétlen megkérdezendő az állami ellenőrzés eredménye. A tanító működésének eredménye a következő klaszifikációval történjék: kiváló, megfelelő, elfogadható és nem megfelelő. A tanító működésének eredménye elbírására részletes jegyzőkönyv veendő fel a vizsgálóbizottság által a helyszínen.

Utasítsa e. m. közgyűlés a lelkészeket és tanítókat, hogy a szülőkkel igyekezzenek a személyes érintkezéseket felvenni és vallásos estélyeken, nő és férfiszövetségi összejöveteleken igyekezzenek az iskolai mulasztások káros hatását ismertetni.

Rendelje el egyházmegyei közgyűlés, hogy ott, ahol a növendékek száma több, mint amennyit az iskolák tanterme befogad, ott a négy alsó osztály feltétlen megtartandó, a felső osztályok ily esetben az állami iskola

részére átadhatók. Szelektálás csak az egyházkerület határozatának 28-1933. c) pontja értelmében hajtható végre.

Rendelje el e. m. közgyűlés minden iskolában a mindennapi biblia olvasást, vagy templomban, vagy iskolában, amelyre ajánlja tanügyi bizottság a Bethánia által kiadott leszakitható naptárokat.

Utasítsa e. m. közgyűlés azokat az egyházközségeket, ahol a hét osztály nincs beállítva, de a tanterem befogadó képessége a tanulók számára megengedi, ott a hetedik osztály is feltétlen kifejlesztendő.

Utasítsa e. m. közgyűlés az egyházközségek iskolaszékeit a tanítók szabadságolásával kapcsolatban, az egyházkerületi közgyűlés által hozott 55-1931. b) pontjának betartására.

Javasolja e. m. közgyűlés, hogy Nagykároly egyházközségben lehetőleg osztályonként és nem nemenként osztassanak meg az iskolákban a gyermekek.

Utasítsa e. m. közgyűlés az összes iskolákat, hogy a tanfelügyelőséghez intézett felterjesztéseiket mindig és egyedül csak az iskolaszéken keresztül végezzék.

Mondja ki az e. m. közgyűlés az egyházkerületi közgyűlés rendelkezése értelmében a félévi dékáni látogatások bevezetését.

K. m. f.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság előterjesztését tudomásul veszi s javaslatait határozati erőre emeli.

16. szám. Tárgyaltatott az ujonnan betöltött lelkészi állások ügye. Berében távozás folytán megüresedett lelkészi állásra szótöbbséggel Ármós Zsigmond, — Dobrán szintén eltávozás folytán megüresedett állásra, meghívás útján Kupán István választatott meg. Mindkét választás jogerőre emelkedvén, megválasztottak állásukat elfoglalták.

Egyházmegyei közgyűlésünk nevezett lelkészek megválasztását tudomásul veszi és megerősíti. Az ifju Timótheusok életére és munkájára Isten áldását kérve, őket egyházmegyénkbe bekebelezi.

17. szám. Az elmúlt évben tanítóknak megválasztottak: Érendrédre Lovász Róza, Géresre Mikó Árpád,

Kaplonyba Török Jolán. A megválasztott tanítók eskütétele a tárgysorozatba felvétellett.

Egyházmegyei közgyűlésünk nevezettek választását megerősíti, őket egyházmegyénkben szeretettel üdvözli s munkájukra, életükre Isten gazdag áldását kérve egyházmegyénkbe bekebelezi s utasítja őket, hogy 250—250 Lei bekebelezési díjat a közigazgatási pénztárba fizesse nek be.

18. szám. Egyházmegyénk új tanítónői, Lovász Róza és Török Jolán a hivatali esküt leteszik.

Esperes meleg szavakkal köszöntvén egyházmegyénk tanítói karának új tagjait, áldást és kitartást kíván működésükre.

19. szám. Egyházmegyei Lelkészerkezetet következő előterjesztéseket teszi: Tudomásvétel végett bejelenti közgyűlésnek, hogy az 1934. április 13-án tartott lelkesegyesületi gyűlés követve az új zsinati törvény rendelkezését és más egyházmegyék példáját, Egyházmegyei Egyetemes Lelkészerkezeté alakult át; elfogadott ügyrendjét azonban csak a végleges, új törvénytörvény pontos ismerete után terjeszti gyűlés elé.

Kéri egyházmegyét, hogy az Értekezet jegyzőkönyvei nyomtassanak ki függelékkel az e. m. jegyzőkönyvekben.

Végül egyházkerületi közgyűlés elé terjesztés végett a lelkesek kerületi önszegélyző mozgalma vonatkozó határozatát ismerteti.

Egyházmegyei közgyűlés az e. m. Lelkesegyesület Értekezeté alakulását helyeslőleg veszi tudomásul, jegyzőkönyveinek függelékkel való kinyomtatását elhatározza, a lelkesek önszegélyző mozgalma ügyét pedig, mint belügyet, a Lelkeszerkezet hatáskörében hagyja meg.

20. szám. Tanítói természetbeni járandóságok értékelése.

A) Szalecky Miklós érendrédi kántortanító megfelelteti a presbitérium 4-1934. sz. határozatát, mely sze-

rint a kántortanítói díjlevelet az 1934. évre is a múlt évi magas terményárakkal veszi fel a költségelőirányzatba, ez által ő, mint javadalmas kárt szenved. Kéri díjlevele értékelését.

Egyházmegyei közgyűlésünk kérelmező panaszára megállapítja, hogy az állami szolgálatban eltöltött időt korpótléknál az egyház nem számítja be, továbbá a 71-1934. sz. e. ker. határozat szerint a „Kántori javadalmak — a stóla kivételével — a tanítói fizetésbe teljes összeggel beszámítandók.“ Mivel pedig a természetbeni javadalmak évi átlagos árát a hullámzó árak miatt mindig csak a következő évben lehet megállapítani, közgyűlésünk javadalmas módosított kérésére értékelés alá veszi az 1933. évi javadalmat a következőképen :

1. 15 kis hold föld á 700 lei	10500 L
2. 5 kis hold vadvizés kaszáló	600 „
3. 47,5 Hl. (30 q) rozs á 300 lei	9000 „
4. 14 köbm. tűzifa beszállítva á 200 L.	2800 „
5. 1000 öl házhely — —	720 „
6. Takarítási díj címén — —	1000 „
7. Drágasági pótlék (lakbér leszállítási különbözet — —	3000 „
8. 1933. június 25-én megállapított drágasági pótlék — —	1780 „
Lakbér (lakás természetben nincs)	4000 l.
Egyházi jegyzőségért —	500 l.

Összesen : 29400 L

Mivel azonban Szalecky Miklós kántortanítót az egyházban töltött szolgálata után 24000 Lei alapfizetéshez 3 korpótlék, vagyis összesen 7200 Lei illeti meg, így az érendrédi egyház fenti javadalmat az 1933. évre 1800 leuval köteles kiegészíteni.

B) Ottmáyer Gyula kismajtényi kántortanító megfellebbezi a presbitérium 6-1934. sz. határozatát, sérelmezvén abban természetbeni javadalma 1933. évi értékelését.

Egyházmegyei közgyűlés alapul véve a kismajtényi tanítói földek múlt évi osztályozását, az 1933 évi terményárakat és a fapénz törlését, fenti díjlevelet következőleg értékeli :

1. 13 kat. hold 1205 öl fekete föld	á 700 Lei	—	—	—	9625 L
2. 8 drb. legelőjog	á 145 Lei	—	—	—	1160 "
3. 26 q. (28 köb.) buza	á 445 Lei	11570	—	—	"
4. 7 q. 26 kgr. (60 véka) zab	á 200	1462	—	—	"
5. 60 drb. ölöcsirke	á 15 Lei	900	—	—	"

Összesen : 24707 L

Felebbezőnek a 24000 Lei alapfizetéshez három korpótlékban 7200 Lei számitandó, így a fent értékelt fizetést az 1933. évre 6493 lejfel tartozik egyház kiegészíteni.

C) Szikszay Dénes szaniszlói kántortanító sérelmezi az e. m. közgyűlés által 25-1933. sz. alatt jóváhagyott, s az e. ker. által 95-1933. sz. alatt megerősített díjlevelet, s annak 1933 évi presbitériumi értékmegállapítását megfelebbezi.

Egyházmegyei közgyűlésünk megállapítja, hogy a múlt évben kiállított fenti díjlevél csonkulást nem szenvedett, mert a 2000 lei eddigi havi segély úgy az 1928. évi pályázati hirdetésben, mint az 1929. évi bizottsági értékelésben a 127-1926. és a 129-1927. sz. egyházkerületi határozatokon alapszik, nem pedig a régi díjlevelen. Mivel pedig az értékek változása miatt egyházkerületi közgyűlés 21-k-1932. sz. határozatával a tanítói alapfizetést 24000 leiben állapította meg 4 évenkénti 2400 leies korpótlékkal, így a szaniszlói kántortanítói javadalom eddigi, évi 2400 leies segélye is az évenkénti értékelés szerint leszállítható, vagy emelhető.

Ez alapon közgyűlés a Szikszay Dénes szaniszlói kántortanító díjlevele 1933. évi egyházi értékelését a termények múlt évi átlagos ára alapján így módosítja :

1. 10 kis hold 1. oszt. fekete föld			
á 700 lei	—	—	7000 lei
2. 11 kis hold homok föld á 100			1100 „
3. 1 vékás kender föld	—		200 „
4. 550 négyszögöl szőlő	—		300 „
5. 100 véka párbér rozs á 60 lei			6000 „
6. 60 pár csirke á 20 lei	—		1200 „
7. Fizetéskiegészítés	—	—	9600 „

Összesen : 25400 lei

Mivel tehát felebbezőnek az 1933. évben 24000 lei alapfizetés mellett 2 korpótlékhoz, vagyis 4800 leihez van joga, fenti értékelés 3400 leivel kiegészítendő. Egyház köteles a június végéig be nem fizetett tandíjakat megtéríteni. A kántori stóla a 71-1929. sz. egyházkerületi hat. szerint tanítói fizetésbe nem számítható be.

21 szám. Esperes ur előterjesztésére a közalap-i járulékok befizetésének idejét szept. 1. helyett

egyházmegyei közgyűlés május 1.-jében állapítja meg, s utasítja egyházközségeket, hogy a befizetési határidőt egyházunk egyetemes érdekére tekintettel feltétlenül szem előtt tartsák.

22. szám. Tárgyaltatott a nagyszalontai ref. egyházmegye 14/d-1933. sz. a. megküldött határozata, miszerint keressék meg az egyházmegyék közgyűlései egyházkerületi közgyűlést, hogy 1939-ig, a nyugdíj folyósítás évéig, a nyugalomba készülő lelkészeknek havi 1000 leu káplántartási segélyt folyósítson a nyugdíjpénztár.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagyszalontai egyházmegyei közgyűlés megkeresését az egyház magasabb érdeke szempontjából helyesléssel fogadja, ahhoz egyhangulag hozzájárul s határozatát további intézkedés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

23. szám. A székelyudvarhelyi ref. kollégium évenkénti segélyt kér egyházmegyénktől tanítónőképző intézete fenntartásához.

Egyházmegyei közgyűlés ismerve a súlyos anyagi helyzetet, melybe magyar református intézeteink kerültek, — a székelyudvarhelyi tanítónőképző intézet segélyezésére évi 1000 leut szavaz meg azzal a feltétellel, hogy az összeg felét egyházmegyénk területéről származó növendék segélyezésére kívánja fordítani.

24. szám. E. m. közgyűlésünk előtt általánosan ismert szomorú tény, hogy az egykor anyagilag erős csomaközi egyház a háboru utáni agrár reform során kevésnek minősített lélekszáma miatt az 1 kat. hold lelkeszi szőlő javadalom kivételével minden külső ingatlanát elveszítette. Egyház vezetőségének a visszaszerzésre irányuló minden kísérlete hiábavalónak bizonyult. Egyházmegyénk azzal a gondolattal, hogy a földek egy része visszaszerezhető legyen és állásban levő lelkesz távozása után se maradjon el az államsegély folyósítása, — egyházat a környező szórványok hozzácsatolásával 40-1929. sz. hat. missziói központtá nyilvánította s így Csomaköz elérte volna a 300-as lélekszámot. E tervet az egyh. ker. közgyűlés azzal adta vissza, hogy a Nagykárolyhoz 3 km.-re fekvő Kláramajor nem csatolható Csomaközhez. A 12-1930. sz. e. m. hat. pedig még a Kláramajor elhagyásával is ragaszkodik Csomaköz önállóságához, mert megszűnése esetén a földek visszaszerzésére gondolni sem lehet, sőt a belsőségeket is elvesztéstől lehet féltetni, ezért missziói segélyt kér Csomaköz számára. Egyházkerületi közgyűlés 58-1930 sz. határozatában Csomaköznek Berével társegyházzá alakítását tanácsolja s így mint tovább is anyaegyház remélheti az agrár sérelem orvoslását. Egyházmegyénk 46-1930. sz. határozatában továbbra is ragaszkodik Csomaköz missziói központtá alakításához, hangsúlyozva az egyház multját és fajilag, vallásilag fontos szerepét. Kerületi közgyűlés 157-1930. sz. határozatában sajnálattal állapítja meg, hogy Csomaköznek az eddiginél nagyobb segélyt nem adhat, — mérlegelés végett mégis kéri a egyházi költségvetést. A 14-1931. sz. egyh. megyei hat. utasítja Csomaközt, készítsen pontos kimutatást a missziói központ teherbirásáról, szükségletéről s a kimutatóval együtt terjessze be esperesi hivatalhoz számadását,

költségvetését. Egyházmegyei közgyűlés 19-1932. sz. határozatában szomoruan vesz tudomást arról, hogy a Közalapi bizottság az 1932. évre törölte Csomaközt a segélyezendők közül, mert társegyházzá lehet Berével. Egyházmegye újra kéri az addigi segélyt, mert másképp Csomaköz csekély számú református lelke elvész számunkra. Egyben utasítja egyházat a már kért számadási és más iratok ez ügyben való beküldésére. A 38-1932 sz. egyh. ker. hat. megállapítja, hogy ajánlotta egyházmegyénknak Csomaköz társasegyházzá alakítását, majd elrendelte a csomaközi teherbíró képesség kimutatásának és költségvetésnek beküldését, de eredménytelenül; az 1932 évre megszavaz mégis számára 6000 leu segélyt, amennyiben elnökség erre fedezetet talál. Egyházmegyénk 52-1933 sz. határozatában közalapi segélyre ajánlja Csomaközt, kéri — mint missziói központ számára, a mult évben kilátásba helyezett segélyt, mert ha társegyházzá lesz, egymaga Bere elég munkát ad a lelkészeknek s a missziói kör gondozás nélkül marad. Egyh. ker. közgyűlés 48-1933. sz. határozatában magáévá teszi a Közalapi bizottság azon álláspontját, hogy Csomaköz segélyezése szükségtelen, mert ott alig néhány református család él, Berével összeépült s a berei lelkész e két társegyházban levő 700-on aluli lelket elgondozhatja. S egyben felhívja egyházmegyénket, hogy Bere és Csomaköz társegyházzá alakítását határozatban mondja ki.

Egyházmegyei közgyűlésünk szívszorongva, de tehetetlenül nézte a csomaközi egyház évtizedes vergődését. Önállóságát multjáért és a szórványok gondozása végett minden igyekezettel fenn akarta tartani. Mivel azonban rendes lelkésze eltávozása óta az államsegélyhez való jogát is elvesztette, amiért az állást csak helytesséssel lehet betölteni — és mivel az egyházkerület is megvonta az előbbi években nyújtott 6000 lei segélyt azzal az ajánlással, majd felhívással, hogy Csomaköz társuljon Berével, — egyházmegyei közgyűlésünk a kényszer helyzet előtt meghajolva az E. T. I. tc. 56. par. g) pontja alapján a külön templom és külön presbitérium

megtartása mellett Csomaközt társegyházként Beréhez csatolja s gondoskodni fog Bere és Csomaköz társegyházak jogviszonyának megállapításáról s a társuláshoz egyh. ker. közgyűlés jóváhagyását kéri. Nevezett társegyházakat pedig felhívja, hogy é határozat szerint járjanak el s 1935. jan. 1-től az E. T. I. tc. 10 par. b) pontja, a XI. XII. par.-ok, LI. par. b) pontja, vagyis általában a társegyházakra vonatkozó paragrafusok lesznek jogviszonyuk, alkotmányuk és szervezetük tekintetében irányadók.

A két egyház társításában a szükséges intézkedések megtételével esperes urat bizza meg, külön kiemelve, hogy Horváth Pál jelenlegi csomaközi helyettes lelkész 1935. jan. 1-ig más állásba helyezésére kérje főtiszteletü püspök urat.

25. szám. Tárgyaltatott a nagykárolyi ref. presbitérium új lelkészlak építése ügyében hozott 6-1933. sz. határozata.

Egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi a presbitérium határozatát. Elkötelezi azonban presbitériumot egy építési terv készítésére s annak egyházmegyei jóváhagyatására, hol az e. m. szabályrendelet vonatkozó rendelkezéseinek betartása után az engedélyt megkapja.

26. szám. Kacsó Károly világi tanácsbíró öreg korára hivatkozva tisztségéről lemond.

Egyházmegyei közgyűlés fájó szívvvel értesül legrégebb tisztviselőjének, Kacsó Károly világi tanácsbírónak a lemondásáról, s azt indokainál fogva elfogadja. Harmincöt éves buzgó, értékes munkálkodásáért, mit egyházmegyénkben kifejtett, hálás köszönetét fejezi ki a távozó iránt. Az a hála, elismerés és tisztelet, amely 5 évvel ezelőtt tanácsbiráskodása 30 éves fordulójakor közgyűlésünkön megnyilvánult, csak nőtt, gyarapodott évente, az immár 86 éves buzgó munkás iránt. Azért midőn most az öregkor gyengeségeire hivatkozva nyugalmat

óhajt, igaz szeretettel kívánunk hátralevő életidejére sok-sok áldást a kegyelem Istenétől.

27. szám. A krasznaszentmiklósi ref. egyház Váry Imre eddig ideiglenes kántor megerősítését kéri a vonatkozó akták becsatolásával.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett okmányok alapján Váry Imre megválasztott, de eddig ideiglenesen működő kántort a krasznaszentmiklósi ref. egyház önálló kántori állásában véglegesíti, illetve megerősíti.

28. szám. A bőrvelyi egyház beterjeszti jóváhagyás végett a vonatkozó presbitériumi határozattal, 4 példányban kiállított lelkészi díjlevelét.

Egyházmegyei közgyűlés a szabály szerint kiállított díjlevelet, mivel csonkítás esete fenn nem forog, jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

29. szám. A kaplonyi egyház jóváhagyás végett egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti a vonatkozó presbitériumi határozatokkal 4 példányban újonnan kiállított lelkészi díjlevelét.

Közgyűlésünk az értékben növekedett díjlevelet jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

30. szám. A dobrai ref. egyház lelkésze a presbitérium 1934, március hó 2-án tartott gyűlésének jegyzőkönyvét jóváhagyás végett beterjeszti, melyszerint a presbitérium a lelkészi díjlevelen azt a módosítást akarja keresztül vinni, hogy a lelkésznek járó 16 öl tűzifa szállitassék le 8 öltre és a 8 öl tűzifa helyett a temető használati joga illesse meg a mindenkori dobrai lelkészt.

Egyházmegyei közgyűlésünk Kupán István dobrai lelkész kérelmét érdemi tárgyalás nélkül visszaadja, mert a kérelem ebben a formában nem tárgyalható.

Az 1934 év március 2-án tartott presbitériumi gyűlésről felvett és a kérelemhez kivonatban mellékelte 12. számú jegyzőkönyvből megállá-

pítható, hogy lelkészt a presbitérium a díjlevél megváltoztatására erőszakolta s csakis ennek tudható be, hogy míg e jegyzőkönyv elején föld és buza kicseréléséről van említés téve, addig a díjlevél módosítást a tűzfa járandóságra határozták. Elmulasztották azonban megállapítani, hogy a temető használati joga mennyi összeget ér és hogy a 8 öl tűzifa lelkész udvarára beszállítva mennyi összeget képvisel? Elmulasztotta a kérelmet megvilágítani és elfogadható indokkal megerősíteni abból a szempontból, hogy ezzel a felcseréléssel a díjlevél állagában változás nem áll elő, főképp abban az irányban, hogy az ekként módosított díjlevél alapján nem lesz a mindenkori dobrai lelkész tisztéséges megélhetése veszélyeztetve.

31 szám. Bartus Jenő kismajtényi lelkész kéri díjlevelének rendezését.

Egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi és megerősíti a kismajtényi presbitérium 1934, február hó 22-én tartott presbiteri gyűlésén a lelkészi díjlevél 2. 3. 4. 5. és 7. pontjaiban foglalt szolgálmányok egyhangu határozattal történt megváltoztatását és ennek megfelelőleg elrendeli, hogy a kismajtényi egyházközség tartozik fa és garaspénz, szántás, vetés, kaszálás és fabefuvarozás helyett 1 (egy) vagon kemény tűzifát minden év szeptember hó 15-ig a lelkésznek kiszolgáltatni és azt a lelkész udvarára beszállítani.

Tudomásul veszi és megerősíti egyházmegyei közgyűlés presbitérium azon kikötését, hogy ez a helyettesítés 1934 évvel kezdődően egyelőre csak 3 (három) esztendőre szól.

Kimondja egyházmegyei közgyűlés, hogy megszűnik ezzel lelkésznek a tanító részére 428 leunak fűtési célra fizetési kötelezettsége, miután hivek a fenti módosítás következtében nem fizetnek lelkésznek fa és garaspént és mert a régi tanítói díjlevél, melynek alapján ezt a lel-

késznek a tanító részére ki kellett szolgáltatni. már nincsen érvényben.

Tudomásul veszi és megerősíti egyházmegyei közgyűlésünk a kismajtényi presbitérium 1933 év augusztus hó 29-én tartott gyűlésen hozott azon egyhangu határozatát, hogy nemcsak a fordulós földekre, hanem minden Kismajtény község határában elfekvő, — tehát a Krasznaközére tagyi földekre, ófalusi kertekre is kiveti a lelkészi buzajárandóságot.

A lelkészi díjlevélben ugyanis a lelkészi járandóságot illetően ez áll:

„A buza fizetés a gazdák birtokának szaporodása és kevesbedése szerint növekszik, vagy fogy s mert az iratokhoz csatolt 1934 év április hó 11-én kelt községi bizonyítvány szerint a Krasznaköz ugynevezett Hullámtér, tagyi földek és ófalusi kertek Kismajtény községhez számíttatnak, tehát igazságos és a díjlevélben foglalt rendelkezésnek megfelelő, hogy ezen földek után is, mint Kismajtény község határában levő földek után fizetessék a lelkészi buzajárandóság.

Tudomásul veszi és megerősíti egyházmegyei közgyűlés az 1933 évi november hó 30-án tartott presbitéri gyűlés azon határozatát, hogy fiatal házasok egyházi adót fizetni kötelesek.

Kismajtény község határában levő kényszer földekre vonatkozólag megállapítja egyházmegyei közgyűlés, hogy a földek között a lelkészi buzajárandóságot illetően a lelkészi díjlevél alapján nem tehet különbséget az ingatlan-szerzés különfélesége szerint, miért is a kényszerföld birtokosait is kötelezni kellett a buzajárandóság megfizetésére.

Örömmel állapítja meg e. m. közgyűlés, hogy a kismajtényi egyházközség presbitériuma megértette az egyházmegyei közig. bíróság már egyizben kifejezésre juttatott azon óhaját, hogy a lelkészi díjlevél elavult rendelkezései a mai

kor kivánalmainak megfelelően presbitérium és lelkész által megegyezéssel alapon kiküszöböltessenek

Ezen megértés további kimélyítése és állandó fenntartása mellett elrendeli egyházmegyei közgyűlés, hogy a lelkészi díjlevél alapul vétele mellett a presbitérium lelkésszel egyetértően a lelkészi buzajárandóságot egy tételben állapítaná meg, esperes, vagy más egyházmegyei kiküldött közbejöttével, hogy az így megállapított buzamennyiség a kismajtényi határban levő földekre elosztva, az igazságos megadóztatást a legjobban elérhetővé tenné.

32. szám. Kandel Imre érendrédi lakos megfelebbezi az érendrédi ref. presbitérium által 1933 év, június hó 25-én az alapok kamatának felhasználása tárgyában hozott határozatot.

Egyházmegyei közgyűlésünk az érendrédi ref. egyház presbitériumának 7. számú határozatából és az érendrédi lelkész urnak ehhez csatolt felvilágosító soraiból megállapítja, hogy az 1933 évi költségvetés az 1932 évihez képest 10% csökkentéssel lett előírva s így egy 12000 leus tételt kellett beiktatni a Szilágyi-telekvásárlási akció lebonyolításából esedékes 70000 leusnak kamataiból. Az egyház kezelése alatt álló alapok és azok kamatai érintetlenül megvanak, illetve a kamatok az alapok meghatározott rendeltetése szerint használtattak fel.

Ezekre figyelemmel Kandel Imre érendrédi lakos felebbezését elutasítja egyházmegyei közgyűlés, miről felebbezőt e határozat kézbesítése útján értesíti.

33. szám. Veress Kálmán irinyi lelkész felebbezése az irinyi ref. egyház presbitériumának 1934. év február 8-án tartott ülésén hozott 11. számú határozata ellen

Veress Kálmán lelkész által szóbelileg visszavonatván, tárgyalás alá nem került.

34. szám. A csomaközi egyház elnöksége megfelelbezi a néhai Boér Endréné egyházi adója ügyében tett 1699-1933. sz. esperesi intézkedést.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csomaközi ref. egyház beadványa felett napirendre tér és ez ügyben intézkedés tételét szükségesnek nem látja, mert ezen nem volt esperesi rendelkezés, csupán egy magán értesítés, mely mai jelentőségét tekintve még nem is káros az egyházra, mert Dr. Márton Istvánné jogutód rendes időben nem felebbezte a kivetést s így az jogerőre emelkedett.

Miért is intézkedés tétele nem szükséges.

35. szám. Targyaltatott a nagykárolyi ref. Egyházmegyei Tanítóegyesület kérelme, hogy az egyházmegyei bíróságban, mint tanácsbíró egy működésben levő tanító is legyen.

Egyházmegyei közgyűlés a Tanítóegyesület ilyen irányu, de semmivel nem indokolt kérelmét teljesíthetőnek nem tartja, ezuttal felette napirendre tér, mert a kérelem teljesítését a jelenleg érvényben levő egyházi törvényeinkkel összeegyeztethetőnek nem találja. E. T. I. tc. 51. § felsorolván az egyházmegyei közgyűlés alkotó tagjait, — mondja a b) pontjában :

„Egyházmegyei közgyűlést alkotják : anyatárs- és missziói egyházközségek presbitériumi által egyenlő számban választott lelkészi és világi tanácsbírák, kiknek számát az illető egyházmegyék meghallgatásával az egyházkerületek határozzák meg.“

Ebből megállapítható, hogy a tanácsbírák más megkülönböztetése, mint lelkészi és világi tanácsbíró, nem lehet, miért is e kérelem, mint törvényes alap nélküli felette, napirendre kellett térni. Az új egyházi alk. törvény 115. §.-a alapján ez a kérdés úgy is rendezve lesz, miért is addig ez irányban türelmet kér a Tanítóegyesület elnökségétől egyházmegyei közgyűlésünk.

36. szám. Tárgyaltatott a krasznaszentmiklósi ref. presbitérium kérvénye rendkívüli egyházi adó kivetése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlésünk a krasznaszentmiklósi egyház presbitériumának rendkívüli egyházi adó kivetését az 1934. év január hó 28. napján presbiteri határozatban foglalt kulcs szerint jóváhagyja, mert igazolva látja, hogy a folyó évi költségvetés hiányát másként fedezni nem tudja és mert ezt szabályszerűen tartott presbiteri gyűlésen hozott határozattal rendelte el.

Nem mulaszthatja el azonban egyházmegyei közgyűlés figyelmeztetni presbitériumot, hogy jövőben a rendes évi költségvetés összeállításánál legyen figyelemmel az esetleges előre nem látható kiadásokra, hogy így ne legyen szükséges évenként rendkívüli egyházi adó kivetését foganatosítani.

37. szám. A krasznaszentmiklósi egyház vonatkozó 2-1934 sz. presb. határozat csatolásával felterjeszti jóváhagyás végett 4 példányban ujjonnan kiállított orgonista-kántori díjlevelét.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kántori díjlevelét módosítását, illetve új díjlevelét kiállítását szükségesnek nem látja, mert a módosítás csupán a 212-1930. sz. alatt megerősített díjlevelét 2. pontjának új értékelését jelenti, vagyis „9 hold szántó föld vagy 10.000 leu“ helyett a beterjesztett új díjlevelében „9 hold szántó vagy 6000 leu“ szerepel. Mivel tehát a díjlevelét e tételszámú földjavadalma mint alapjavadalom, nem változik, — új díjlevelét kiállítása felesleges. Bocsássa egyház kántor használatába a földet, vagy eszközöljön új értékelést, mely az évi változott viszonyokhoz igazodik.

38. szám. A krasznaszentmiklósi egyház 3-1934. sz. határozata alapján 30 q. búzát óhajt eladni, hogy az egyházfenntartó alapnak visszafizethesse az évek óta fennálló kölcsönt. Az eladáshoz egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kéri.

Közgyűlésünk Krasznaszentmiklós egyházfenntartó alapjának visszafizetendő kölcsöne fedezésére 30 q. magtári buza eladására engedélyt ad ; egyrészt mivel a magtárkészlet növekedése ezt lehetővé teszi, másrészt mivel a nagyfontosságú egyházfenntartó alap kölcsönének visszafizetése csak így biztosítható.

39. szám. A királydaróci egyház 50.000 leus összegben templomi orgonát óhajt beszerezni, melynek fedezetül 2.786 leu Orgona alapot, 3853 leu Templomfelszerelési alapot és a Takarékmagtár 18 q. két évi kamatját is felakarja használni. Az összeg többi részét az egyházi földek jövedelméből önkéntes megajánlásokból, ünnepségek bevételeiből és 4500 leus kölcsönből óhajtja fedezni. Fenti két alap és a magtári két évi kamat felhasználásához egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kéri.

Közgyűlés az Orgona és Templomfelszerelési alap rendeltetésszerű felhasználását, valamint a két évi magtárkamattal befektetését és a 4500 leu kölcsön felvételét az orgona beszerzésre engedélyezi.

40. szám. A királydaróci egyház 73-1933. sz. szabályszerű presb. határozattal az alapoktól következő kölcsönök felvételének jóváhagyását kéri : Iskola alap 2770 lei, Szegényotthon alap 6954 lei, Templomfelszerelési alap 3705 lei, Orgona alap 2678 lei, összesen 16108 lei.

Egyházmegyei közgyűlés a kölcsönök felvételét megfelelő kamattal fizetése és a presbiterek által aláírt kötelezvény kiállítása mellett jóváhagyja.

41. szám. A királydaróci egyház az egyházfenntartó alap magánosoknál kihelyezett összegeit beszédni, s az orgona beszerzés költségeire fordítani óhajtja. Kéri az alaptól veendő kölcsönhöz e. m. közgyűlés jóváhagyását és az alapoktól vett kölcsönök után az 1933. évre 4% kamattal fizetésének engedélyezését.

Közgyűlés a kihelyezésből befolyó összeg kölcsönvételét s a 4% kamattal fizetését engedélyezi s utasítja egyházat, hogy e kölcsönről a

presbiterek által aláírt szabályszerű kötelezvényt állítson ki és a kamatot pontosan fizesse.

42. szám. A királydaróci egyház bejelenti, hogy 72-1933. sz. a) névszerint szavazással hozott presb. határozat alapján, pénztára 1933. évi ideiglenes fedezetére az egyházfenntartó alaptól 2000 lejes kölcsönt vett fel az őszi termény értékesítéskor esedékes visszafizetés kötelezettségével.

Egyházmegyei közgyűlés a kölcsön ideiglenes felvételét, a múlt évben engedélyezett 4% kamat mellett és a bejelentett feltétel szerint tudomásul veszi, de utasítja egyházat, hogy kölcsönről a presbiterek által aláírt kötelezvényt állítson ki.

43. szám. A dobrai egyház 3-1934. sz. presbitériumi határozatával 200 véka buza magtári alapítványának helyreállítása és biztosítása végett az 1934. évben az alapítvány-tevőkre is terményadót óhajt kivetni. Eddig ezek helyett a magtár fizetett a befolyó kamatokból. Folyó évben tehát a magtár erősödését szolgálná a megmaradó kamat. Egyház az alapítvány-tevők megadóztatásához e. m. közgyűlés megerősítését kéri.

Közgyűlésünk a dobrai egyház közteherviselés változását, mivel az az egyház erősödését szolgálja, az E. T. I tc. 56. §. k) pontja alapján az 1934. évre jóváhagyja.

44. szám. Horváth Pál csomaközi helyettes lelkész a 9-1934 sz. presb. határozat csatolásával az „Ó-szőlő“-ben eszközölt 2700 tőke szőlő és 1000 drb. karó hasznos beruházás megállapítását és a megtérítésre jogutód elkötelezését kéri a következő módozat szerint : Folyó évben tőkéért 5400 lei, karóért 1500 lei. Ez összeg évenként 20%-al csökken, s 5 év múltán megszűnik. Jogutód nem léte esetén szőlő a beruházó birtokában marad és pedig 1937. január 1. előtti változás esetén kettő, — 1933. január 1.-től kezdődően egy évig.

E. m. közgyűlés megállapítja, hogy Horváth Pál helyettes lelkész saját veszélyére eszközölte felsőbb engedély nélkül a beruházást, ezért jogutódot megváltásra nem kötelezi.

Méltányossági szempontból azonban megengedi közgyűlés, hogy a már társuló berei egyház lelkészével eltávozás esetén megegyezzenek.

45. szám. Tárgyaltatott a szaniszlói presbitérium 13-1934. sz. határozata, mellyel hozzájárul Szikszay Dénes tanító azon kéréséhez, hogy a tanítói bekerített homokföldnek szőlővel való beültetése a kérelemben felsorolt feltételek mellett megengedtesse, azaz a szaniszlói gazdaközönség által létesített s bekerített szőlőterületbe eső kettő darab 3—3, összesen hat holdas tanítói javadalmat képező föld, feles betelepítésre kiadassék a helyi szokásoknak megfelelően olyképpen, hogy a beadványban irt s körvonalazott betelepítés után a belső darabnak nevezett 3 holdas terület a tanítói javadalmat fogja képezni, míg a másik 3 holdas terület a beültető, vagy beültetők birtokába s tulajdonába megy át.

Közgyűlés Szikszay Dénes szaniszlói tanító kérelméhez az abban irt feltételek mellett hozzájárul, illetve a szaniszlói presbitérium 13-1934. sz. határozatát, amely egyhangulag és névszerinti szavazással hozatott, — jóváhagyja, annyi-
val inkább, mivel a szóbanforgó föld hasznosítása más módon nem látszik keresztülvihetőnek. Az egyház pedig a mostani rossz gazdasági helyzetben nem rendelkezik a házi betelepítéshez szükséges tőkével.

Közgyűlés a jóváhagyó határozatot az e. kerülethez felterjeszteni rendeli.

46. szám. A géresi egyház Sajtos Eszter dobrai lakosnak eladott egy darab, bélteki határban fekvő földet s a vonatkozó szerződés jóváhagyását kéri.

E. m. közgyűlés a géresi egyház, mint eladó és Sajtos Eszter dobrai lakos, mint vevő között a bélteki 269. sz. betétben foglalt 3551 és 3552. hr. számú ingatlanok adás-vételére vonatkozó szerződést jóváhagyja, mivel az ingatlanok eladása az E. T. I. tc. 15. §. b) pontja, s a 43. § -ának 2. bekezdése értelmében, tehát szabályos presb. határozattal történt és úgy a presbiteri határozat, mint az egyház el-

nökségének jelentése szerint a községtől 8 km.-nyire fekvő föld 4000 leiért való eladása az egyházközségre nézve szükséges és előnyös. végül pedig mert a presbitérium ennek ellenében a község határában fekvő 1 hold földnek alkalmas időbeni vételére magát elkötelezte.

47. szám. A géresi ref. egyház lélekszámának kiigazítását kéri.

E. m. közgyűlés az egyházker. 35-1933. sz. határozata értelmében a géresi presbitérium 1934. április 15-én hozott 5. sz. határozatát az iratokkal együtt esperesi hivatalhoz teszi át további eljárás végett.

48. szám. A királydaróci egyház kéri jóváhagyni a presbitérium 90-1933. sz. határozatát, mellyel a dr. Biró által bérelt lakást, 1934. február 1-től kezdődőleg 6 (hat) évre Kosztin Józsefnek a határozatban irt feltételek mellett évi 8500 leiért bérbeadja.

E. m. közgyűlés a kérelemnek helyt ad s a királydaróci presb. 90-1933. sz. határozatát jóváhagyja, mert a szerződés szabályszerűen hozatott, s jelenleg a legelőnyösebb feltételek mellett kötött.

49. szám. Tárgyaltatott az irinyi ref. egyház kérése 20 Hl. takarékmagtári buza felhasználása ügyében.

E. m. közgyűlés az irinyi ref. egyház kérésének helyt ad s 20 Hl. takarékmagtári buzának az iskolafedél javítása céljából felhasználását engedélyezi. illetve a presbitérium 29-1034, sz. vonatkozó határozatát javasolja.

Kérés jóváhagyandó volt, mert a határozat szabályszerűen hozatott, továbbá az egyháznak más fedezete nincs a sürgős javításra, végül a felhasználandó mennyiségen kívül még 80 Hl. marad a magtár tartalma.

50.—51. szám. Tárgyaltatott a dobrai ref. egyház presbitériumának 1934. április 19-én 3. sz. alatti határozata ellen Jászberényi Mihály és neje szül. Szabó Ilona és Györfy András tanítók által beadott felebbezés s ne-

vezettek kérelme korpótlékuk megállapítása és az iránt, hogy az egyház köteleztessék a díjlevélben megállapított fizetés és a létminimumként egyházi főhatóság s törvény által megállapított fizetés közötti különbözet, illetve a korpótlék fizetésére.

A nagykárolyi egyházmegye a dobrai ref. egyház presbitériuma által 1934. április 19-én 3. szám alatt hozott határozatát hatályon kívül helyezi; a felebbezésnek, s illetve Jászberényi Mihály és neje szül. Szabó Ilona tanítók és Györfy András kántortanító felebbezők kérelmének helyt ad s utasítja a dobrai ref. egyházat, hogy nevezetteknek a díjlevél és a törvényben biztosított korpótlékkal kiegészített létminimum közötti különbözetet — és pedig attól az időtől kezdődőleg, mióta ez őket megilleti, — fizesse.

A ref. felekezeti tanítók javadalmazását az E. T. VI. tc. 34. §-a rendezi. A javadalmaknak a jelen változott körülmények közötti fizetését pedig a Főtisztelt és Méltóságos egyházkerületi közgyűlés 21-1932 sz. határozata (k. pont) szabályozza, megállapítván, hogy 1 Kor. 24 leiben számítandó. Az említett törvénycikk szerint pedig a ref. felekezeti tanítókat is 5 évenkénti korpótlék illeti. Mindezek alapján a presbitérium azon egyhangu határozata, hogy a tanítóktól a korpótléket — a romlott gazdasági helyzetre hivatkozással — egyoldaluan megvonja, hatályon kívül helyezendő volt, különös tekintettel még arra is, hogy maga az államhatalom is megkivánja s a felekezeti iskola fenn tartását azon feltételhez is köti, hogy a felekezeti tanítók legalább az egyenrangú állami tanítók javadalmazásában részesüljenek. Nem vitás, s közismert tény, hogy a felekezeti tanítók egyáltalán nincsenek jobban dotálva, mint az állami tanítók s az egyházmegye közgyűlése különös tekintettel kellett a határozat meghozatalánál legyen azon körülményre, hogy ref. egyházi és nemzeti érdek — s így a dobrai

ref. hivek érdeke is, hogy a felekezeti tanítók igazán minimálisan megállapított törvényes járandóságukat megkapják.

Ami a korpótlék kezdetének időpontját s a Györfy András tanító fizetés-kiegészítésének vitáját illeti, e tárgyakban az érdekeltek s egyházköztségközött contradictorius tárgyalás után precíz határozat hozandó a fenti határozatban foglaltak szemelött tartásával.

52. szám. Tárgyaltatott Szombati Sándor és társai berei lakos egyháztagok a berei presbitérium 26-1934. sz. határozatával beterveztett kérelme lelkeszi díjlevél változtatása tárgyában, mellyel a díjlevél 4. pontjában irt 82 Hl. rosznak 50 Hl.-re való leszállítását kérik.

A nagykárolyi ref. egyházmegye a kérelmet elutasítja, mivel az E. T. I. tc. 115. §.-a szerint a díjlevél meg nem változtatható, csak az ott irt körülmények között. Egyébként is a jelenleg érvényben levő díjlevelet kérelmezők közül is hárman — és pedig Szombati Sándor, Csáthy Imre és Berecky Imre — akkori presbiterek, 1903. november 16-án szintén aláírták.

53. szám. Tárgyaltatott az érkörtvélyesi egyház azon kérése, hogy különféle alapjaitól (u. m. iskola alaptól 3400 lei, dalárda alaptól 8300 lei, szegény alaptól 4200 lei) felvett, összesen 15900 leit kitevő összeg végleges felhasználását engedélyezze e. m. közgyűlésünk; továbbá adjon engedélyt arra, hogy az egyházfenntartó alaptól 1931. január havában kölcsönvett 1800 leit 8 év alatt, 1938. december 31-ig fizethesse vissza.

E. m. közgyűlésünk az érkörtvélyesi egyház kérését teljesíti. És pedig megengedi az iskola alap 3490 lei, dalárda alap 8300 lei, s a szegény alap 4200 lei összegének új iskola építés céljára rendeltetésszerű végleges felhasználását. Az egyházfenntartó alaptól kölcsönvett 1800 leit 8 évre, 1938. dec. 31-ig engedélyezi 4% kamat mellett azzal, hogy a kölcsönről a presbitérium minden tagjának aláírásával szabályszerű kötelezvény állítandó ki.

54. szám. Az érkörtvélyesi egyház azon kéressel fordul e. m. közgyűléshez, hogy az 1932. év első napjaiban megejtett lélekszám összeírás alapján helyesbitse közgyűlés az egyház lélekszámát, amennyiben az addigi 1626 helyett csak 1532 a tényleges létszám.

E. m. közgyűlés az érkörtvélyesi egyház lélekszám kiigazítási kérelmét további eljárás végett esperes urhoz áttenni rendeli.

55. szám. Tárgyaltatott Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész hasznos beruházási kérelme, mely szerint a 21-1934. sz. presb. határozat becsatolásával 9990 darab akácfa csemete beültetésének hasznos beruházását kívánja megállapíttatni.

E. m. közgyűlés a fenti 9990 drb. akácfa csemetének buruházását megállapítja, s utódlás esetén az akkor található érték megtérítésére kötelezi az utódot Kovács Lajos jelenlegi lelkész beruházó, — esetleg jogutódai — javára.

56. szám. Olvastatott a berei egyház azon kérelme, hogy 1933. április 23-tól, a lelkészválasztás felebbezésétől a lelkészi állás betöltéséig a felmerült fuvardijakat, napidijakat, amik összesen 4300 leit tesznek ki, — a felebbezők terhére állapítsa meg e. m. közgyűlés és kötelezze el őket fenti összeg kifizetésére.

Közgyűlés a berei egyház kérését az ügy természeténél fogva a közigazgatási bíróság hatáskörébe utalja.

57. szám. Az érdengelegi egyház engedélyt kér arra, hogy takarékmagtárából 16 Hl. búzát szokásos kamattal, visszafizetés kötelezettsége mellett, továbbá Kiss József érdengelegi lakostól ideiglenes kölcsönként 2000 leit 8% kamat mellett felvehessen. Mindkét kölcsön nagymértékben felszaporodott állami adójának fizetésére szükséges.

E. m. közgyűlés mindkét kölcsönt engedélyezi, azzal a feltétellel, hogy a kölcsönök összegéről lelkész, gondnok, valamint az összes presbiterek aláírásával kötelezvény állítandó ki s a kölcsön legkésőbb 1936. dec. 31-ig vissz-

szafizetendő úgy a takarékmagtárnak, mint a magánhitelezőnek.

58. szám. A géresi egyház kéri e. m. közgyűlést, hogy az orgona alaptól kölcsönvett 57300 leinek, valamint az egyházfenntartási alaptól kölcsönzött 16000 leinek, — miket az egyház 1933. január 1-ével vett fel, nevezett alapoktól, kamatlábja 4%-ban állapíttassék meg.

Közgyűlésünk Géres egyházközség kérését teljesíti, s a kölcsönként használt tőkék kamatját 4%-ban állapítja meg.

59. szám. Tárgyaltatott a géresi egyház azon kérése, hogy orgona alapjából 57300 leit, egyházfenntartási alapjából 16000 leit 1933. január 1-ével kölcsönvett s e kölcsönhöz kéri e. m. közgyűlés utólagos jóváhagyását. Mindkét kölcsönről a presbiterek aláírásával ellátott kötelezvény, továbbá szabályszerű jegyzőkönyvi kivonat van mellékelve.

E. m. közgyűlés a géresi egyház kérését azzal a feltétellel teljesíti, hogy a kölcsönt 5 év alatt részletekben, vagy egy összegben tartozik az alapoknak egyház visszafizetni évi 4% kamattal együtt, s az esetleg nem fizetett kamatok minden év végén tőkésíttetnek.

60. szám. A csomaközi egyház azon kéréssel fordul egyházmegyei közgyűléshez, hogy pártolólág terjeszse fel egyházkerületi közgyűléshez ama kérelmét, hogy a Baldácsy alapból a jelen év folyamán olyan mértékben segélyeztessék, hogy ezen segélyből az egyházkerületi járulékok, melyek 1934. év végéig 14488 leire növekednek fel, — kiegyenlítettessenek. Kérését ismert szegénységével indokolja,

E. m. közgyűlés készséggel tesz eleget Csomaköz kérésének, a benyújtott kérést e. ker. közgyűléshez felterjeszteni rendeli s a maga részéről is kéri e. ker. közgyűlést Csomaköz járulékeinak kiegyenlítésére, vagy törlésére. Kér továbbá Csomaköz részére 2000 lei épületfenntartási és 4000 lei missziói segélyt.

61. szám. Tárgyaltatott a Nyugdíjintézet végrehajtó bizottságába e. m. képviselő választása, illetve kiküldése,

E. m. közgyűlés a Nyugdíjintézet végrehajtó bizottságába egyházmegye képviselőjében Gönczy Sándor esperes urat küldi ki.

62. szám. Egyházmegyénk egyházkerületi képviselőjének az elhalálozott dr. Falussy Árpád helyébe

Pásztóhy Dénes e. m. világi tanácsbíróvá választja meg az e. m. szabályrendelet szerinti ciklus hátralevő idejére.

63. szám. Dr. Falussy Árpád elhalálozásával és Kacsó Károly lemondásával két világi tanácsbírói, — Szabó István dobrai lelkész eltávozásával pedig egy lelkészi tanácsbírói állás megüresedvén, szükségessé vált azoknak betöltése.

E. m. közgyűlésünk egy lelkészi és két világi tanácsbírói állás betöltését elrendeli s felkéri esperes urat, hogy ezen tisztségekre a szavazást 1934. július 1-i határidővel rendelje el.

64. szám. Tárgyaltatott részint elhalálozás, részint eltávozás folytán megüresedett bizottsági tagságok betöltése.

Közgyűlés számvevőszéki lelkészi tagnak Bartus Jenő kismajtényi lelkészt, a közalapi bizottságba Vöröss Zoltán gencsi lelkészt, nyugdíjbizottságba Pásztóhy Dénest, belmissziói bizottságba Kiss Ferenc géresi lelkészt és Makay János géresi földbirtokost választja meg.

65. szám. Jegyzőkönyv hitelesítésére

Gargya Géza és Pásztóhy Dénes tanácsbírák, mint közgyűlési tagok küldetnek ki.

66. szám. A 245. dicséret 10. versének eléneklése után Esperes ur imádsággal

zárta be a közgyűlést.

K.m.f.

Kovács Lajos
e. m. lelkészi főjegyző.

Gönczy Sándor
esperes.

Hitelesítők :
Gargya Géza,
Bartus Jenő.

**A nagykarolyi ref. egyházmegye közigazgatási pénztárának
számadása az 1933. évről.**

Sorszám	Idő : év, hó, nap	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1933					
1	I. 1	Mult évi pénzmaradvány	769	50		
2	IV. 10	Pénztárosnak közalapi fuv. díj			70	—
3	" 28	Kovács Gyulának 2 belm. napidíj			212	—
4	V. 24	Kovács Lajos ker. képviselőnek			245	—
5	VI. 13	Főjegyzői iroda részére írószér			71	—
6	" 19	Pénztárátadásakor pénztáros költ.			100	—
7	X 8	Géres 1933 közig. járuléka	1312	—		
8	XI. 6	Nyomtatványért			900	—
9	" 21	Pénztárosnak fuvar			200	—
10	XII. 6	Deutsch László számlája			500	—
11	" 30	Géres 1932. évi közig. járuléka	1673	—		
12	" 31	Közalapi járulék 1932.-ről visszafizetés			1375	—
		Összesen :	3754	50	3673	—
		Bevétel :	3754	50		
		Kiadás :	3673	—		
		Maradvány :	81	50		

Megvizsgálta :

Gencsen, 1934. április 23.-án

VÖRÖSS ZOLTÁN

e. m. sz. sz. elnök.

Sorszám	Idő : év, hó, nap	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1933.	<i>Esperesi kezelésben :</i>				
1	I. 1	Mult évi kp. maradvány	2781	—		
2	" 13	Esperesi iroda részére írószerek			500	—
3	" 13	3 iv itatóspapír			18	—
4	" 19	Küldönc díja			30	—
5	" 20	Belm. előadó fuvar költsége K.-darócz			200	—
6	II. 5	Iriny közigazg. jár. hártaléka	1000	—		
7	" 17	Telefonálás			20	—
8	" 28	Két törvényi küldönc díj			70	—
9	III. 13	Távirat egyh. m. gondnoknak			26	—
10	" 22	" " " "			25	—
11	" 28	Wertheim kassza szállításkor			40	—
12	" 31	50 iv írógéppapír			30	—
13	IV. 13	Kartonpapír			40	—
14	" 13	1 drb. írógépszalag			85	—
15	" 13	Irodai szerek számla szerint			143	—
16	" 14	50 iv fogalmi papír			23	—
17	" 19	Érdengei egyház fegyelmi költség része	2000	—		
18	" 25	1 üveg piros tinta			12	—
19	" 25	Jegyzőkönyvek nyomdai költsége			500	—
20	" 26	Nyugd. int. végrehajt. biz. gyűlési költség			500	—
21	V. 8	Irinybe küldönc			25	—
22	VI. 28	Jegyzőkönyvek nyomdai költsége			500	—
23	V. 20	Ker. képviselőnek 1932 évi költség			750	—
24	" 20	Dr. Falussy Árpád tan. bírónak vizsgálatdíj			500	—
25	" 20	Egyh. m. jegyzőkönyvek nyomdai költsége			1000	—
26	" 20	1932 évi pst. napló 36 t. sz. jóváírására			20	—
27	" 20	Temetkezési egyletnek kölcsön visszafiz.			7110	—
28	"	Ujlaky M. segélye t. e. visszafiz. L 1929	3000	—		
29	"	Domahidai napdíj. fuvd. e. m. közig. járulék	1166	—		
30	"	Temetk. Egylettől kölcsön	2944	—		
31	" 30	1932 évi 24 pst. napló sz. a összeg vissz. tér	230	—		
32	II. 27	Deutschnál írószerekért			200	—
33	I. 21	Kölcsey nyomdának családi törzslapokért			300	—
34	" 10	Nagykárolyi egyh.-tól egyhm. köz.j.	1000	—		
35	" 20	Királydaróci fuvar lelk. köriért.			420	—
36	" 31	Kölcsey nyomdának nyomtatv.			200	—
37	II. 11	" " "			100	—
38	III. 14	" " "			300	—
39	" 14	Nagykárolyi egyh. közig. járulék	300	—		
		Átvitel :	14421	—	13687	—

Sorszám	Idő : év, hó, nap	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1933.	Áthozat :	14421	—	13687	—
40	IV. 22	Kölcsey nyomdának nyomtatvány			240	—
41	III. 20	Berei pályázatnak megvizsg.	1000	—		
42	" 24	Lovász Béla tanácsbírónak			160	—
43	V. 27	Deutschnak írószerekért			200	—
44	" 29	"			272	—
45	VI. 3	Nagykárolyi közig. (egyhm.)jár.-ból	272	—		
46	" 8	Belmissziói előadónak költség			400	—
47	" 2	Számv. széki elnök tiszt. díja			200	—
48	" 16	Nyomdai számla Komáromynak			425	—
49	" 30	Egyhm. közig. jár. hátralék	600	—		
50	" 30	Egyhm. közig. jár. f. évi	6607	50		
51	" 30	Egyhm. jegyzőkönyvek	1320	—		
52	" 30	Egyhm. közig. jár. (Dobra, Domahida)	973	—		
53	" 30	Egyhm. jegyzőkönyv (Domahida)	240	—		
54	VII. 10	Írógép javítás			360	—
55	" 15	Esperes f. é. tiszteletdíja			6000	—
56	VIII. 12	50 iv írógéppapír			25	—
57	IX. 15	"			25	—
58	" 23	Kölcsey nyomdának nyomtatv.			200	—
59	" 23	"			236	—
60	" 25	Adófőkönyvi nyomtatv. "			2000	—
61	" 25	Egyhker. nőszövetség kzgy. kölcsön			500	—
62	X. 20	Írószerekért Deutschnak			101	—
63	" 26	Dobrai közig. jár. f. é	944	—		
64	" 26	Számvevőszéki költség Szabó Istvánnak			300	—
65	XI. 17	Egyhm. közig. jár. f. é	600	—		
66	" 17	Szabó Istvánnak költség napdíj			30	—
67	" 18	Egyh. adófőkönyvi nyomtatványok			300	—
68	" 18	Írószerekért Deutschnak			145	—
69	VII. 21	Börvelyi lelkész meghívásakor min. díj	1000	—		
70	VIII. 12	Főjegyzőnek írószerek			77	—
71	XI. 6	Kölcsey nyomdának nyomtatv.			300	—
72	" 15	Esperesnek napdíj lelk. min. kor.			200	—
73	XII. 3	10 iv vonalas papír			20	—
74	XI. 24	Börvelyi pályázatkor minősítési díj	1000	—		
75	" 24	Esperesnek napdíj lelk. min.			200	—
76	XII. 3	Kölcsey nyomdának nyomtatv.			300	—
77	" 13	boritékéért			160	—
78	XI. 20	Küldöncdíj : Krizsán György			20	—
79	" 31	Érkörtvélyesi közig. jár. 1932 évi	2445	—		
		Átvitel :	31422	50	27353	—

Sorszám	Idő : év, hó, nap	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1933.	Áthozat :	31422	50	27353	—
80	XII. 31	Egyházmegyei főjegyzői tiszteletdíj			1500	—
81	" 31	Főjegyzői — irógép javítás			130	—
82	" 31	Irógép szalag főjegyzői			95	—
83	" 31	" papir "			37	—
84	" 31	" " "			55	—
85	" 31	Távirat			24	—
86	" 31	Küldöncdíjak			260	—
87	" 31	Komaromy nyomda régi számlája			2000	—
88	" 30	Nyugdíjintézeti régreh. h. bir. gyűl költ.			500	—
89	" 30	Berei pályázatok minősítés napd.			200	—
90	" 30	Deutsch számláján 1932 évi túlfizetése			300	—
91	" 30	Kölcsey nyomdának adófőkönyvi nyomtatv.			1000	—
92	" 30	Egyháztól befolyt adófőkönyvi nyomtatványra	1224	—		
93	" 30	Napidíjak egyh. látogatáskor	4000	—		
94	" 30	Napidíjak kifizetve			4600	—
95	" 30	Esperestől előlegezett kölcsön	1407	50		
		Összesen :	38054	—	38054	—

Nagykároly, 1932. december 31.

GÖNCZY SÁNDOR
esperes.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye közigazgatási pénztárának
költségelőirányzata 1934. évre.**

Sorszám	MEGNEVEZÉS	Bevétel	
		Lei	b
<i>Fedezet :</i>			
1	Mult évi pénztármaradvány	81	50
2	1933. évi járulékhátralék egyházaktól	21151	—
3	1934. " " " " " " " " " " " "	23093	—
4	Dengelegi egyháztól perköltség hátralék	7000	—
5	Szaniszlóról Ozsváth Lajos büntetéséből	1200	—
6	Dobrai, berei lelkészek bekebelezési járuléka	2000	—
7	Lelkészminősítési hátralék Dobráról	1000	—
8	Három tanító után bekebelezési járuléka	750	—
9	K.-daróc, Börvely egyháztól lelk. min. és bekeb.	4000	—
10	Négy lelkész részéről bekebelezési járuléka	3200	—
11	Géresi lelkész választási költség hátralék	500	—
12	Tóth Elek féle büntetésből	3000	—
13	Börvelyi lelkész választás e leni felebbezésből	5000	—
14	Berei lelkészválasztás felebbezéséből	6000	—
15	Jegyzőkönyvekért egyházaktól	1700	—
16	Egyházaktól kiszállási költség visszatérítés	600	—
Összesen :		80275	50

Fedezet : 80275 50 Lei
 Szükséglet : 75272 50 Lei
 Maradvány : 5003 — Lei

Sorszám	MEGNEVEZÉS	Kiadás	
		Lei	b
<i>Szükséglet :</i>			
1	Irodai szerek esperesi iroda részére	2500	—
2	” ” főjegyzői ” ”	500	—
3	Esperes tiszteletdíja	6000	—
4	Esperesi iroda postaköltsége	300	—
5	Egyházm. jegyzőkönyvek kinyomatása	16000	—
6	Egyh. ker. képviselők nap- és fuvardíja	2000	—
7	Főjegyző tiszteletdíja	1500	—
8	Aljegyző tiszteletdíja	500	—
9	Számvevőszék tiszteletdíja	500	—
10	Tanácsbírók tiszteletdíja	1000	—
11	Esperesi tulfizetés 1933. évről	1407	50
12	Deutschmál levő hátralékok	855	—
13	Kölcsey nyomdánál levő hátralék	3966	—
14	Belmissziói előadónak nap- és fuvardíja	600	—
15	Egyházm. szabályrendelet nyomtatása	1500	—
16	Székelyudvarhelyi tanítónő képzőnek segély	1000	—
17	Egyházmegyei pénztárnok tiszteletdíja	500	—
18	Egyházmegyei bizottságok napidijai	1600	—
19	Eignernek hátralékért	1000	—
20	Vezetőkonferencia naplójának nyomtatása	4000	—
21	Minősítési napidijak Dobráról	1000	—
22	Ozsváth Lajos fegy. ügy -nek költségei	700	—
23	Lelkészminősítési napidijak, Börvely, K.-daróc	2000	—
24	Berei lelkész választás felebb. költségei	5000	—
25	Börvelyi ” ” ” ”	4100	—
26	Temetkezési egylettől kölcsön	2944	—
27	Szatmári fg. fenntartási járuléka	300	—
28	Dengelegi fegyelmi ügy költségei	9000	—
29	Előre nem láthatókra	3000	—
Összesen :		75272	50

Látta : 1934. április 25.-én

VÖRÖSS ZOLTÁN

e. sz. sz. elnök.

**A nagykárolyi egyházmegye özvegy- és árvagyámintézetének
költségvetése az 1934. évre.**

Sorszám	MEGNEVEZÉS	Fedezet		Szükséglet	
		Lei	b	Lei	b
1	Ráczy Elekné 3 évi gyámdija			450	—
2	Kalmár Ferencné 3 évi gyámdija			450	—
3	Pénztáros 2 évi tiszteletdíja			200	—
4	Uray Józsefné 1934. évi gyámdija			150	—
5	Vityi Bertalanné 1934. évi gyámdija			150	—
6	Szabó Ilona 1934. évi gyámdija			75	—
7	Az 1—6. pont alattiakra előirányzott összeg	1500	—		
	Összesen :	1500	—	1475	—
	Fedezet :	1500	—		
	Szükséglet :	1475	—		
	Maradvány :		25		

Kelt Krasznaszentmiklóson, 1934. március 1-én.

Veress László
pénztáros.

Megvizsgálta Gencsen, 1934. április 23-án

Vöröss Zoltán
e. m. sz.-sz. elnök.

**A nagykárolyi egyházmegye özvegy- és árvagyámintézetének
vagyonállapota 1933. év december 31-én**

Sorszám	MEGNEVEZÉS	Összeg		Jegyzet
		Lei	b	
1	Mult évi pénzmaradvány	25	—	
2	Biharmegyei Takarékpénztárnál	14838	—	1933. évben kamatot nem fizettek
	Összesen :	14863	—	

Krasznaszentmiklós, 1933. december 31-én.

Veress László
e. m. pénztáros.

**A nagykarolyi egyházmegye özvegy- és árvagyámintézet
pénztárának számadása az 1933. évről.**

Sorszám	Idő : év, hó, nap	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1933.					
1	I. 1	Pénztári maradvány	325	—		
2	VII. 7	Uray Józsefné 1933. évi gyámdija			150	—
3	XII. 31	Vityi Bertalanné 1933. évi gyámdija			150	—
		Összesen :	325	—	300	—
		Bevétel :	325	—		
		Kiadás :	300	—		
		Pénztári maradvány :	25	—		

Veress László
pénztáros.

Megvizsgálta Gencsen, 1934. április 23-án

Vöröss Zoltán
e. m. sz.-sz. elnök.

Birósági ügyek

1. A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint időszaki közigazgatási bíróság, az érdengelegi ref. egyház Borbély Sándor volt érdengelegi lelkészre kedvező K. B. 22-1931. sz. e. m. ítélet megváltoztatása iránt beadott beszámítási, illetve perujítási kérelme közigazgatási bírósági ügyben 1934. április 26. napján, Nagykárolyban megtartott tárgyalás után következőleg

ítélt :

E. m. bíróság egyesíti Borbély Sándor volt érdengelegi, jelenleg csokalyi lelkész panaszát az érdengelegi egyház beszámítási keresetével, mit perujításnak tekint, s megállapítja, hogy volt lelkész 3 éven át 4 és fél hold kat. földet jogosulatlanul használt. Panaszának, illetve az érdengelegi egyház perujítási kérésének részben helyt adva az 1931. szept. 29-i ítéletet hatályon kívül helyezi s egyházat Borbély Sándor részére 3102 lei 75 bani fizetésére kötelezi. Borbély Sándor lelkészt az egyháztagoktól utólagosan kimutatott követelésével pedig polgári bírósághoz utasítja.

Indokok :

Bíróság az iratokból megállapította, hogy a 22-1931. K. B. sz. jogerős ítélet az egyházat 25277 lei 75 bani megfizetésére kötelezte Borbély Sándor volt lelkész 1929—1931. évi hátralékos járandósága címén. Azt is megállapította bíróság, hogy a beszámítási kereset, illetve perujítás a törvény szerint megengedhető.

Mivel pedig lelkészt díjlevél szerint csak 27 és fél kat. hold föld illetve meg, s az agrár kiegészítés folytán egyházból használt 3 évig 4 és fél kat. holdat ; e jogosulatlan használat címén visszatérít egyháznak 18000 leit. Továbbá kölcsön pénz, termény és magtártartozás fejében 1000, 1300, 1875 leit, vagyis összesen

22175 leit tartozik egyháznak visszafizetni, melyből volt lelkész jogos terménykövetelése levonásba hozatott. Ezért feleknek egymással szemben minden igényét kielégítettnek kellett tekinteni azáltal, midőn bíróság egyházat volt lelkész részére a követelések különbségének megfizetésére kötelezte. Panaszos lelkészt utólagosan kimutatott követelésével el kellett utasítani, mert kitünt, hogy közte és a hivek között annak idején bíróságon kívüli megállapodás jött létre.

2. A nagykárolyi ref. e. m. időszaki közigazgatási bíróság Erdei Ilona h. tanítónő az érendrédi egyház elleni panasa ügyében következőleg

ítélt :

E. m. bíróság a fizetésügyi panasz első évi segélyre vonatkozó részének részben, a szünidőt illetőleg egészben helyt ad, s az érendrédi egyházat 4086 lei megfizetésére kötelezi. A második évi fizetési keresetet bíróság elutasítja.

Egyben megkeresi bíróság tanítónő jelenlegi esperesét, hogy ellene fegyelmi eljárást indítson, mivel panaszos az ügyet előbb polgári bíróság elé vitte.

Indokok :

Bíróság megállapította, hogy panaszos az első évben okt. 1-től szolgált, így a segélynek $\frac{11}{12}$ -e illeti meg. Másrészt, mivel 9 hónapot szolgált, a 228-1929. sz. ker. hat. szerint fizetése a szünidőre is jogos. A második évre pedig mint ideiglenes tanítónő évi 20000 leiben állapodott meg presbitériummal, s ez ellen felebbezéssel nem élt, így ezen keresetével elutasítani kellett.

3. A nagykárolyi e. m. időszaki közigazgatási bíróság dr. báró Uray Gyula érendrédi egyháztag egyházi adó elleni felebbezése ügyében következőleg

ítélt :

Bíróság a felebbezést elutasítja, s kötelezi a kivetett összeg megfizetésére.

Indokok :

Ugy az iratokból, mint az előadottakból kitűnt, hogy panaszos a presbitériumnál törvényes időben panasszal nem élt. Így elutasítani kellett.

4. A nagykárolyi ref. e. m. bíróság Vakarcs Lajos börtvényi lakos egyházadó felebbezési ügyében következőleg

ítélt :

Bíróság a felebbezést elutasítja, s felebbezőt megfizetésre kötelezi.

Indokok :

Bíróság megállapította, hogy felebbező presbitériumnál panasszal nem élt, másrészt a megerősített börtvényi adókulcs megfelelő fokozata alapján van terhelve.

5. A nagykárolyi ref. e. m. időszakai fegyelmi bíróság Szabó Márton és Bede Mihály királydaróci presbiterek fegyelmi ügyében következőleg

ítélt :

Időszakai fegyelmi bíróság nevezetteket a fegyelmi vétség terhe alól felmenti, csupán elnökségi intést kíván alkalmazni, mint rendbűntetést. A felfüggesztést hatályon kívül helyezi s nevezetteket visszahelyezi tisztségükbe.

Indokok :

Szabó Márton és Bede Mihály presbiterek 1931. tavaszán a szatmári pénzügyigazgatóságtól tudakoztak az egyházi teherviselés kötelezettsége felől. A tájékoztatásról értesítették az egyháztagokat is. Eljárásukat azonban őszintén megbánták, bocsánatot kértek, ígérték az egyházi törvények kellő tiszteletét, ezért bíróság ellenük az eljárást megszüntette.

Végzés.

A nagykárolyi ref. e. m. időszakai fegyelmi bíróság Szabó Márton és Bede Mihály királydaróci presbiterek ellen a felfüggesztést megszünteti s erről az érdekelteket kiadványban értesíti.

Indokok :

Nevezettek a fegyelmi vétség alól felmentettek, így a felfüggesztést hatálytalanítani kellett.

6. Szombati Sándor és társai berei presbiterek fegyelmi ügyében, időszaki fegyelmi bíróság a következő

ítéletet hozta :

Szombati Sándor, Berei Miklós, Berecki Imre és Csáti Imre berei presbitereket bíróság vétkesnek nyilvánítja s Berei Miklóst, mint visszaeső bűnöst főbüntetésként 3000 lei pénzbírságra, s mellékbüntetésként választó és választhatói jogának 3 évi elvesztésére, Szombati Sándort, Berecki Imrét és Csáti Imrét pedig főbüntetésként 2000—2000 lei pénzbüntetésre s fenti mellékbüntetésre ítéli.

Indokok :

Bíróság megállapította, hogy panaszlott presbiterek a megerősített lelkeszi díjlevél rozsjárandóságának kivetését négy presb. gyűlésen megtagadták, az esperesi rendelkezéskor nagyfoku tiszteletlenséget tanusítottak. Így a berei egyház jelenlegi áldatlan helyzete főképp nekik tulajdonítható. Berei Miklósnál a visszaesést, mindnégyüknél a fegyelmi tárgyalás teljes semmibevevését bíróság súlyosbító körülménynek vette, ezért őket fenti büntetéssel sújtani kellett.

7. Csizma Géza krasznaszentmiklósi presbiter fegyelmi ügyében időszaki fegyelmi bíróság meghozta a következő

ítéletet :

E. m. bíróság Csizma Géza presbitert vétkesnek nyilvánítja, s őt főbüntetésként a presbiteri tisztségtől végleges megfosztásra, mellékbüntetésként választó és választhatói jogától 5 évi megfosztásra ítéli.

Indokok :

Bíróság megállapította, hogy panaszlott nem teljesítette egyháza iránti anyagi kötelezettségét, s felsőbb egyházi hatóságával szemben engedetlen volt. Enyhítő körülménynek

vette bíróság, hogy panaszlott időközben egyháza követelésének eleget tett.

8. Veress Ferenc irinyi presbiter fegyelmi ügyében időszaki fegyelmi bíróság következőleg

ítélt :

Bíróság Veress Ferenc presbitert vétkesnek nyilvánítja s 3000 lei pénzbüntetésre itéli, ugyanakkor a felfüggesztő végzést hatálytalanítja.

Indokok :

Veress Ferenc megszegte hivatalos kötelességének teljesítését, az esperesi felszólításnak sem engedett, amiért sújtani kellett. A felfüggesztés hatálytalanítása az E. T. V. tc. 135. §. b) pont alapján történt.

Végzés.

A nagykárolyi e. m. időszaki fegyelmi bíróság Veress Ferenc irinyi presbiter tisztségétől való felfüggesztését megszünteti, s erről az érdekelteket kivonatban értesíti.

Indokok :

Bíróság nevezettet pénzbüntetésre ítélte, s az E. T. értelmében felfüggesztését hatálytalanítani kellett.

Bírósági ügyek

az 1934. évi április hó 4-én Nagykárolyban tartott
időszaki bírósági ülésen.

1. A nagykarolyi ref. e. m. bíróság, mint időszaki
közigazgatási bíróság, Erdei József és társai börtvényi la-
kosoknak a börtvényi lelkészválasztás elleni felebbezési
ügyében következőképen

itelt :

E. m. bíróság az 1933. évi dec. 17-én
megtartott börtvényi lelkészválasztást megsem-
misíti, új választást rendel el s az újra pályáz-
hatók közül Kiss Géza mosnicai h.-lelkészt ki-
zárja ; egyben nevezett ellen felettes hatóságá-
nál fegyelmi eljárást kér. Végül megválasztott
lelkészt és családját a bírósági költségek meg-
térítésére kötelezi.

Indokok :

Bíróság megbizonyosodott arról, hogy
megválasztott lelkész közvetlen rokonsága az
ő levele alapján törvénytelen ígéreteket tett,
amik a választást döntően befolyásolták. Bár az
ígéreték jórészben az első választás előtt tör-
téntek, hatásukat el nem veszítették. Kisebb
vesztegetésről s nagyméretű itatásról tanuk tet-
tek bizonyosságot. Végül bíróság kezei közt volt
megválasztott lelkésznek egy levele, mely sze-
rint minden követ megmozdit a megválasztá-
sért, s címzettnek, ha segítségére lesz, megvá-
lasztás esetén egyik unokahugát feleségül veszi.
A súlyos szabálytalanságok miatt a választást
megsemmisíteni, új választást elrendeli, meg-
választott lelkészt az újrapályázók közül kizárni
s a szabálytalanságok elkövetőit a felmerült
költségek megtérítésére kötelezi kellett.

2. A nagykarolyi egyházmegyei bíróság, mint idő-
szaki fegyelmi bíróság, Szombati Sándor és társai berei
presbitereknek az e. m. elnökség 131-1933. fb. számu

felfüggesztő végzése ellen beadott felebbezését az E. T. V. tc. 132. §. b) pontja alapján elutasítja és elnökséget a fegyelmi ügy folytatásával megbizza.

Indokok :

Biróság az iratokból megállapította, hogy Szombati Sándor és társai berei presbiterek megtagadták az egyházi adó törvényszerű kivételét, ellenszegültek a felsőbb rendelkezésnek, s arról tiszteletlenül nyilatkoztak, — felfüggesztésük tehát indokolt, s magasabb egyházi érdekből szükséges.

3. A nagykárolyi ref. e. m. bíróság, mint időszaki fegyelmi bíróság Veress Ferenc irinyi presbiternek a 15-fb-1934. sz. elnökségi felfüggesztő végzés ellen beadott felebbezését az E. T. V. tc. 132. §. b) pontja alapján elutasítja, s Elnökséget a fegyelmi eljárás továbbvitelével megbizza.

Indokok :

Biróság az iratokból megállapította, hogy Veress Ferenc irinyi presbiter hanyagul végzi tisztségét, gyűlésen esperesi meghívóra sem jelent meg, elmaradását nem igazolta, felfüggesztése tehát vétsége komolyságának következménye.

4. Esperes bejelenti időszaki fegyelmi bíróságnak, hogy Csizma Géza krasznaszentmiklósi presbitert 134-fb-1934. sz. alatt elnökségi felfüggesztette tisztségétől, mivel egyházi adóját nem fizette, az esperesi rendelkezésnek eleget nem tett, sőt a hozzá intézet második figyelmeztető levelet felbontatlanul küldte vissza.

Biróság a felfüggesztést tudomásul veszi.

K.m.f.

Fegysökönyv

*Felvételett Nagykárolyban a nagykarolyi ref.
egyházmegye bíróságának 1934. szeptember 28-án
tartott üléséről.*

1. E. m. bíróság, mint időszaki fegyelmi bíróság,
Szikszay Dénes szaniszlói kántortanító fegyelmi ügyében
szótöbbséggel következőleg

ítélt :

E. m. bíróság Szikszay Dénes szaniszlói
kántortanítót vétkesnek mondja ki, s őt állásától
minden javadalom nélküli elmozdításra itéli.

Indokok :

Bíróság megállapította, hogy Szikszay Dénes
tanító az állami, főképp pedig az egyházi
iskolalátogatóság jegyzőkönyvei szerint a tanítást
több éven át elhanyagolta, kellő eredményt
el nem ért. Mivel pedig ezzel az iskola léte
kerülhet veszélybe, őt fenti büntetéssel sújtani
kellett.

Bíróság enyhítő körülménynek vette pa-
naszlottnak harctéren szerzett betegségét.

Fegysőkönyv

*Felvétellett Nagykárolyban 1934. április 13-án
a Nagykárolyi Ref. Egyházmegye
Lelkészegyesületének közgyűlésén.*

Jelen vannak : Kovács Lajos egyesületi elnök elnöklete alatt Gönczy Sándor esperes-lelkész, Bartus Jenő, Gargya Géza, Kiss Ferenc, Kupán István, Veress Kálmán, Veress László, Vöröss Zoltán lelkészek és Diósze-gy Károly, Márton Ferenc segédlelkészek.

I. szám. Ének és Veress Kálmán imádsága után Kovács Lajos elnök ismerteti megnyitó beszédében a zsinat elé terjesztett I. törvénycikk-tervezet 117. §, mely a Lelkészegyesület helyett Értekezletet ír elő. Ennek célja, feladata csaknem mindenben megegyezik a régi Egyesületével, a lelki életre azonban nagyobb súlyt fektet. A testvéregyházmegyék lelkészi karának egyrésze már ezen az alapon alakult Értekezletté. Ezért ezt elnök indítványba teszi gyűlésünk elé is. Természetes kerete lesz ez a már munkálkodó lelkészi köröknek. Előadja, hogy a lelkészek két lapja az erdélyi „Egyház és Papság” és a nagybányai „Ref. Őrálló” a közeli jövőben egyesülni fognak, s az egyesült lap „Református Lelkipásztor” címen jelenik meg. Javasolja, hogy egyesületünk fogadja el az új lapot hivatalos lapjául. Megemlékezik legutóbbi gyűlésünk határozatáról, melyel a Temetkezési Segélyegylet kölcsönzői javára kamattörleszt hozott az 1932. és 1932. évekről, viszont ugyanakkor a Segélyegylet kötelezettségeire tekintettel 1934. szept. 1-ig a kölcsönök 10 százalékanak visszafizetésére kötelezi kölcsönzőket. Ennek az Egyletnek biztosítási alapra helyezését Vöröss Zoltán indítványában már a múlt gyűlés tárgyalta, de nem hozott határozatot. A tervezet fokozatokba osztja a belépési, — ennek arányában az évi járulékot és a kifizetendő segélyt. Jegyzőkönyveink gondos megőrzésében az Egyesület megbecsülését látja, azért javaslatba teszi, hogy a múlt jegyzőkönyveit összeszedve, nyomattassa ki a Segélyegylet, a jövőbeliek pedig az e. m. jegyzőkönyv függelékeképpen legyenek megőrizve. Végül

részvétellel emlékezik meg Szabó Tibor szaniszlói lelkészről, aki jelenben három hónapig a kolozsvári államfogház lakója. Ezek után szeretettel üdvözölvén a megjelenteket, a gyűlést megnyitja, kérve javaslatainak letárgyalását.

a) Lelkészegyesületi közgyűlés határozatban kimondja, hogy a zsinati törvények értelmében a mai napon Egyházmegyei Lelkészértékezleté alakul át, s határozatát az e. m. közgyűlésnek tudomásul vétel végett bejelenti.

b) Lelkészértékezlet közgyűlés a lelkészek „Református Lelkipásztor“ c. lapját értekezleti lapnak elfogadja és hivatalos lapjának tekinti.

c) Elhatározza Lelkészértékezlet közgyűlés, hogy a Lelkészegyesület eddig felvett jegyzőkönyveit önnálló könyvalakban a Segélyegylet költségén kinyomatja, az ezutáni értekezleti jegyzőkönyvekre vonatkozólag pedig megkeresi az e. m. közgyűlést, hogy mindenkorai jegyzőkönyveiben függelékként nyomattassa ki.

2. szám. Olvastatott a múlt gyűlés jegyzőkönyve.

Némi módosítással hitelesített.

3 szám. Tárgyaltatott a Temetkezési Segélyegylet biztosítási alapra helyezése. Vöröss Zoltán ismerteti a múlt gyűlésen már tárgyalt tervezetet.

Lelkészértékezlet közgyűlés kimondja, hogy ez ügyben a tervezet tanulmányozása után tud határozni; evégből a tervezetet egy hét alatt minden taglelkésznek megküldeni rendeli.

4. szám. Tárgyaltatott az egyházkerületi lelkészi önszegélyző mozgalom. Bartus Jenő ismerteti a mozgalmat s vonatkozó tervezetét. Gargya Géza helyesli a mozgalmat, azonban helyes megoldásnak a sorsolás útján való segélyezést látja. Gönczy Sándor a segélymozgalmat szintén szükségesnek tartja, kvtitelére pedig azt ajánlja, hogy a lelkészi szolidaritás alapján a Lelkészértékezlet vitassa meg minden lelkész helyzetét és készítsen sorrend szerint egy tervezetet, s ha a tervezet elsői között nem történne megegyezés, akkor döntsön a titkos szavazás. Ve-

ress Kálmán e mozgalomban gondoskodni kíván az elhalt lelkész családjának soronkivüli segélyezéséről.

Lelkészerkekezleti közgyűlés a lelkészi kerületi önsegélyezés eszméjét helyesli, s e célból az államsegélyből 50 leies havi levonásokhoz hozzájárul. Hogy a segélyek kiosztása sorsolás, vagy a Lelkészerkekezletek által összeállított sorrend szerint történjék-e, — szavazással döntött az általános sorsolás mellett. Ezen döntését e. m. közgyűlés elé terjeszteni határozza. Az elhalt lelkész családját pedig mindig a legközelebbi alkalommal, soron-kivül óhajtja segélyben részesíteni.

5. szám. Tárgyaltatott a Ref. Órállóban közölt lelkészerkekezleti ügyrend tervezet, amit Kiss Ferenc ismertetett, javasolván a 41. §. lényeges megváltoztatását, s megerősítés végett e. m. közgyűlés elé terjesztését.

Lelkészerkekezleti közgyűlés az ügyrendet részleteiben letárgyalván, azt a következő módosításokkal fogadja el: 7. §. A helyettes lelkész is kötelezett tag. 12. §. Esperes a pénz-bírságot is levonhatja az illetményből. 19. §. Értekezleti gyűlés két héttel előzi meg az e. m. gyűlést. 23. §. A gyűlés énekléssel és imádsággal kezdődik és végződik. A 26. §. kibővül ezzel: „A körü gyűlés lehetőleg tanítói értekezlettel és belmissziói nap tartásával kapcsolandó egybe.“ Jegyző teendőit a titkár végzi, így a 36. §. törlendő. A 41. §. szótöbbséges szavazás után így változott: „Elnök jelentést tesz évente az egyházmegyei gyűlésnek.“

Az ügyrend e. m. közgyűlés elé terjesztését a törvénytervezet végleges szövegének pontos ismerete utáni időre halasztotta értekezleti közgyűlés.

6. szám. Tárgyaltatott a szatmári ref. főgimnázium fenntartó testületének azon kérelme, hogy a lelkészek évi 300 Lei díj fizetésével lépjenek be a fenntartó testület tagjai közé.

Lelkészerterkezet, mint testület belép a fenntartók közé, s lelkészeknek, egyházaknak ugyanezt tanácsolja, amennyiben még nem volnának tagok.

7. szám. Gargya Géza ellenőr jelent a Temetkezési Segélyegylet 1933. évi pénztári állapotáról. Bevétel: 15902 lei, kiadás 15806 lei, pénztári maradvány 96 lei. Öszvagyron 161327 lei. Az Egylet fizetőképessége szempontjából feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az évi kamatok és járulékok, valamint a múlt gyűlés határozata alapján a kölcsönök 10 százaléka az év őszéig befizetessenek.

Közgyűlés az ellenőr pénztári jelentését tudomásul veszi, javaslatát határozati erőre emelve, a kivitel szorgalmazásával elnököt és pénztárost megbizza.

8. szám. Kovács Lajos lelkészegyesületi elnök, miután az Egyesület a mai napon hozott 1. sz. határozattal megszünt, — úgy a maga, mint tisztársai nevében megköszönve az eddigi bizalmat, — tisztségéről lemond s kéri Értekezletet új tisztikar megválasztására.

Lelkészerterkezleti közgyűlés új tisztikarát a következőképen alakítja meg: elnök Kovács Lajos, alelnök Bartus Jenő, titkár Vöröss Zoltán, ellenőr Gargya Géza, pénztáros és könyvtáros Veress László.

9. szám. Bartus Jenő imádsága után elnök a gyűlést berekeszti.

K. m. f.

Vöröss Zoltán
lelkészegyesületi jegyző.

Kovács Lajos
lelkészegyesületi elnök.

Jegyzőkönyv

*Felvétellett Nagykárolyban, a Nagykárolyi Református
Egyházmegye Lelkészértekezletének 1934. április
27-én tartott ülésén.*

Jelen vannak : Kovács Lajos elnöklete alatt Gönczy Sándor esperes, Kiss Ferenc, Gargya Géza, Veress László, Veress Kálmán, Bartus Jenő, Simon Imre, Ármos Zsigmond, Kupán István és Vöröss Zoltán lelkészek.

1. Kovács Lajos elnök ismerteti röviden a gyűlés összehívásának okát : t. i. sürgősen határozni kell a Temetkezési Segélyegylet a'apszabály módosítása ügyében. Mivel a tervezetet a lelkésztestvérek mindnyájan tanulmányozhatták, kéri az ismert, előterjesztendő javaslat elfogadását. Ezekután szeretettel üdvözölvén a megjelente- ket az ülést megnyitja.

2. Vöröss Zoltán jegyző ismerteti a Segélyegylet 4, 5, 8. § -ait módosító, illetve az Eglyet biztosítási alapra helyező javaslatát a következőkben : (Alapszabályt 1. az e. m 1929. évi jegyzőkönyvben.)

4. §. Ugy a kötelezett, mint a jogosított tagok a felvétel alkalmával 4000, illetve 3000, 2000, 1000 lei belépési járulékot fizetnek, melyet akár egy összegben, akár félévi, vagy negyedévi részletekben két év alatt tartoznak letörleszteni.

Évi járulék 200, illetve 150, 100, 50 Lei, melynek fizetése a belépési járulék befizetése után, azaz a harmadik évben kezdődik, minden év január elsejével, amely azonban a 25-ik évi tagság után megszűnik.

5. §. Tagok jogai : Az egyesület pénztára, amint tudomására hozatik a tag elhunytá, azonnal köteles a hátramaradt özvegynek, vagy törvényes örökösnek, esetleg megnevezett jogutódnak az 1—3 évben a belépési járulékot visszafizetni kamat nélkül. Aztán a belépési járulékok szerint így alakul a kifizetendő segély :

	4000 leies alapnál :	3000 L. alapnál :	2000 L. alapnál :	1000 L. alapnál :	
4-ik évben	5000	3700	2500	1200	Lej.
5-„ „	5500	4050	2750	1300	„
6-„ „	6000	4450	3000	1450	„
7-„ „	6500	4850	3250	1600	„
8-„ „	7000	5200	3500	1750	„
9-„ „	7500	5600	3750	1850	„
10-„ „	8000	6000	4000	2000	„
11-„ „	9000	6750	4500	2250	„
12-„ „	9500	7100	4750	2350	„
13-„ „	10000	7500	5000	2500	„
14-„ „	11000	8250	5500	2750	„
15-„ „	11500	8625	5750	2875	„
16-„ „	12000	9000	6000	3000	„
17-„ „	13000	9750	6500	3250	„
18-„ „	13500	10125	6750	3375	„
19-„ „	14000	10500	7000	3500	„
20-„ „	15000	11250	7500	3750	„
21-„ „	16000	12000	8000	4000	„
22-„ „	17000	12750	8500	4250	„
23-„ „	18000	13500	9000	4500	„
24-„ „	19000	14250	9500	4750	„
25-„ „	20000	15000	10000	5000	„

A 26-ik évben kifizet a Segélyegylet az alapokból: 10000, 7500, 5000, illetve 2500 leit, temetkezési segélyként pedig a 26-tól 31. évig 15000, 11250, 7500, 3750, leit. A 31 évben ismét kifizet az alapokból 10000, 7500, 5000, 2500 leit, segélyként pedig fizet a 31-től 36. évig 15000, 11250, 7500, 3750 leit. A 36. évben fizet az alapból 10000, 7500, 5000, 2500 leit, segélyként fizet a 36—41 évig 15000, 11250, 7500, 3750 leit. A 41. évben fizet alaponként 10000, 7500, 5000, 2500 leit, vagy ehelyett a 41. évtől bekövetkező halál esetén alaponként segélyként: 15000, 11250, 7500, 3750 leit.

8. §. Az egyházmegyéből kilépett, vagy állásukról lemondott tagok, ha kötelezettségüknek továbbra is eleget tesznek, tovább is tagok maradhatnak. Ellenkező esetben csak a befizetett belépési járulékot kapják vissza.

Egyházmegyei Lelkészsértekezlet a Temetkezési Segélyegylet alapszabálymódosító javas-

latát, mely az Egyletet a 4. 5. és 8. §. megváltoztatásával biztosítási alapra helyezi, elfogadja s határottá emeli azzal a megjegyzéssel, hogy a belépési járulékkal hátralékos régi tagok az Egyletben eddig töltött tagsági idejüket csak úgy érvényesíthetik, ha a fennálló hátralékok után az esedékes kamatokat megfizetik. A többi tagok tagsága viszont az Egyletbe való belépés idejétől számít.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Vöröss Zoltán

lelkészértekezleti jegyző.

Kovács Lajos

lelkészértekezleti elnök.

TARTALOMJEGYZÉK

A) Közgyűlési ügyek:

	OLDAL
1. Esperes imája. — — — —	3
2. Közgyűlés megnyitása. — — — —	5
3. Megjelentek számbavétele, megalakulás. K. L. — — — —	11
4. Távolmaradtak igazolása. Esperes. — — — —	11
5. Esperesi jelentés. K. L. — — — —	11
6. Szavazatbontó bizottság jelentése, K. L. — — — —	30
7. Nagykárolyi (magyarországi) bihari egyházmegyék részvét nyilatkozatai. K. L. — — — —	30
8. Dr. Falussy Árpád vil. t.-bíró halála felett részvét. K. L. — — — —	30
9. Kassay Béla szalontai esperes halála felett részvét. K. L. — — — —	31
10. Egyházkerületi közgyűlési határozatok. K. L. — — — —	31
11. Számvevőszéki jelentés, V. Z. — — — —	34
12. Vagyonleltárak megerősítése. V. Z. — — — —	43
13. Egyházmegyei költségelőirányzat. V. Z. — — — —	43
14. Belmissziói bizottság jelentése. G. G. — — — —	43
15. Tanügyi bizottság jelentése. V. Z. — — — —	51
16. Berei, dobrai lelkészválasztások megerősítése, meg- választott lelkészek bekebelezése. V. K. — — — —	53
17. Érendrédi, géresi, kaplonyi tanítóválasztások meg- erősítése, bekebelezése. V. K. — — — —	53
18. Tanítók eskütétele. K. L. — — — —	54
19. Lelkész-értekezlet felterjesztése, K. L. — — — —	54
20. Tanítói természetbeni járandóságok értékelése, Sza- leczy Miklós, Ottmayer Gyula, Szikszay Dénes tanítók kérelme. K. L. — — — —	54 57
21. Közalapi járulékok befizetésének ideje. Esp. — — — —	57
22. Nagyszalontai egyházmegye átirata. K. L. — — — —	57
23. Székelyudvarhelyi tanítónőképző kérelme. K. L. — — — —	58
24. Csomaköz társítása. K. L. — — — —	60
25. Nagykárolyi paróchia építés. Dr. T. J. — — — —	60
26. Kacsó Károly vil. tanácsbíró lemondása. V. K. — — — —	61
27. Vári Imre kr.-szentmiklósi kánt. megerősítése. V. K. — — — —	61
28. Börvelyi lelkészi díjlevél megerősítése. K. L. — — — —	61
29. Kaplonyi lelkészi díjlevél módosítása. K. L. — — — —	61
30. Dobrai lelkészi díjlevél módosítása. Dr. T. J. — — — —	62
31. Kismajtényi lelkészi díjlevél rendezése. Dr. T. J. — — — —	64
32. Kandel Imre felebbezése. Dr. T. J. — — — —	64
33. Irinyi lelkész felebbezése. Dr. T. J. — — — —	64
34. Horváth Pál felebbezése. Dr. T. J. — — — —	65
35. Tanító egyesület kérelme t.-bíró vál. iránt. Dr. T. J. — — — —	65
36. Krasznaszentmiklósi rendkívüli adókiivetés. Dr. T. J. — — — —	66

	OLDAL
37. Kr.-szentmiklósi kántori díjlevél módosítás K. L.	66
38. Kr.-szentmiklósi 30 q tak. magt. buza eladása. K. L.	66
39. Királydaróci orgonavétel K. L.	67
40. Királydaróc alapjaiból kölcsönt vesz. K. L.	67
41. Királydaróc kamatleszállítási kérelme. K. L.	67
42. Királydaróci 2000 leies kölcsön. K. L.	68
43. Dobrai magtári kamat biztosítása. K. L.	68
44. Horváth Pál csomaközi h-lelkész hasznos beru- házása. K. L.	68
45. Szaniszlói tanítói föld betelepítése. M. F.	69
46. Géresi szerződés megerősítése. M. F.	69
47. Géresi lélekszám kiigazítás. M. F.	70
48. Királydaróci haszonbérlet. M. F.	70
49. Irinyi tak. magt. buza felhasználása. M. F.	70
50. Jászberényi Mihály, felesége tanítók felebbezése. M. F.	70
51. Györfy András tanító felebbezése. M. F.	70
52. Berei presb. kérelme lelkészi díjlevél módosítása iránt. M. F.	72
53. Érkörtlvényesi alapok felhasználása. V. K.	72
54. Érkörtlvényesi lélekszám kiigazítás. V. K.	73
55. Kovács Lajos érkörtlvényesi lelkész hasznos beru- házása. V. K.	73
56. Berei presb. kártérítés megállapítás iránti kérelme. V. K.	73
57. Érdengelegi tak. magtári kölcsön. V. K.	73
58. Géresi kölcsön kamat. V. K.	74
59. Géresi alapoktól vett kölcsön. V. K.	74
60. Csomaköz segélyiránti kérelme. V. K.	74
61. Nyugdíjintézet végrehajtó bizottságban e. m. kép- viselete. V. K.	74
62. E. ker. világi képviselő választása. V. K.	75
63. E. m. tisztségek betöltése. V. K.	75
64. Bizottsági tagok választása. V. K.	75
65. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése. V. K.	75
66. Közgyűlés bezárása	75
67. Számadások, költségelőirányzatok	76—83

B) Birósági ügyek :

a) Közigazgatási birósági ügyek.

1. Borbély Sándor csokalyi lelkész panasza és az ér- dengelegi egyház perujítási kérelme. D. T. J.	84
2. Erdei Ilona panasza az érendrédi egyh. ellen. K. L.	85
3. Dr. br. Uray Gyula egyházi adó elleni felebbezése. Dr. T. J.	85
4. Vakarcs Lajos egyházi adó felebbezése. K. L.	86

b) Fegyelmi ügyek.

5. Szabó Márton és Bede Mihály királydaróci presb. fegyelmi ügye. K. L. — — —	86
6. Szombati Sándor és társai berei presb. fegyelmi ügye. L. B. — — —	87
7. Csizma Géza krasznaszentmiklósi presbiter fegyelmi ügye, L. B. — — —	87
8. Veress Ferenc irinyi presb. fegyelmi ügye. L. B.	88

Ápr. 4.-i bírósági ügyek :

1. Erdei József és társai felebbezése a börtvényi lelkészválasztás ellen K. L. — — —	89
2. Szombati S. és társai berei presbiterek fegyelmi ügye.	89
3. Veress F. irinyi presbiter felebbezése a felfüggesztés ellen. — — —	90
4. Esperes bejelentése Csizma Géza szentmiklósi presb. felfüggesztéséről. — — —	90

Szept. 28 -i bírósági ügy :

1. Szikszai Dénes szaniszlói kántortanító fegyelmi ügye. K. L. — — —	91
2. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyvek. — — —	92—98

